



**T.C.**

**ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ  
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**DİSİPLİNLERARASI SAĞLIK YÖNETİMİ ANABİLİM DALI**

**ŞİDDET MAĞDURU KADINLARIN YAŞAM PLANLARININ  
EKONOMİK YÖNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ:  
YALOVA ÖRNEĞİ**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**DERYA ENGİN**

**Tez Danışmanı**

**PROF. DR. MURAT AYDIN**

**ÇANAKKALE – 2022**





T.C.

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ  
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

DİSİPLİNLERARASI SAĞLIK YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

**ŞİDDET MAĞDURU KADINLARIN YAŞAM PLANLARININ  
EKONOMİK YÖNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ:  
YALOVA ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DERYA ENGİN

Tez Danışmanı  
PROF. DR. MURAT AYDIN

ÇANAKKALE – 2022



T.C.  
**ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ**  
**LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**



Derya ENGİN tarafından Prof. Dr. Murat AYDIN yönetiminde hazırlanan ve **23/06/2020** tarihinde aşağıdaki jüri karşısında sunulan “**Şiddet Mağduru Kadınların Yaşam Planlarının Ekonomik Yönden Değerlendirilmesi: Yalova Örneği**” başlıklı çalışma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Disiplinlerarası Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı’nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

**Jüri Üyeleri**

Prof.Dr. Murat AYDIN

(Danışman)

Doç.Dr. Ufuk GENÇEL

Dr.Öğr.Üyesi Fehmi Volkan AKYÖN

**İmza**

.....

.....

.....

Tez No : 10471712

Tez Savunma Tarihi : 23/06/2022

.....  
Doç. Dr. Yener PAZARCIK

Enstitü Müdürü

.../.../2022

## ETİK BEYAN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Yönergesi'ne uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi taahhüt ve beyan ederim.

Derya ENGİN

23/06/2022

## TEŞEKKÜR

Araştırma süresi boyunca yoğun çalışma temposuna rağmen bilgi birikimini ve tecrübelerini cömertçe benimle paylaşan, yapıcı eleştirileriyle, olumlu yaklaşımıyla sabırla bana yol gösteren değerli hocam ve tez danışmanım Prof. Dr. Murat AYDIN'a öncelikle teőekkürü bir borç bilirim.

Yalova Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne, katılımcılarla uygun ortamda görüşme yapabilme imkânı sağlayan kadın konukevi çalışanlarına, araştırmanın gerçekleştirilmesinde en büyük katkıyı sağlayan, içtenlikle görüşmeye katılan tüm kadınlara teşekkür ederim.

Araştırma boyunca desteğini esirgemeyerek sıcaklığını her daim hissettiğim güler yüzlü hayat arkadaşıma, zamanlarından çaldığım, çalışmalarımnda bana hep yardımcı olan kıymetli kızım ve oğluma teőekkürlerimi sunarım.

Derya ENGİN  
anakkale, Haziran 2022

## ÖZET

### ŞİDDET MAĞDURU KADINLARIN YAŞAM PLANLARININ EKONOMİK YÖNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ: YALOVA ÖRNEĞİ

Derya ENGİN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Disiplinlerarası Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Prof. Dr. Murat AYDIN

23/06/2022, 90

Şiddete maruz kalan kadınların, ilk kazanımlarından biri olan konukevleri, psikolojik, sosyal, hukuki ve ekonomik açıdan kadınlara destek sağlamaktadır. Konukevlerinde kalış süreleri boyunca uygulanan destek eğitimler sayesinde pek çok kadın ve çocuk şiddet ile baş edebilecek duruma gelmekte, kendi ayakları üzerinde durması için ekonomik olarak desteklenmektedir. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde bulunan ve konukevlerinde kalan kadınları esas alan bu çalışmanın amacı; konukevlerinde misafir edilen kadınların bu evlere gelme süreçleri, buradan ayrıldıktan sonraki planlarının ne olacağı, çalışma hayatında kadının yeri ve geleceğe dair planlarında ekonomik boyutun yerinin tespit edilmesidir.

Araştırma Yalova Kadın Sığınma Evlerinde kalan 20 kadın katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma nitel araştırma yöntemleri kapsamında, fenomenoloji deseni seçilerek, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile yüz yüze yapılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. 20 katılımcının sorulara verdikleri yanıtlar üzerinden yapılan değerlendirmelerde şiddetin belirlenmesi, konukevinde kalma süreleri, geleceğe dair planlar ve çalışma hayatında kadın olmak temaları ön plana çıkmıştır. Kadınların fiziksel, duygusal ve ekonomik şiddetin yanında cinsel şiddetle karşılaştıkları tespit edilirken; sığınma evlerini ilk kez kullanmanın yanında birden fazla kez kullandıkları belirlenmiştir. Katılımcıların yeni başlangıçlar yapmayı planladıkları bu başlangıcın içerisinde ise ekonomik bağımsızlık için çalışmaya önemle referans verdikleri gözlenmiştir. Çalışma

hayatında, karşılaştıkları en büyük sıkıntının ise ayrımcılık ve cinsel obje olarak görülmek olduğu vurgulanmıştır.

**Anahtar Kelimeler:** Şiddet Mağduru Kadın, Sığınma Evi, Yaşam Planı, Ekonomi, Yalova





## ABSTRACT

### ECONOMIC EVALUATION OF LIFE PLANS OF WOMEN VICTIMS OF VIOLENCE: CASE OF YALOVA

Derya ENGİN

Çanakkale Onsekiz Mart University

School of Graduate Studies

Master of Science Thesis in Interdisciplinary Healty Management

Advisor: Prof. Dr. Murat AYDIN

23/06/2022, 90

As one of the first gains of women who have been subjected to violence, shelters provide psychological, social, legal and economic support to women. Thanks to the support trainings provided during their stay in the guesthouses, many women and children are able to cope with violence and are supported economically to stand on their own feet. The aim of this study, which is based on women staying in guesthouses within the body of the Ministry of Family and Social Services; The process of coming to these houses of women hosted in the guesthouses, what their plans will be after they leave, the place of women in working life and the place of the economy in their plans for the future.

The research was carried out with 20 female participants staying in Yalova Women's Shelters. The research was conducted face-to-face with a semi-structured interview form by choosing the phenomenology design within the scope of qualitative research methods. The obtained data were analyzed by content analysis. In the evaluations made on the answers given by the 20 participants to the questions, the themes of determining violence, staying in the guesthouse, plans for the future and being a woman in working life came to the fore. While it was determined that women faced sexual violence as well as physical, emotional and economic violence; It was determined that they used shelters for the first time, as well as more than once. It was observed that in this beginning, where the participants were planning to make new beginnings, they gave importance to work for economic independence. It has been emphasized that the biggest problem they face in their working life is discrimination and being seen as a sexual object.

**Keywords:** Woman Victim of Violence, Shelter, Life Plan, Economy, Yalova



## İÇİNDEKİLER

### Sayfa No

JÜRİ ONAY SAYFASI.....	i
ETİK BEYAN .....	ii
TEŞEKKÜR .....	iii
ÖZET .....	i
ABSTRACT .....	iii
İÇİNDEKİLER.....	viii
SİMGELER VE KISALTMALAR .....	x
TABLolar DİZİNİ.....	xi

### BİRİNCİ BÖLÜM

#### GİRİŞ

1

1.1. Problemin Tanımı .....	3
1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi .....	4
1.3. Araştırma Soruları.....	5

### İKİNCİ BÖLÜM

#### GENEL BİLGİLER

7

2.1. Kadına Yönelik Şiddetin Tanımı ve Kapsamı .....	7
2.2. Kadına Yönelik Şiddetin Nedenleri .....	8
2.3. Kadına Yönelik Şiddetin Mağdur Üzerindeki Etkisi.....	10
2.3.1 Kadına Yönelik Şiddetin Fiziksel Boyutu .....	11
2.3.2 Kadına Yönelik Şiddetin Psikolojik Boyutu.....	12
2.4. Kadına Yönelik Şiddet ile Mücadelenin Tarihsel Gelişimi .....	12
2.5. Kadına Yönelik Şiddet Sonucunda Mağdurların Kaldıkları Konukevleri 15....	15
2.6. Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet ile Mücadele ve Kadın Konukevleri.....	17
2.6.1 Türkiye’de Kadına Şiddet.....	18
2.6.2 Türkiye’de Kadın Konukevlerinin Tarihsel Gelişimi.....	21
2.6.3 Türkiye’de Kadın Konukevleri Yasal Mevzuatı.....	22
2.6.4 Türkiye’de Kadın Konukevlerinin Niteliği ve Sunulan Hizmetler.....	28
2.6.5 Türkiye’de Kadın Konukevlerinde Verilen Sosyal ve Ekonomik Yardımlar .....	30

2.6.5.1 Sosyal Yardımlar.....	32
2.6.5.2 Ekonomik Yardımlar.....	43
2.7. Şiddet Mağduru Kadınların Yaşam Planları .....	47
2.8. İlgili Çalışmalar .....	50

### ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ŞİDDET MAĞDURU KADINLARIN YAŞAM PLANLARININ EKONOMİK YÖNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ: YALOVA ÖRNEĞİ	58
---	----

3.1. Araştırmanın Modeli.....	58
3.2. Araştırma Verilerin Toplanması .....	59
3.3. Araştırma Verilerin Çözümlemesi.....	60
3.4. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	61

### DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR	62
----------	----

4.1. Şiddetin Belirlenmesi.....	62
4.2. Konukevlerinde Kalma Süresi .....	63
4.3. Geleceğe Dair Planlama .....	64
4.4. Çalışma Hayatında Kadın Olmak .....	66
4.5. Kadınların Gözünden Ekonomi .....	68

### BEŞİNCİ BÖLÜM

GENEL SONUÇ ve ÖNERİLER	73
-------------------------	----

5.1. Sonuç .....	73
5.2. Öneriler .....	76
KAYNAKÇA .....	79

EKLER .....	I
-------------	---

EK 1.YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU .....	I
---	---

EK 2. BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ ONAM FORMU .....	III
---	-----

EK 3. ETİK KURUL ONAYI .....	IV
------------------------------	----

EK 4. ETİK KURUL ONAYI .....	V
------------------------------	---

EK 5. ETİK KURUL ONAYI .....	VI
------------------------------	----

EK 6. KURUM İZİNİ .....	VII
-------------------------	-----

EK 7. KURUM İZİNİ ONAY ÇİZELGESİ .....	X
--	---

## SİMGELER VE KISALTMALAR

ABD	Amerika Birleşik Devletleri
ASHB	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
BM	Birleşmiş Milletler
CEDAW	Birleşmiş Milletler Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Yok Edilmesi Sözleşmesi
DSÖ	Dünya Sağlık Örgütü
İSMEK	İşsizleri Meslek Edindirme Kursları
İŞ-KUR	Türkiye İş Kurumu
KADES	Kadın Destek Uygulaması
KOSGEB	Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
KSGM	Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
SHÇEK	Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu
STÖ	Sivil Toplum Örgütü
SYDV	Sosyal Yardımlaşma ve Dayanım Vakıfları
ŞÖNİM	Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi

## TABLULAR DİZİNİ

<b>Tablo No</b>	<b>Tablo Adı</b>	<b>Sayfa No</b>
<b>Tablo 1</b>	2019 Yılı Kadın Konukevi Sayıları ve Kapasiteleri	26
<b>Tablo 2</b>	2016- 2019 Konukevinde Hizmet Verilen Kadın ve Çocuk Sayısı	30
<b>Tablo 3</b>	Katılımcıların Demografik Özellikleri	61
<b>Tablo 4</b>	Şiddetin Belirlenmesi Teması ve Örnek İfadeler	62
<b>Tablo 5</b>	Konukevinde Kalma Süreleri ve Örnek ifadeler	64
<b>Tablo 6</b>	Geleceğe Dair Planlama Teması, Kodları ve Örnek İfadeler	65
<b>Tablo 7</b>	Çalışma Hayatında Kadın Olmak Teması, Kodları ve Örnek İfadeler	67
<b>Tablo 8</b>	Sosyal Destek Alınan Kişi, Kurum, Kuruluş veya STK	68
<b>Tablo 9</b>	Ekonomik Durumu Yönetebilme	69
<b>Tablo 10</b>	Finansal Okuryazarlık Düzeyi	70
<b>Tablo 11</b>	Kadının Ekonomik Özgürlük Düzeyi	71

## BİRİNCİ BÖLÜM

### GİRİŞ

Şiddet, dünyada giderek önemli bir hal alan, insan yaşamının her alanında karşılaştığı, insan hakları ihlali ve toplum sağlığı sorunudur. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'ne göre şiddet, fiziksel güç, iktidarın kasti bir tehdidi ya da reel olarak bir başkasına uygulanan ve sonucunda kişide ruhsal zarar, yaralanma ve ölüme yol açan veya açma olasılığı olan bir durumdur (Şahin ve DüNDAR, 2017).

Dünyada milyonlarca kadın her geçen gün şiddete maruz kalmakta, gelenekler, kadının ekonomik özgürlüğünün olmaması ve kadın statüsünün düşük gözükmesi gibi birçok neden ise bu şiddetin normal karşılanmasına ya da gizli tutulmasına yol açabilmektedir. Şiddetin algılanması toplumun ve bireylerin kültürlerine göre şekillenmektedir. Bu yüzden toplum tarafından şiddet olarak görülmesi beklenen gücün, toplumun benimsediği ve normal gördüğü bir eylem olarak gerçekleşmesi yaşanabilmektedir.

Kadın yönelik şiddet birçok ülkede olduğu gibi Türkiye'de de artarak görünürlük kazanmıştır. Türkiye'de 2015 senesinde yapılmış olan 'Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması'na göre; %35,5 oranında kadınların yaşamlarının bir bölümünde fiziki şiddet ile karşılaşmaktadır. Şiddet mağduru kadınların yaşadığı şiddet alanından uzaklaşmasında ve şiddetsiz bir ortamda hayatını idame ettirmesinde yardımcı olan konukevleri kadın mağduriyetinin azaltılmasında önemli bir yer tutmaktadır. Türkiye'de konukevleri, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (ASHB) bünyesindeki Kadının Statüsü Genel Müdürlüğüne (KSGM) bağlı olarak Kadın Konukevleri Açma ve İşletmeye Dair Yönetmelik kapsamındadır. Belediye ve Sivil Toplum Örgütleri (STÖ) bünyesinde kadınların ve beraberlerindeki çocukların güçlenmesi için konukevleri de bulunmaktadır (Makber, 2017).

Konukevlerinde kalan kadınlara ve beraberlerindeki çocukların hem sosyal hem de ekonomik olarak iyi hallerinin sağlanması için verilen hizmetlerin iyi ve kaliteli olması gerekmektedir. Bunun için konukevine kabul olan kadına ve çocuklara ihtiyaçları üzerine rehberlik yapılarak uygun hizmetler belirlenmeye çalışılmaktadır. Öncelikle kadının gereksinimi olan güvenli barınma yeri sağlanmaktadır. İlk ihtiyaçları görüldükten sonra, kadına ve çocuklara konukevi, sosyal yardımlar olarak danışmanlık, güvenlik, psikolojik hukuki ve tıbbi destek, grup çalışmaları, giysi ve kişisel eşyalar sağlanmaktadır. Tercüman

desteği, eşlik etme, kreş, çocuklara yönelik faaliyetler, sosyal, sanatsal ve sportif faaliyetler de sunulmaktadır. Ekonomik yardımlar ise ekonomik destek, iş bulmada destek, ev bulma ve mesleki eğitim kursu gibi yardımları kapsamaktadır (Tuncer ve Erdoğan, 2018).

Konukevlerinde şiddete uğramış kadınların bozulan fiziksel ve psikolojik sağlıklarını düzeltmeye yönelik olarak verilen danışmanlık, güvenlik ve psikolojik destekler kadınların özsaygısını tekrardan kazandırmakta, güçlenmesini sağlamakta ve yaşam memnuniyetini artırmaktadır (Afşar, 2018).

Konukevlerinde kalış süresinde ve sonrasında yapılan sosyal ve ekonomik yardımlar, kadınların şiddet uygulayıcılarına dönmelerini engellemede yardımcı olmaktadır. Böylece kendi ayakları üzerinde durmaları sağlanmaktadır. Ancak konukevinden sonra şiddet uygulanan ortama kadınların tekrar dönmeleri; genç olunması, eğitim düzeyinin düşüklüğü, sosyal yardımların olmaması, psikolojik açıdan zayıf olunması gibi nedenlerle gerçekleşebilmektedir (Bianchi vd., 2014). İş hayatında istihdamı sağlanan kadınlarinsa tekrar istismara uğrama riskleri azalmakta ve düşük istismar riski, daha yüksek yaşam kalitesi sağlayabilmektedir.

Bu çerçevede hazırlanan bu tez çalışmasında, konukevlerinden hizmet alan şiddet mağduru kadınların, konukevinde kalma sürecinde ve sonraki süreçte yaşamlarına yönelik beklentilerinin neler olduğu ve kadınlara yapılan ekonomik yardımların boyutları incelenecektir. Bu bağlamda kadınların gelecek planlarının şekillenmesinde ekonomik ve bireysel hangi değişenlerin etkili olduğu ve bu değişenlerin kadınların istikballerini şekillendirmelerinde neden-nasıl rol oynadığı ve etkiledikleri değerlendirilecektir. Ayrıca yapılan ekonomik yardımların yeterliliği incelenecek, kadınların konukevlerinde kalma sürekliliği ve yardımlardan dolayı yardımlara bağımlılığı konusu ile bunun ekonomik boyutu tartışılacaktır.

Hem sığınma evindeki yaşam sürecinde hem de sonrasında kadınların “kendi ayakları üzerinde durabilmeleri” için ekonomik bağımsızlıklarını elde etmeleri önemlidir. Ayrıca Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) desteği ile kadınların iş hayatına katılımı, hayatlarının devamı açısından oldukça önemlidir. Bu çalışmada amaç, konukevinde kalan ve konukevinden ayrılan kadınların, yaşamlarının sürdürülebilirliğini tartışmak ve bu bağlamda öneriler geliştirmektir.



Konukevlerindeki kadınların bağımsız yaşamlarının devamlılığı için, kadınların güçlendirilmesi ve özgürleştirilmesi önemlidir. Çalışmada konukevinde kalan ve bu evden ayrılan mağdurların sıkıntıları ele alınarak sürdürülebilir bir hayat planı geliştirebilmek için hangi değişkenlerin etkili olduğu ve boyutları tartışılarak sürdürülebilir yaşamın yolları aranacaktır.

Araştırma 5 bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde çalışmanın önemi, amacı ve konusu incelenmiştir. İkinci bölümde ise Türkiye’de ve dünyada kadına yönelik şiddet ile ilgili yapılmış çalışmalar ve Türkiye’deki durum ele alınmıştır. Çalışmanın üçüncü bölümünde, araştırmanın yöntemine, örneklem tekniğine, veri toplama ve analiz süreci anlatılmıştır. Dördüncü bölümde ise çalışma sonunda ortaya çıkan bulgular ortaya konulmuş ve literatürdeki diğer çalışmalar bağlamında tartışılmıştır. Sonuç ve öneriler kısmı ile araştırma tamamlanmıştır.

### **1.1. Problemin Tanımı**

ASHB kapsamında verilen konukevi hizmetleri ücretsiz, kolay-erişilebilir niteliktedir. “Kadın beyanı” burada esas alınarak ayrıca delil istenmemektedir. Bu durum ise hizmetten yararlanan birçok kişide bilinçli ya da bilinçsiz olarak asıl sorunlarına köklü çözümler üretilmesine bir engel teşkil etmektedir. Çünkü konukevini barınacak sıcak ve güvenli bir yer olarak gören bazı kadınlar (çocukları ile) birçok defa farklı illerdeki konukevlerinde kalarak konukevi hizmetinden yararlanmayı alışkanlık haline getirebilmektedir. Kadınların hayatlarını bu şekilde çeşitli konukevlerinde geçirmeleri ise devlete ekonomik ve sosyal yükler getirmektedir. Bu durum ortada olan en temel sorunu çözemediği gibi ekonomik ve sosyal yardımların da boş yere yapılmasını engelleyememektedir. Ayrıca kendi ayaklarının üzerinde duran, bir başkasına bağımlı olmayan güçlü kadınlar yaratılmasını engelleyebileceği gibi gerçek ihtiyacı olan ayakları üzerinde durabilecekleri de sistemin içine almayarak dışarıda bırakabilecektir.

Bu tez çalışmasıyla; kadın konukevlerinden hizmet alan şiddet mağduru kadının güçlendirilerek bağımsızlığını kazanması ve tekrar şiddet ortamına geri dönmeden başkasının yardımına ihtiyaç duymadan güçlü bir biçimde sorunları çözebilecek durumda olması incelenecek, bu amaca yönelik hizmetler almasına rağmen kadınların tekrar şiddet

ortamlarına gitme nedenleri araştırılacaktır. Güçlü bir duruş sergileyerek toplumda özgürce yaşamalarını etkileyen etkenlerin nedenselliği açıklanacak, sığınma evinde kalan kadınların, konukevinden ayrılış sonrası hayatlarına yönelik ekonomik düşüncelerini ve bunları etkileyen değişkenlerin neler olduğu belirlenecektir. Kadının çalışma hayatına bakışı, karşılaştığı engeller, çekinceleri ve güçlü bir kadın olabilmek için ne yapmak istediği, hangi adımları attığı, nasıl bir duruş sergilediği anlaşılmaya çalışılacaktır. Sorunlarının çözümü konusunda kadınların nasıl güçlendirilebileceği, neler yapılabileceği Yalova örneği bazında ortaya konulacaktır.

## **1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi**

Kadınların şiddet karşısında, daha emin adımlar atması gerekmektedir. Konukevinde verilen hizmetler sayesinde kadınlar kendi hayatlarını kurabilmekte ve tekrar kendi ayakları üzerinde durabilmektedir. Konukevlerinde sağlanan sosyal ve ekonomik destekler sayesinde sağlam basan kadınların konukevinde kalma sürecinde ve süreç bitimini takiben yaşamlarına yönelik planlarının ne olduğu, gelecek planlarının oluşmasında bireysel ve ekonomik hangi değişkenlerin önemli olduğu ve bu değişkenlerin yaşam planlarını oluşturmalarını neden-nasıl şekillendirdiğinin belirlenmesi gerekmektedir.

Şiddet mağduru kadınların güçlenerek bağımsızlaşması ve kendine yeni bir yaşam oluşturabilmesi için bireysel olarak nasıl çaba harcadığı ve beklentileri bu çalışma kapsamında anlaşılmaya çalışılacaktır. Kendi ayakları üzerinde durabilen, çalışan, üreten bireyler olabilmeleri için çözümler üretilecek hem kadın konukevinde kaldıkları süre içerisinde hem de konukevinden ayrıldıktan sonraki süreçte yaşam planlarına ekonomik yönden bakılarak değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Bu çalışmanın önemi, sadece araştırmanın yapıldığı Yalova ilindeki şiddet mağduru kadınlara yönelik değil tüm mağdur kadınları kapsayacak şekilde kendi ayakları üzerinde durabilen, çalışan, üreten bireyler olmalarına yardımcı olacak öneriler sağlamayı hedeflemektedir.

Konusu, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde bulunan ve konukevlerinde kalan kadınları esas alan bu çalışmanın amacı; konukevlerinde misafir edilen kadınların bu

evlere gelme süreçleri, buradan ayrıldıktan sonraki planlarının ne olacağı, çalışma hayatında kadının yeri ve geleceğe dair planlarında ekonomik boyutun yerini ortaya koymaktır.

### 1.3. Araştırma Soruları

1. Yaşınız?
2. Medeni durumunuz?
3. Eğitim durumunuz?
4. Mesleğiniz nedir?
5. Çocuğunuz var mı, çocuk sayısı kaçtır?
6. Yanınızda kalan çocuk sayısı nedir?
7. Sizin ve varsa eşinizin gelir düzeylerinizin toplamı nedir?
8. Maruz kalınan şiddetin türü nedir?
9. Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi (ŞÖNİM) veya konukevlerinden daha önce faydalandınız mı? Faydalandıysanız kaç kez ve ne kadar süre hizmet aldınız?
10. Başka kurum, kuruluş veya Sivil Toplum Kuruluşlarından (STK) sosyal ve ekonomik destek alıyor musunuz?
11. Konukevinden ayrıldıktan sonraki süreçte planınız nedir?
12. Kadının çalışması ya da kadın istihdamı konusunda ne düşünüyorsunuz?
13. Geçiminizi nasıl sağlıyorsunuz? Borcunuz var mı?
14. Kadının ekonomik özgürlüğü sizce ne düzeyde önemlidir?
15. Meslek edindirme kurslarına katılmayı ve bu edinilen bilgilere uygun bir işte çalışmayı düşünür müsünüz?
16. Ekonomik durumunuzu nasıl yönetirsiniz?
17. Finansal okuryazarlık hakkında bilgi sahibi misiniz?

18. Çalışma hayatında kadın olmanın sıkıntıları var mıdır?

19. Çalışmanıza engel bir durumunuz var mı?

20. Sorulardan bağımsız eklemek istedikleriniz var mıdır?

Araştırma ana problemin yanında bazı alt problemler de belirlenmiştir. Buna göre;

1. Kadınların konukevlerine gelme nedenlerinde şiddet görmeleri etkili midir?
2. Kadının çalışma hayatını destekleyecek politikalar geliştirildiğinde iş hayatına katılma bakış açısı nasıl yön bulacaktır?
3. Çalışma hayatına engel olan davranışlar nelerdir?
4. Kadının önce ruhsal sonra ekonomik olarak güçlenmesinde neler yapılabilir?

Araştırmanın en önemli hedefi, konukevlerinde şiddet mağduru kadının tekrar şiddet ortamına dönmeden kendi ayakları üzerinde durabilmesinin sağlanması, toplumda bir birey olarak var olmalarını etkileyen etkenlerin neler olduğunun değerlendirilmesi hem kadına, hem toplumsal bir soruna hem de literatüre katkı sağlamaktır.

## İKİNCİ BÖLÜM

### GENEL BİLGİLER

Bu bölümde kadına yönelik şiddetin tanımı ve kapsamı, nedenleri, mağdurlar üzerindeki etkileri, şiddetle mücadelenin gelişimi, mağdurların kaldıkları konukvevleri ile şiddet mağduru kadınların yaşam planları konularına değinilerek Türkiye’de ve dünyada kadına yönelik şiddet ile ilgili yapılmış çalışmalar ve Türkiye’deki durum ele alınmıştır.

#### 2.1. Kadına Yönelik Şiddetin Tanımı ve Kapsamı

Kadına yönelik şiddet dünya üzerinde neredeyse tüm ülkelerde kesinlikle kabul edilmemekte ve birçok ülkede ciddi bir sosyal sorun ve cezai bir suç olarak kabul edilmektedir (Khare, 2018). Kadına yönelik şiddet ile ilgili birçok tanım yapılmış olmasına rağmen geçerliliği kabul edilmiş tanım, Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi tarafından 2011 yılında onaylanmış olan İstanbul Sözleşmesidir. İstanbul Sözleşmesine göre kadına yönelik şiddet; (Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele 2016-2020 Ulusal Eylem Planı, 2016);

*“İnsan hakları ihlali ve kadınlara yönelik bir ayrımcılık şeklidir. Özel ya da kamusal alanda olmasına bakılmaksızın kadınlara fiziksel, ekonomik, psikolojik, cinsel, kayıp-ıstırap veren veya verebilecek olan toplumsal cinsiyete dayalı her türlü hareket ve bu eylemlerle tehdit etme, zorlama veya keyfi olarak özgürlükten mahrum bırakma anlamına gelmektedir”.*

Kadına yönelik şiddet, gerek özel gerekse kamusal alanda, kadınlara psikolojik, ruhsal ve cinsel olarak zorlamaya veya acı çektirmeye veya keyfi özgürlükten yoksun bırakmaya neden olacak davranışların tümü olarak tanımlanabilir. Kadına yönelik şiddet genel olarak fiziksel, duygusal, ekonomik, psikolojik ve cinsel şiddet olarak sınıflandırılmıştır. Fiziksel şiddet, kaba kuvvet ile göz korkutma, yaptırım ve bastırma aracıdır. Psikolojik şiddet ve sözlü taciz, kişinin davranış ve konuşmasıyla, kadının cezalandırılması, bastırılması ve kontrol edilmesidir. Cinsel şiddet, cinselliğin bir zorlama, gözdağı vererek kontrol yolu olarak kullanılmasıdır. Ekonomik şiddet ise paranın ve

ekonomik kaynakların kadınlara kötü muamele ve yaptırımını olarak tanımlanmaktadır (Sen ve Bolsoy, 2017).

Ekonomik kaynakların, kadının üstünde baskı kurma, kontrol etme aracı olarak kullanma ya da cezalandırma için kullanılması ekonomik şiddet olarak tanımlanmaktadır (Mutlu, 2019). Kadının sosyal medya hesaplarını kurcalayarak onu denetlemeye çalışmak ya da onu tehdit etmek vb. dijital şiddet türleri olarak tanımlanmaktadır (Mor Çatı - Şiddet Biçimleri, 2021). Kadına yönelik şiddet ayrıca geniş bir çerçevede ele alındığında, doğumla birlikte hatta doğumdan önce başlamaktadır. Doğacak çocuğun kız olması, aile içinde ve yakın çevrede iyi karşılanmayabilmekte, kız çocuklarının bazıları okula gönderilmemekte sonrasında da aile içinde ya da dışarıdan fiziksel hatta cinsel şiddete maruz kalabilmektedir. Zorla evlendirilmekte, erkek çocuk doğurmadığında aşağılanabilmekte, evlilik içi tecavüz, namus cinayetleri, sosyal hayatta ve aile içinde tecavüz tehdidi şeklinde bu şiddetin boyutu devam edebilmektedir. Kadınların çalışma yaşamına girmelerinin engellenmesi, az ücretle çalıştırılması, ev içi emeklerinin görülmemesi, iş hayatında erkeklere göre daha alt pozisyonlardan başlaması, insan ticareti gibi pek çok farklı biçim de kadına şiddetin bir başka şekli olarak ortaya çıkabilmektedir (Özkan, 2017).

## **2.2. Kadına Yönelik Şiddetin Nedenleri**

Şiddet kapsamlı bir yapıya sahip olduğu için tek bir nedeni olmamakta birçok nedene bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. Bu nedenler psikolojik, ekonomik ve toplumsal boyutları kapsayan geniş bir alana sahiptir. Şiddetin tek bir nedene bağlı tutarak algılanması, bilimsel gerçeklikle uyuşmamaktadır (Oktay, 2015). Erkeklerin kadınlara fiziksel ve cinsel şiddet uygulama nedenlerinin alt yapısına bakıldığında, başta bireylerin çocuk yaşta kötü uygulamalara maruz kalması ve eğitim seviyesinin düşük olması olmalıdır. Kadına yönelik şiddetin meydana geldiği toplumun veya sosyal grubun düzeyi, kadın erkek arasındaki ilişkinin düzeyi ve etkileşim boyutu, şiddet uygulayan erkeğin bireysel durumu karşımıza çıkmaktadır. Toplumun veya içinde bulunulan sosyal grubun şiddeti kabulü, kadınların izolasyonu, sosyal destek eksikliği ve ataerkil yapısı kadınlara yönelik şiddet uygulamasına ortam hazırlamaktadır. Ataerkil toplumlarda, kamusal ve özel hayatın çoğu alanında egemen olan erkekler ve kadınlar arasında kesin bir güç farklılığı

olmaktadır. Erkek egemenliği olan ve kadınların gücünün az olduğu toplumlarda, kadınların mağduriyetleri ve erkeklerin saldırganlıkları fazla olmaktadır (Krook, 2018).

Ayrıca toplumlarda erkek egemenliğini ve kadınlara boyun eğdirmeyi sağlamaştırıran cinsiyet rollerinin varlığı, şiddetin önlenmesi ve cezalandırılmasına yönelik yasalar, politikalar, kolluk kuvvetleri, mahkemeler ve sosyal hizmetlerin sağlanmasının yetersizliği ya da bilinçli / bilinçsiz engellenmesi kadına yönelik şiddeti beslemektedir (Abeya vd., 2012).

Kadın erkek ilişki durumuna bakıldığında şiddet olasılığını artıran durumlar ilişkinin yapısı belirlemektedir. Düşük evlilik memnuniyeti şiddet için bir risk faktörüdür. Eşlerden biri veya her ikisinin alkol kullanımı, şiddet olayının hızlandırılmasında önemli bir rol oynayabilmektedir. Dünya çapında 13 ülkeden alınan verilere bakıldığında, alkol kullanımının fiziksel saldırganlık eylemlerini tetiklediği ve eşlerin birinin ya da her ikisinin sarhoş olması durumunun ciddi zarara yol açtığı şeklindedir. Ailede erkeklerin refah üzerindeki kontrolü, karar verme yetkisi, sık evlilik içi çatışmalar kadına yönelik şiddeti tetiklemektedir (Khare, 2018).

Son olarak kadına şiddet uygulayan erkeğin sosyo-demografik ve kişisel özelliklerine bakılması gerekmektedir. Araştırmalarda kadına şiddet uygulayan erkeklerin genç yaşta oldukları, eğitim seviyesinin düşük olduğu, ekonomik durumları kötü olan kişiler olduğu ve eğitilmiş, daha yaşlı ve ekonomik durumu iyi olan erkeklere göre daha fazla şiddet uyguladığı görülmüştür. Geleneksel erkek cinsiyet rolünün onaylanması, şiddete göz yuman tavırlar, öfkeye yatkınlık, bağlanma güçlükleri ve özellikle kıskançlık, erkeklerin yakın bir kadına karşı istismar etme olasılığını artırmaktadır (Abeya vd., 2012).

DSÖ (2015) kadın şiddetinin nedenleri olarak aşağıdaki maddeleri göstermiştir:

- Bireylerin çocuk yaşta kötü muamele ile karşılaşması ya da maruz kalması, Eğitim seviyesinin düşük olması,
- Madde, alkol kullanımı ya da bağımlılığı
- Kişilik bozuklukları,
- Cinsiyet eşitsizliğini kabul gören ataerkil toplumsal düşüncelere ve geleneklere sahip olunmasıdır.

### 2.3. Kadına Yönelik Şiddetin Mağdur Üzerindeki Etkisi

Kadına yönelik şiddet, kadınların yaşam, beslenme, sağlık, eğitim, gelişme, ekonomik ve toplumsal yaşama katılım gibi temel insani özgürlüklerini ve haklarını ihlal eden vahim bir toplumsal olaydır. Kadının üzerinde üstünlük kurmak, kadını baskı altında kalmaya zorlamak, toplumsal cinsiyet temelli bir şiddettir. Kadına yönelik şiddet kadınların, ücretli iş gücüne, eğitime, karar mekanizmalarına katılım durumunda yaşadığı eşitsizlik toplumsal ve ekonomik kaynaklara ulaşmalarını olumsuz yönde etkilemektedir. Kadınları şiddetin uygulanmasına karşı savunmasız hale getiren toplumsal düzen, erkeği güçlü ve iktidar sahibi gösterirken, kadını ise güçsüz göstermektedir (Akkaş ve Uyanık, 2016). Ayrıca kadına yönelik şiddet, fiziksel ve cinsel saldırganlıktan oluşmaktadır. Her ikisine de sıklıkla psikolojik ve duygusal şiddet eşlik etmektedir. İlişkide uygulanan fiziksel veya cinsel şiddet yokluğunda, önce tehdit edilmiş olan kişilerde meydana gelen psikolojik ve duygusal şiddet oluşmaktadır (Tariq, 2013).

Kadına yönelik şiddet konusu sadece fiziksel şiddet ile de sınırlı değildir. Çünkü kadına şiddet ekonomik, psikolojik, cinsel, yakın çevresi ve arkadaşları ile görüşmesinin yasaklanması, evden çıkmasının yasaklanması gibi farklı şekillerde de olabilmektedir. Bunlar genellikle fiziksel şiddet ile beraber uygulanmaktadır (Uzuner ve Gedik, 2020).

Kadına karşı şiddet, sadece kadınların değil, çocukların da sağlığını olumsuz etkilemektedir. Çünkü kadınların üreme ve cinsel sağlığını harap edici bir etkiye sahiptir. Kadınlara yönelik şiddet insani hakların bir ihlali olup ciddi fiziksel ve psikolojik sağlık sorunudur. Bu nedenle şiddete maruz kalan kadınlar, şiddetin karşısında nasıl karşılık vereceklerini, şiddetle nasıl baş edeceğini bilememektedir. Bir de toplumsal bakış açısının olumsuz olması sonucunda yaşadığı şiddetin olumsuz etkileri ile hayatı boyunca tek başına mücadele etmek zorunda kalabilmektedir (Çakır, 2020). Bu sebepten şiddetle karşılaşan kadınların, maruz kaldıkları şiddeti engelleyemediklerinde ya da şiddetin yaşandığı ortamdan uzaklaşamadıklarında, çaresizlik duygusu ile baş başa kaldıkları araştırmalarda ortaya çıkmaktadır. Uzun süreli şiddetle karşı karşıya kalan kadınlarda çaresizlik duygusunun süreklilik gösterdiği, hayatlarını birçok açıdan olumsuz etkilediği görülmektedir (Çalışkan ve Çevik, 2017).

Kadına yapılan şiddet çoğunlukla özel hayatta olduğundan dışarıdan anlaşılması güç olabilmektedir. Lakin bazı kadınların davranışlarından şiddete uğradığı



anlaşılabilir (Dillion Hussain, Loxton ve Rahman, 2013). Bu belirtilerden yaygın olanlar şöyledir.

### **2.3.1. Kadına Yönelik Şiddetin Fiziksel Boyutu**

Kadınlara yapılan şiddetin fiziksel boyutu kuvvet uygulayarak güçlkle bir şey yaptırma veya bir şey yaptırmalarını engelleme ile kadının istemi olmadan oluşan fiziki yıkım verici davranışlardır. Fiziksel şiddet; vurma, tokat atma, kolunu bükerek acıtma, tekmeleme, saçını çekme şeklinde bir araçla vücuda zarar verme şeklinde oluşmaktadır. Fiziksel şiddet şiddetin en çok görülen boyutudur. Fiziksel şiddet hafif yaralanmalara neden olabileceği gibi cinayete gidebilecek kadar farklı şekilde gerçekleşebildiği görülmektedir (Akkaş ve Uyanık, 2016).

Kadına yönelik şiddet sonucunda kadının boğaz ve bilek gibi bölgelerde görülebilen yara izleri, çürükler, morarmalar, saçlarda belli bir şekilde görülen yoluklar, fiziksel yaraların kapatılması için yapıldığı düşünülen aşırı makyaj, mevsim dışı ve gereksiz aksesuarlar, kaslarda güçsüzlük, acıyı önlemek için yavaş hareket etme ve topallama gibi dışarıdan görülen ve anlaşılan etkileri vardır (Ararat vb., 2015).

Birleşmiş Milletler (BM) kadın birimi tarafından 2019-2020 'Değişen Dünyada Aile' başlıklı Kadın İlerleme Raporu'na göre; dünyada ortalama olarak günde 137 kadın aile üyeleri tarafından öldürülmektedir. Dünya genelinde görülen kadın cinayetlerinin yanı sıra Taştan ve Küçüker (2019) çalışmalarında; Türkiye'de 2016, 2017 ve 2018 yıllarında polis ve jandarma kayıtlarına göre toplam 932 kadının öldürüldüğü belirtilmiştir. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün 'Tek Başına Toplum' 2019 araştırma sonuçlarına göre üye 36 ülke içinde fiziksel ve duygusal şiddetin en yüksek oranda görüldüğü ülke %38 ile Türkiye'dir (Pekkolay, 2021). Mor Çatı tarafından hazırlanan bir rapora göre kadınlara yönelik şiddet koronavirüs salgını döneminde de artarak devam etmiştir (Mor Çatı, 2020).

### **2.3.2. Kadına Yönelik Şiddetin Psikolojik Boyutu**

Kadına yönelik şiddet sonucunda kadının psikolojisi etkilenmektedir. Şiddetin kadının üzerinde psikolojik olarak yetersizlik duygusu, depresyon, sinirlilik hali, kendine güvenmeme, tedirginlik, sürekli üzgün olma, suçluluk duygusu, korku, anksiyete, saldırganlık, iletişim bozuklukları, bitkinlik ve umutsuzluk gibi etkileri bulunmaktadır (Oram Khalifeh ve Howard, 2017). Bununla birlikte şiddete uğrayan kadının özsaygısı olumsuz olarak çok fazla etkilenmektedir. Benlik duygusunun zedelenmesi ile kibir, davranış sorunları, odaklanamama, uyumama, iştah değişiklikleri, duygusal uyuşma ve şiddete sürekli odaklanma gibi etkilerle sonuçlanabilmektedir (Tariq, 2013).

### **2.4. Kadına Yönelik Şiddet ile Mücadelenin Tarihsel Gelişimi**

Kadına yönelik şiddetle mücadele çok eski tarihlere kadar uzanmaktadır. Ancak somut adımlar sivil toplum hareketleriyle başlamıştır. En görünen ve en önemli olan sivil toplum hareketi feminist hareketler olarak bilinmektedir. Dünyada kadına yapılan ayrımcılığın görünürlüğüne sağlanması, sözleşmelerin, kurumsal mücadelelerin başlamasında ve kanunların çıkması feminizm hareketi ile başlamıştır. Feminist hareketinin, aile içi şiddetin toplumsal bir sorun haline gelmesinde, konuklarının açılmasında, şiddete uğrayan kadınlar için yasal savunulmasında ve şiddet uygulayanların davranışlarından sorumlu olmasında önemli payı bulunmaktadır (Lewis Rowe ve Wiper, 2017).

Ortaçağ'da kadınların insan olup olmadığı düşüncesinden, kadının her alanda eşit hak ve hürriyetini sorgulayan ve kadın haklılığının savunulduğu hale getiren feminist akımlar, kadına yönelik şiddet hakkında atılan yasal uygulamaların temelini oluşturmuştur. Dünya'da ilk defa hukuki olarak kadınların kabulü 1946 yılında, Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyine bağlı 'Kadının Statüsü Komisyonu' ile kabul görmüştür (Nkiruka ve Akubue, 2012). Ancak bu yeterli değildir ve binlerce yıldan beri toplumlarda olmuş olan kadına yönelik şiddet, 1970 yılı itibarıyla ciddi bir şekilde görünürlük kazanmıştır. Bu görünürlüğü kazanılması büyük bir mücadelenin sonucudur. Kadına

yönelik şiddetle mücadelenin tüm dünyada görünürlük kazanmasının tarihsel gelişimi şöyledir:

- İlk dalga 19. ve 20. yüzyılın başlarında ortaya çıkan “feminizm hareketi” olmuştur. Bu yıllarda siyasi haklar ve oy hakkı konusunda kadına yönelik ayrımcılığın sonlandırılması için mücadele edilmiş ve 1893 yılında Yeni Zelanda’da kadınların oy hakkını alması ile mücadelenin ilk adımları atılmıştır (Fraser, 2012).
- Sonrasında ikinci dalga feminizm hareketinin ‘Özel Olan Politiktir’ söylemiyle kadına yönelik şiddet bir problem teşkil ederek meydanlarda tartışılmaya başlanmıştır. 1975-1985 yıllarını BM’nin kadın hareketinin itici gücüyle ‘Kadın 10 Yılı’ ilan etmesi bu dönemde kadına yönelik şiddetle mücadelede uluslararası kriterler oluşturulmuştur (Fraser, 2012).
- Bu 10 yılda Dünya Kadın Konferansı 1975’te Meksika’da yapılmıştır. Konferans esnasında ‘Kadın Eylem Planı’ ilan edilmiş kadına yönelik şiddet aile içinde bir sorun olarak görülmüş ve eğitim programlarının aileye yönelik yapılması önerisi sunulmuştur (Ghodsee, 2010).
- İkinci Dünya Kadın Konferansı 1980 yılında Kopenhag’da gerçekleştirilmiştir. Kadına şiddette daha çok tıbbi boyutu gözler önüne serilmiş ve bu konuda projeler oluşturulması önerilmiştir. İkinci Dünya Kadın Konferansının ardından BM tarafından 1979 yılında yayınlanan uluslararası alanda hukuki yönden yaptırımını olan Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW), 1980 yılı itibariyle üye ülkelerin imzasına açılmıştır. 1985 yılında Türkiye de bu sözleşmeyi imzalamış ve 1986 yılında da yürürlüğe koymuştur. Kadına yönelik her türlü ayrımcılığın önlenmesi kapsamında en önemli ve ilk uluslararası hukuk metni BM İnsan Hakları Evrensel Beyanname ve CEDAW’dır (Htun ve Weldow, 2012). CEDAW’ın önceden yapılmış olan uluslararası yasalardan önemli bir farkı, diğer insan hakları sözleşmesi yaygın olarak tüm insanları kapsayarak güven altına alınırken, burada bulunan kadınlar üzerinde özellikle durulmuştur. Sözleşme çatısı altında kadınların sahip olduğu haklar açıkça belirlenmiş ve en çok ihlal edildiği alanlardan birinin kadınların hakları olduğu tespit edilmiştir. Diğer bir özelliği, sözleşme kadınların haklarını verirken aynı zamanda bu konuda devletleri yükümlü kılmaktadır (Özkan, 2017). Aynı zamanda İnsan Hakları Bildirisi

olarak kabul gören BM, sözleşme ile kadınların karşılaştığı ayrımcılığı ve eşitsizliği yalnız hukuk alanında değil aynı zamanda toplumsal alandan da kaldırılmasını amaçlanmıştır (Heiskanen vd., 2017).

- Üçüncü Dünya Kadın Konferansı 1985'te Nairobi'de yapılmıştır. Kadın şiddeti çok daha geniş bir ölçüde yer almıştır. Bu konferansta kadına yönelik şiddetin önlenmesi için politikaların ve tedbirlerin alınması, yasal tedbirlerin oluşturulması, mağdura yönelik desteklerin geliştirilmesi, bilinçlendirici çalışmaların yapılması yönünde “Geleceğe Yönelik Stratejiler” belirlenmiştir (Fadia, 2014).
- Dünya İnsan Hakları Konferansı 1993 yılında yapılmıştır. Kadının her şeyden önce birey olduğu ve insan hakları üzerinde durulmuştur. “Kadınlara Karşı Şiddetin Tasfiye Edilmesine Dair Bildiri” BM Genel Kurulunda 20 Aralık 1993'te kabul edilmiştir. Kadınlara karşı yapılan şiddete zemin hazırlayan dini inançlar başlığı altında her türlü adet, gelenek, göreneklerle bu bildiriye imzalamış olan her bir devletin almış olduğu sorumluluklardan feragat edemeyeceği belirtilmiştir. Şiddet uygulamasını engellemek için gecikme olmaksızın uygun araçlarla şiddeti tasfiye etme politikasını ivedilikle yürütmekle sorumlu tutulmuşlardır. Bildiriye onaylayan devletlerin kadınlara karşı şiddet uygulayanları cezalandırmak ve şiddeti engellemek için ulusal mevzuatta ilgili yaptırımları koyarak uygulayacağı ifade edilmiştir. Şiddet mağduru kadınların adli mercilere erişebilmesi ve karşılaştıkları zararların eşit ve etkili bir biçimde giderilmesinin sağlanması gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca kadınların karşılaşılabileceği her türlü şiddete karşı korunmalarını hukuki, idari, siyasi ve kültürel olarak en geniş kapsamda önlemler alınması gerektiği vurgulanmıştır (Weldon ve Htun, 2013).
- Dördüncü Dünya Kadın Konferansı 1995 yılında Çin'in başkenti Pekin'de düzenlenmiştir. Konferansta ‘Pekin Deklarasyonu’ ve ‘Eylem Platformu’ olmak üzere iki düzenleme yapılmıştır. Bu düzenlemelere göre kadına karşı şiddet insan hakları ihlali olarak kabul edilmiştir. Konferans sonrasında Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformunun hayata geçirilerek, hükümetlerin kadın erkek eşitliğini oluşturmasına yönelik çalışmalar yapması, kadını güçlenmesini sağlayacak hizmetlerin sunulması, kadını özel alanından çıkaracak kamusal alanda bulunması için toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin giderilmesi konusunda çalışmaların yapılmasında yükümlü kılmaktadır. Özellikle toplumsal cinsiyet

eşitsizliğinin giderilmesi belirtilmiştir. Eşitlik alanında önlem alınmasını gerektiren öncelikli alanlar; yoksulluk, eğitim, sağlık, medya, kadının insan hakları, çevre, silahlı arbede ve şiddet gibi alanlardır (Ramme, 2019). Pekin Eylem Platformu kadın şiddetini inceleyen bölümünde, kadına karşı yapılan şiddetin barış, eşitlik ve kalkınma hedeflerinin önündeki önemli engellerden biri olduğunu belirtmiş ve kadına şiddeti, cinsel, fiziki ya da psikolojik sıkıntı zarar ile sonuçlanacak bir eylem olarak ifade edilmiştir. Böylelikle devlet olarak kadına yönelik şiddet türü hem cinsel ve fiziksel hem de psikolojik şiddet olarak kabul edilmiştir. Konferansta, tecavüz eylemi savaş suçu gibi değerlendirilerek, tecavüz mağdurlarına yasal yollar ile tazminat talep etme hakkı verilmiştir (Padovani, 2016).

- Bu süreçteki en önemli olgu Kadınlara Yönelik Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve İstanbul Sözleşmesi'dir. Avrupa Konseyi Bakanlar Kurulu tarafından onaylanan bu sözleşme 2011 yılı itibariyle uluslararası tabanda imzaya açılarak "İstanbul Sözleşmesi Yaşatır" sloganıyla sunulmuştur. Sözleşmeye taraf olan ülkelere kadın şiddetiyle mücadelede yasal bağlayıcılığı ve yaptırımları olan ilk sözleşme olmuştur. Bu bağlamda oldukça büyük önem taşımaktadır (Ghodsee, 2014). Sözleşmeyle; fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddet ile istemeden zoraki evliliklerin yaptırılması, ısrarlı şekilde takip gibi değişik şiddet türlerine de yer verilerek tanımlanmıştır. Aile içi şiddet ile kadın şiddetinin önlenmesi, cezalandırılması ve oluşmuş zararın ödenmesine için yasal boyutuna bakılarak hukuki düzenlemelerin yapılması konularına değinilmiştir. Sözleşmenin hedefi ise kadınları her türlü şiddetten korumak, önlemek, kovuşturmak ve ortadan kaldırarak kadının maruz kaldığı toplumsal cinsiyet eşitsizliği önleyerek, kadının güçlenmesini ve kadının özgür bir şekilde hayatını sürdürebilmesidir (Weldon ve Htun, 2013).

## **2.5. Kadına Yönelik Şiddet Sonucunda Mağdurların Kaldıkları Konukevleri**

Konukevleri; 1960'lı yıllarda başlayan kadın hareketlerinin kadın şiddetine karşı mücadelede kazandıkları önemli bir yapıdır. İlk olarak kadınların geçici bir süre sığınabildikleri ve güçlenebildikleri birimler olarak tercih edilen konukevleri; ikinci feminist kadın hareketlerinin sonucu olarak şiddet mağduru kadınların, uğradıkları şiddetle

mücadelede devletin kadına yönelik şiddeti dikkate alması ile ilerlemiştir. Kadını arka plana atan bakış açısına karşı çıkan ve kadına şiddeti toplumsal bir sorun olarak değerlendirilmesini sağlayan önemli bir adım olmuştur (Tüzel ve Gelegen, 2010).

Kadın konukevleri ya da sığınma evleri toplumsal cinsiyet baskılarına farklı şekillerde maruz kalan, baskılarla mücadele ederken kendileri ve çocukları için gerekli maddi ve manevi desteği sağlayamayan kadınların geçici bir süreliğine barındıkları yerlerdir (Erim ve Yücens, 2016: 541).

Dünyadaki ilk hizmet veren kadın konukevi, şiddete uğrayan kadınların sorunlarını çözebileceği herhangi bir kurum bulunmadığından 1970'lerde İngiltere'de Batı Londra'da Erin Pizzey tarafından Chiswick Kadın Dayanışma Merkezi ve Konukevi (Chiswick Women's Refuge) olarak bilinmektedir. Kadın konukevlerinin kadına yönelik şiddeti önlemede önemli bir yerinin bulunduğu anlaşılması ile Avrupa, Kanada, Avustralya ve Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'nde çok sayıda kadın konukevleri açılmıştır (Gengler, 2012). İngiltere'den sonra ikinci kadın konukevi 1973'te ABD'de Boston Massachusetts ve St. Paul Minnesota'da, sonrasında, 1976'dan sonra Kanada'da Interval House ve Nellie's konukevleri açılmıştır. Aynı zamanda ABD'nin Washington eyaletinde kadına yönelik cinsel şiddet hakkında yardım hattı kurulmuştur. Diğer ilk kadın konukevleri Almanya'da 1976 yılında ilk modern kadın konukevi olarak Berlin'de açılmış, sonrasında 1978'de Avustralya'da, Viyana'da, 1989 yılında da İtalya'da ilk kadın konukevi açılmıştır (Küçükali, 2016).

Açılan bu kuruluşlarda kadın ve çocuklara tıbbi ve yasal ihtiyaçlarının karşılanması adına hizmet vermişlerdir. 1974'te İngiltere'de şiddete maruz kalan kadınların barınmasının sağlanması ve verilen hizmetleri geliştirmek amacı ile İskoçya, Galler ve İngiltere gruplarının toplanması sonucunda "Ulusal Kadın Yardım Federasyonu" ortaya çıkmıştır. Toplumda farkındalık oluşturmak adına yazılı bildirimler yapılmış ve kadın konukevlerinin yaygınlaşması adına her bölgeye koordineli bir şekilde destek sağlanmıştır. Avustralya Sydney'de Elsie Kadın Konukevi aşırı yardım çekebilmeleri sonucunda Avustralya hükümetinin de 1975 yılında destek vermesi ile sonuçlanmıştır. Slovenya'da da kadın konukevleri ilk olarak finansmanın belli bir oranı hükümet destekli geri kalan bölümü hükümet haricindeki örgütler tarafından karşılanarak 1990 yılında açılmıştır (Gierman, 2013).

Batılı ülkeler 1970'ten itibaren aynı zamanda kadın hakları hareketleri etkisiyle kadına karşı şiddeti toplumsal bir konu olarak görmüş ve çözüm bulmak için girişimler yapılmaya başlanmıştır. 1974'te İngiltere'de ilk kadın konukevi açılmasını sağlayan Pizzey "Sessiz Bağır Yoksa Komşular Duyar" adlı kitabı çıkarmış ve bu şekilde kadına yönelik şiddetle mücadeleyle gösterilen önem artmış, evlilikte şiddet Ulusal Kadın Örgütü tarafından önemli meseleler arasına girmiştir. İlk kadın konukevleri acil gereksinim nedeniyle açıldıktan sonraki kadın konukevleri bu tür gelişmeler sayesinde artmıştır. Kanada'da 1975 yılında açılan kadın konukevleri on yıl içerisinde kadın bakanlığı tarafından mali destek sağlanan konukevleri olmuş ve konukevleri sayısı 48'i bulmuştur. Almanya'da ise 1974 yılında ilk kadın konukevi, 1994 yılında 10 özerk kadın konukevi açılmış, sonrasında 130 kiliseye bağlı, 130 kamusal ve yarı özerk olmak üzere toplamda 260 kadın konukevi açılmıştır (Karataş vd., 2008).

Kadın konukevlerinin sayısı artmakla birlikte Avrupa Konseyi üye ülkelerin kadın konukevleri hakkında belirli standartlar getirmiştir. Bu standartlar kapsamında nüfusu 7.500-10.000 olan yerleşim yerlerinde bir kadın konukevi olması gerektiğidir. Konukevleri, bir yetişkin ve ortalama çocuğun kalabilecekleri yer olarak tarif edilmiştir (Erbaydar, 2012).

1990'da Berlin Duvarı'nın yıkılması sonucu Doğu ve Orta Avrupa ülkelerinde meydana gelen toplumsal değişime; bağlı olarak kadına yönelik şiddetin gündeme gelmesi Rusya, Çekoslovakya, Romanya Polonya, Macaristan gibi ülkelerde şiddet mağdurlarının hizmet alabileceği çağrı yardım merkezi, danışma merkezleri, kadın bürosu ve konukevlerinin açılmasını sağlamıştır (Logar, 2008).

## **2.6. Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet ile Mücadele ve Kadın Konukevleri**

Bu bölümde Türkiye'de kadına şiddet, konukevlerinin tarihsel gelişimi, yasal mevzuatı, niteliği ve sunulan hizmetler, sosyal ve ekonomik yardımlar ile konukevlerinde kalan kadınların yaşam planları ve ekonomik beklentileri ele alınacaktır.

### 2.6.1. Türkiye’de Kadına Şiddet

Türkiye’de kadına karşı şiddeti değerlendirmek için 2008 yılında tüm şehirleri kapsayacak şekilde ‘Kadına yönelik şiddetin türleri ve kaynağı nelerdir?’ sorusuna cevap bulmak adına ilk kez büyük çapta “Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması” yapılmıştır. 2008’de yapılan araştırmanın devamı olarak 2014’te bir başka çalışma daha yapılmıştır. Her iki çalışmanın sonuçları şu şekildedir (Ergöçmen vd., 2009; 2015):

- 2014 yılı ‘Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırmasında’ Türkiye bazında yaşam döngüsünün herhangi bir evresinde eşi veya eski eşi tarafından fiziki şiddete uğrayan kadın %36 oranında ortaya konulmuştur. 2008 yılında yapılan araştırmada bu oran %39 olarak çıktığı için, birbirine yakın olduğu görülmektedir.
- Hem 2008 yılı hem de 2014 yılında yapılmış olan ‘Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırmalarında’ hayatının herhangi bir evresinde duygusal şiddet yaşayan kadın oranı %44 olarak görülmüştür. Ortaya çıkan verilerin 2008 ve 2014 yıllarında yapılan araştırmalarında fark gözetmeksizin değişmediği gözlenmiştir.
- 2008 yılı ‘Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırmasında’ yaşam döngüsünün herhangi bir evresinde cinsel şiddetle karşılaşmış kadın oranı %15,58 olarak görülmektedir. 2014 yılında “Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırmasında” ise bu oran %12 olmuştur.
- 2008 yılı ‘Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırmasında’ yaşamın herhangi bir döneminde hem fiziksel hem de cinsel şiddetin birlikte yaşanma oranı %42 iken, bu oran 2014 araştırmasında %38 olarak görülmüştür.
- 2008 yılı ‘Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırmasında’ şehir merkezlerinde fiziksel şiddet %38, kırsal kesimde %43 olarak belirlenmiştir. 2014 yılında ise şehir merkezlerinde fiziksel şiddet oranı %35, kırsal kesimde %37,5 verileri edinilmiştir.
- 2008 yılı ‘Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırmasında’ karşılaştıkları fiziksel şiddet sonucuyla darbe alıp yaralanan kadın sayısı %25, 2014 yılında ise çok az bir farkla %26 olmuştur.
- 2008 yılı ‘Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırmasında’ bir veya birden çok kez fiziksel veya cinsel şiddetle karşılaşmış kadınlardan eğitimi olmayanların oranı %55,7, 2014 yılı araştırmasında ise %43 olarak ortaya çıkmıştır. Üniversite ve



lisansüstü düzeyde diplomaları olanlar ise %21 oranındadır. Eğitim seviyesi yükseldikçe şiddet verilerinde azalma olduğu ortadadır.

- 2008 yılı ‘Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırmasında’ karşılaştıkları şiddeti kimseye anlatamayan kadınların oranı %48,5 iken, 2014 yılında ise %44 olarak tespit edilmiştir. Her iki araştırma kıyaslandığında yaklaşık %5’lik bir düşüş görülmektedir.

2015 yılında Türkiye’de Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı-Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü ve Hacettepe Üniversitesi-Nüfus Etütleri Enstitüsü iş birliğiyle 15-59 yaşlarda olan 15.072 kadınla ‘Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet Araştırması’ yapılmıştır. Bu araştırmanın verileri incelendiğinde kadınların maruz kaldıkları şiddetin nedenlerini şöyle sıralanmaktadır (Yüksel vd., 2015):

- Eşinin veya ortak arkadaşlarından şiddetine maruz kalanların %33’ü şiddetin en yaygın nedeni olarak “erkeğin ailesiyle yaşanan sorunları” göstermişlerdir.
- Bunu %28 oranla erkekle ilgili nedenler takip etmiştir. Erkeğin yanında bulunan kadını (eşini, sevgilisini, kız arkadaşını, kardeşini) kıskanması, erkeklerin yetiştirilme şekli, erkeğin fiziksel ve ruhsal sorunları vb. “erkekle ilgili nedenler” olarak açıklanmıştır.
- Bunu %27 ile ekonomik sıkıntı, erkek eşin iş hayatındaki problemleri ve işsizliği gibi nedenler izlemektedir.
- Bir de kadının şiddetten kendisini suçlayarak sorumlu tuttuğu durumlarda örneğin kadının erkek sözünü dinlememesi, birlikte olduğu kişiyi kıskanması, cinsel ilişkiyi reddetmesi, ayrılmak ya da boşanmak istemesi, evdeki sorumlulukları zaman zaman yerine getirmemesi, istemeyerek ya da sevmeden evlenmiş olması ve kendini suçlaması gibi durumlar kadınla ilgili nedenler olarak ortaya çıkmaktadır. Bu oran ise %24’tür.
- Kadınların %12’si ise eşlerinin kendilerine uyguladıkları şiddetin nedenini açıklayamamışlardır. “Özel bir nedeni yok.” demişlerdir.

Türkiye’de kadına yönelik şiddetin önlenmesine dair Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nda direk bir madde bulunmamakta ama ayrımcılığı reddeden maddeler yer almaktadır. Anayasa’nın 10. maddesinde “Kanun önünde eşit haklar” adıyla kadın ve erkeğin eşit ve aynı hakları olduğu ve devletin bu hakları korumakla sorumlu olduğu geçmektedir. 17. Maddesinde hayatını sürdürme, herkesin manevi ve maddi varlığını

koruma, bireylerin bütünlüğünü sağlama hükümlerine yer verilerek vücut dokunulmazlığı teminat altına alınmıştır. 41. maddede ailenin toplumun temelini oluşturduğuna, korunması gerektiğine, eşlerin eşit haklara sahip olduğuna, ailedeki bireylerin refahı ve huzurundan devletin sorumlu olduğuna, annelerin ve on sekiz yaş altı çocukların korunması gerektiğine, aile planlaması için tedbirlerin alınması ve teşkilatların kurulmasında yükümlü olduğuna değinilmektedir (Ceylan, 2013; Aytaç vd., 2016).

Türkiye’de Anayasa, ‘Türk Medeni Kanunu ve ‘Türk Ceza Kanunu’nda yapılan çeşitli değişiklikler ile 1998 yılında aile içi şiddete ilişkin, ilk yasal metin, 4320 sayılı “Ailenin Korunmasına Dair Kanun” olarak çıkarılmıştır. Fakat bu kanun kadına şiddetin önlenmesi adına yetersiz kalmıştır. Bu yetersizlikleri gidermek için 2012 yılında ‘Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi’ ve ‘İstanbul Sözleşmesi’ ele alınarak 6284 sayılı ‘Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun’ kabul edilmiştir (Özkan, 2017). 6284 sayılı yasa daha tasarı halindeyken ‘Kadın ve Aile Bireylerinin Şiddetten Korunması Yasa Tasarısı’ olarak adlandırılmasına rağmen Meclis’e sunulduğunda ‘Ailenin Korunmasına ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun’ olarak revize edilmiştir (Moroğlu, 2012). Bu yasa kadına yönelik şiddetle mücadelenin boyutunu değiştirmiştir. Şiddetin artık bireysel olarak görülmesinden öte toplumunda kadına yapılan şiddetten sorumlu olduğu, devlet kurumları alanında kurumlar arası koordinasyon temelli yaklaşımlar oluşmuştur. Kanunun çıkması ve yürürlüğe girmesi ile ŞÖNİM kurulmuş ve şiddete yönelik yapılan çalışmaların kapsamına girmiştir. Bu kanun, şiddetle karşılaşan ve şiddete uğrama riski olan kadınların, aile bireylerinin, çocukların ve ısrarlı takip sonucunda mağdur olan kişilerin korunması ile bireylere yapılacak şiddetin engellenmesi ve şiddet yapıcı davranışları sergileyen kişiler ya da uygulama olasılığı bulunan bireylerle ilgili şiddetin engellenmesine yönelik olarak alınması gereken önlemler ve bu önlemlerin alınmasıyla uygulanmasına ilişkin esasları ile usulleri kapsamaktadır (T.C.Resmî Gazete: 20 Mart 2012, Sayı: 28239, Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun).

Devlet eliyle yapılan gelişmelerin arkasında kadına şiddet ile mücadelede çalışan STÖ’ler bulunmaktadır. Bu örgütlerden Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı 1990 yılında açılmıştır. 1993 yılında ise Kadın Dayanışma Vakfı kurulmuştur. Bu kurulan STÖ’ler kadına şiddeti önleme adına bilincin artmasına yardımcı olmuşlardır. Ayrıca 1990 yılında kadın korumasını kurumsal olarak temsil eden o dönemin kurumsal adıyla Kadının Statüsü ve Sorunları Başkanlığı kurulmuştur. Sonrasında Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme

Kurumu (SHÇEK) bünyesinde ilk kadın konuk evleri açılmıştır. 1993 yılında Devlet İstatistik Enstitüsü bünyesinde Toplumsal Yapı ve Kadın İstatistikleri Şubesi kurulmuş ve kadına yapılan ayrımcılığın fark edilmesi adına ileriye dönük bir adım atılmıştır. Ayrıca üniversite bünyesinde Kadın Araştırma ve Uygulama Merkezinin kurularak yüksek lisans bölümleri açılmış ve kadın çalışmaları merkezlerinin kurulması ile kadına şiddeti önleme akademik olarak da nitelik kazanmıştır (Cihan ve Karakaya, 2017).

## **2.6.2. Türkiye’de Kadın Konukevlerinin Tarihsel Gelişimi**

Kadın konukevleri Türkiye’de “24.05.1983 tarih, 2828 sayılı SHÇEK Kanunu”, “08.03.2012 tarih ve 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun” kapsamında geçen kadın, çocuk, her bir aile ferdini korumak ve bu bireylere yönelik şiddetin önlenmesine dair “05.01.2013 tarih ve 28519 sayılı Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik” çerçevesinde faaliyet gösteren kurumlar olarak tanımlanmıştır.

Türkiye’de kadın konukevlerinin, 1987’de Kadına Yönelik Politikalar Danışma Kurulu tarafından Sosyal Planlama Genel Müdürlüğü ve Devlet Planlama Teşkilatı kurulması ile ilk adımları atılmıştır. Bu müdürlük bünyesinde açılan 1990 yılında İzmir ve Ankara’da “Kadının Statüsü ve Sorunları Başkanlığı” ve aynı yıl içerisinde “Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu” ile beraber ilk kadın konukevleri açılmış ve 1992’de “Devlet İstatistik Enstitüsü” kapsamında “Toplumsal Yapı ve Kadın İstatistikleri Şubesi” kurulmasıyla süreç gerçekleşmiştir. Sonrasında Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı ve Kadın Dayanışma Vakfı gibi kadın STÖ’lerinin kurulması ile kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında kadınlara barınma sağlanmış, yasal ve psikolojik danışmanlık alabilecekleri kurumlar artmıştır (Demirbilek vd., 2020).

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü adıyla teşkilatlanma yasası 2004 senesinde kabul görmüştür. Konukevlerinin ait olduğu, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2011 Haziran ayında, ASHB bağlanarak teşkilatlanmasını tamamlamış ve faaliyetlerine bu kuruluş üzerinden devam etmektedir (Küçükali, 2016).

Bu gelişmelerin dışında 2004-2010 yıllarında Amnesty International’ın destek verdiği ‘Kadına Yönelik Şiddete Son’ kampanyası, 2004-2007 tarihlerinde Cable News

Network (CNN) Türk, Hürriyet gibi yayın organlarının ve İstanbul Valiliğinin iş birliği ile Aile İçi Şiddete Son kampanyası, 2006 yılında yine Amnesty International'ın 16 güne 16 sığınak kampanyası ile çalışmalar devam etmiştir. Kadına yönelik şiddeti engellemeye dair, illerde belediyelere düzenleme yapma yetkisi verilmiştir. 2005 yılında belediye kanunu ile kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında nüfusu 100.000'i bulan belediyelerin kadınlar ve beraberindeki çocuklar için sığınma evi açmaları gerektiği yürürlüğe girmiştir (Ündücü, 2016).

### **2.6.3. Türkiye’de Kadın Konukevleri Yasal Mevzuatı**

Kadına yönelik şiddet ile mücadele kapsamında kadınlara barınma hizmeti sunan kadın sığınma evleri; duygusal, fiziksel, ekonomik, cinsel ve sözlü istismara ya da şiddetle karşılaşan kadınların ekonomik olarak güçlendirilmesi, psiko-sosyal problemlerinin çözülmesi, şiddetten korunması, güçlendirilmesi ve çocuklarla birlikte barınma ve diğer ihtiyaçlarının karşılanması için hizmet veren yatılı kurumlardır. Türkiye’de kadın konukevleri, ‘Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkındaki Yönetmelik’ kapsamında hizmet vermektedir. Yönetmeliğe göre kadın konukevleri, kadın ve çocuklarına danışma, güvenliğini sağlama, psikolojik, hukuki ve tıbbi destek vermekte, kadınların ve çocuklarının sosyalleşmesi için ortam sağlamaktadır (Aşkın ve Aşkın, 2017).

Türkiye’de kadın konukevlerinin ücretsiz olması ise kadın konukevlerine erişimi kolaylaştırmaktadır. Kadın konukevlerinde, kadını psikolojik olarak etkileyen ve toplumun ataerkil yapısından dolayı üretilen iktidar, güç ve eşitsizlik dayanışma ile ortadan kaldırılmaya çalışılmaktadır. Fakat konukevinin “kurban” odaklı politikalarının olması ve kuralcı ve korumacı yapısından dolayı kadınlarda açık cezaevinde kalma hissi oluşmaktadır. Kadın konukevlerinin hedefi himayesindeki kadınlara psikolojik sosyolojik ve ekonomik olarak destek sağlanarak, güçlendirerek tekrardan hayata geri kazandırarak, yaşam standartlarını dayanışma içinde artırmasıdır (Kelebek, 2017).

Türkiye’de kadın konukevlerinin açılması ASHB bünyesinde olacağı gibi belediyelerin de ‘Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik’in 4. maddesi gereği’ bölgenin koşullarına, sosyal ve kültürel durumuna uygun olacak şekilde il/ilçelerde kadın konukevleri açılabilmesi öngörülmektedir. Büyükşehir Belediyeleri ve nüfusu 100.000'i geçen belediyelerde bölgenin ihtiyacı kapsamında konukevi

açılmaktadır. İl Özel İdaresi ve STÖ'lerin kadın konukevi açmasına izin verilirken, kişisel olarak kadın konukevi açılmayacağı yönetmelikte belirtilmiştir (KSGM, 2018).

Kadın konukevleri sadece barınma merkezleri olmamakla birlikte, politikalar açısından pek çok çeşidi bulunmakta ve kurumsal yapılanma olarak bir üst birime bağlı kalıp kalmamalarına göre üçe ayrılmaktadır (KSGM, 2018).

- **Özerk Kadın Konukevleri**

Özerk kadın konukevleri bağımsız çalışmaktadır. Çoğunlukla bağışlar ve uluslararası birimlerden destek gören bu konukevleri, iç işlerine dışarıdan bir müdahaleyi kabul etmemektedir. Bağımsız kadın konukevleri geleneksel değerleri ve cinsiyet rollerini sorgulayan bir anlayışa sahip olarak kadınların maruz kaldığı şiddeti erkek egemen toplum anlayışıyla bağdaştırır. Türkiye'de ilk özerk kadın konukevi, Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'nın 1995 yılında açtığı konukevidir. Ancak sonrasında finansal kaynakların yetersizliğinden kapanmak zorunda kalmıştır. Fakat 2009 Mart ayı itibariyle özerk kadın konukevleri Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu gibi kuruluşları, Şişli Belediyesi ve Mor Çatı gönüllülerinin dayanışması ve destekleriyle açılmıştır. Ek olarak İstanbul'da İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı ve Balıkesir Kadın Danışma ve Dayanışma Vakfı cinsel ve ticari sömürüye zorlanan kadınlar için konukevi çalışmaları yürütmüştür (Sallan-Gül, 2011).

- **Yarı Özerk Kadın Konukevleri**

Bu konukevleri, belediyelerden veya hükümetten ekonomik açıdan yardım alırlar. Ancak iç tüzüğünde bağımsız olarak hareket ederler. Bu konukevlerinin iç işleyişlerine dışarıdan dâhil olunamamaktadır. Lakin bu konukevleri bağlantılı oldukları kurumlarla herhangi bir sorun çıktığında kapanma riskiyle karşı karşıya kalabilmektedirler. Bu yüzden birlikte hareket ettikleri kurumun politikasına, işleyişine zıt gitmeyecek şekilde davranmak mecburiyetindedirler. Ayrıca bağlı olduğu kurumla anlaşamadıklarında ya da bir hükümet değişikliğinde, ekonomik yardımların kesilerek kapanma durumuyla karşılaşabilmektedirler (Karataş, vd., 2008).

Bu sığınak türüne Türkiye’de daha önceden hizmet verip zaman içinde kapatılan Bakırköy ve Şişli Belediyesine bağlı olarak çalışan sığınaklar ile Ankara Kadın Dayanışma Vakfı örnek gösterilebilir. Soydinç (2018)’e göre İngiltere, İskandinav ülkeleri, ABD ve Batı Avrupa ülkelerinde bu sığınak tipi yaygın olmaktadır.

- **Belediye, Vakıf veya Devlet Tarafından Açılan Kadın Konukevleri**

Bu kadın konukevleri kendi başlarına özgürce hareket edememektedirler. Alt kuruluşu olarak hizmet verdiği kurumun işleyişine ve kurallarına uymaları gerekmektedir. Mahalli ya da merkezi yönetim değişiklikleri bu tarzdaki kadın konukevlerine negatif ya da pozitif sonuçlar doğurabilmektedir. Mesela, bu tip kadın konukevleri siyaset değişikliğinde kapanabilmektedir. Bu tarz kadın konukevlerinde, şiddet kavramına dair fikirlerde veya eylem biçiminde de farklılıklar ortaya çıkabilmektedir (KSGM, 2018).

Devlete ait ya da hükümetçe destek verilen kadın konukevlerinin avantajlarının da bulunduğu görülmektedir. Bunlar devletin ekonomik kaynaklarından yararlanmaktadırlar. Gelişmiş ülkelerde çok fazla sayıda otonom kadın konukevi ekonomik kaynakların yetmemesi yüzünden düzensiz çalışma sorunu hatta kapanma ile gündeme gelmektedir. Devletten alınan ekonomik imkân ve kaynaklar kadın konukevlerinin uzun süre faaliyet vermesine imkân tanımaktadır (Mor Çatı, 2018). Türkiye’de kadın konukevleri sayısı yıl yıl artış göstermiş ve kapasiteler artırılmıştır. Türkiye’de

- 2016 yılı Nisan ayı verilerine göre 130 kadın konukevi bulunmaktadır. Bu konukevlerden 3’ü kadın örgütleri bünyesinde 28’i yerel yönetimlerde, 99’u KSGM aracılığıyla yürütülmektedir. Kadın konukevlerinden hizmet alan kadın sayısı 1.252, çocuk sayısı 565, toplam yer kapasitesi ise 2.022’dir (Afşar, 2018).
- 2017 Temmuz sonu verilerine göre KSGM’ye bağlı 2.667 kapasiteli 102 kadın konukevi bulunmaktadır. ASHB bağlı kadın konukevlerinde 2017 Temmuz ayı sonu itibariyle hizmet alan kadın sayısı 18.116 çocuklarının sayısı ise 2.398’i bulmuştur (Damarlı ve Kuyucu, 2017).
- 2018 yılına bakıldığında KSGM bünyesinde 2.697 kapasitesi ile 110 konukevi, belediye bünyesinde 725 kapasitesiyle 32 konukevi, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü bünyesinde 12 kapasitesi ile 1 konukevi, Mor Çatı Kadın

Sığınağı Vakfı bünyesinde 20 kapasite ile 1 konukevi olmak üzere toplamda 3.454 kapasite ile 144 kadın konukevi hizmet vermiştir (Mor Çatı, 2018).

- 2019 yılında Büyükşehir Belediyeleri ve il/ilçe belediyeleri bünyesinde 703 kapasiteli 32 konukevi, ASHB bağlı 81 ilde 2.717 kapasiteli 110 konukevi, Göç İdaresi Genel Müdürlüğüne bağlı 42 kapasiteli 2 konukevi ve STÖ'ye bağlı 20 kapasiteli 1 konukevi ile toplamda 145 kadın konukevi 3.482 kapasite ile hizmet verilmiştir (Birgün Gazetesi, 2020).
- 2020 yılında konukevi kapasitesinin yetersizliğinden dolayı, yapılan başvurular sonucunda 6284 sayılı Kanun kapsamında yer alan 'Barınma yerlerinin yetersiz kaldığı hâllerde korunanlar, mülkî amirin, ivedi hallerde kolluğun veya Bakanlığın istemi doğrultusunda kamu kurum ve kuruluşlarına ait sosyal tesis, yurt veya benzeri yerlerde geçici süreyle barındırılabilir." hükmü gereği ŞÖNİM ve İl Müdürlüklerinin koordinasyonu ile kolluk birimleri ile birlikte planlama yapılmıştır. Bunun sonucunda var olan kadın konukevlerine ek olarak 42 şehirde, 14 otel, 11 misafirhane, 15 kamu kuruluşu ve 5 yurt toplan 45 tesis barınma amacı için kullanılmaya başlanmıştır. Bu tesislerde 200 kadın ve çocuklarına hizmet verilmektedir (TRT Haber, 2020).

Şiddet mağduru kadınlar için 81 şehirde açılan konukevleri yaygınlaştırılmaktadır. Bu bağlamda, 3.624 kapasiteli, 112'si bakanlığa bağlı toplam 149 konukevi, ortalama yüzde 75 doluluk ile hizmet vermektedir. 2022-2026 Stratejik Planı'na göre Türkiye'de 149 olan kadın konukevi sayısı bu yıl 154'e yükseltilmesi öngörülmektedir (TRT Haber, 2020).

2019 yılına ait konukevleri sayıları ve kapasiteleri ile hizmet alan kadın ve çocuk sayıları aşağıdaki tabloda olduğu gibidir.

Tablo 1.

2019 Yılı kadın konukevi sayıları ve kapasiteleri

Kadın Konukevi Hizmeti Sunan Kurum ve Kuruluşlar	Sayı	Kapasite
Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	110	2.697
İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü	1	12
Belediye	32	725
Sivil Toplum Kuruluşu	1	20
<b>Toplam</b>	<b>144</b>	<b>3.454</b>
Hizmet Alan Sayısı (Yıl Bazlı)	Kadın	Çocuk
2016	29.612	17.956
2017	33.413	23.575
2018	36.767	26.796
<b>Toplam</b>	<b>99.792</b>	<b>68.300</b>

Kaynak: (KSGM, 2019).

Kadın konukevlerinde kalmak isteyen kadınların ilk olarak ASHB İl Müdürlüklerine, adli makamlara, ŞÖNİM'e, kolluk kuvvetlerine, sağlık kuruluşlarına veya STÖ'lere başvurması gerekmektedir. Yapılan başvurular ŞÖNİM olmayan illerde ASHB İl Müdürlükleri tarafından değerlendirilmektedir. Kadın konukevlerine kabul edilen kadınlar genellikle hiçbir geliri olmayan veya varsa temel ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz olduğu görülen kadınlara ve varsa çocuklarına harçlık, giyecek ve yol giderleri ile ilgili yardım yapılmakta ve eğitim, tedavi gibi konularda bütçe kapsamında destek olunmaktadır. Kişilerin konukevlerinde kalma süreleri kabul biriminde kabul edildikleri zamanı takiben altı aydır. Kalma süresi kadının rehabilite edinme ve güçlenme sürecine bakılarak gerek görüldüğünde uzatılmaktadır. Uzatılma süresini, çocuk varsa çocuk gelişimci ve sosyal çalışmacı ile birlikte komisyon belirlemektedir (Ustabaş, 2014).

Kadınların konukevinden ayrılışından sonra destekler belli bir zaman daha sürmektedir. Ayrı bir ev kuracak olan varsa ev ve ev eşyaları olarak yardımlar STÖ'ler ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı (SYDV) gibi gönüllü kuruluşlar tarafından yardım sağlanmaktadır (KSGM, 2018).

- **Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri**

ŞÖNİM 2013 yılında ASHB'nin bünyesinde kurulmuştur. ASHB kadının sosyal politikalarını planlamakla, uyguladığı ve denetlediği bakanlık olmuştur. ASHB bünyesinde



olan KGSM işlerin yürütmesi kısmında yer almakta, şiddetle mücadeleyi ise ŞÖNİM yapmaktadır (T.C. Resmî Gazete: 5 Ocak 2013, Sayı: 28519, Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik).

6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun kapsamında ŞÖNİM'ler hizmete geçmiştir. Bu merkezler, 6284 Sayılı Kanun kapsamında; şiddete uğramış kişilere kadın, erkek ve çocuk gözetmeksizin rehberlik ve danışmanlık hizmetleri vermektedir. Özellikle istihdama yönelik destek, yasal ve tıbbi yardım, hayati tehlikenin olması durumunda geçici koruma altına alınması-takibi-izlenmesi, geçici maddi yardım, çocuklar için burs, kreş yardımı, eğitim-öğretim konusunda yardım, barınma hizmeti, gibi alanlarda hizmet sunmaktadır. Kanun kapsamında 2019 yılı Kasım ayı itibariyle 81 ŞÖNİM bulunmaktadır. ŞÖNİM sayılarının artırılmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir. ŞÖNİM'lerde 2013-2020 yılı Ocak ayı sonu itibariyle 448.409 kadın, 79.278 çocuk ve 33.600 erkek olmak üzere toplamda 561.287 kişiye hizmet verilmiştir. ŞÖNİM'lerin olmadığı şehirlerde şiddete mağdurlarına yönelik sosyal destek, danışmanlık ve rehberlik hizmetleri Sosyal Hizmet Merkezleri, ASHB ve bağlı İl Müdürlükleri, tarafından verilmektedir (T.C. Resmî Gazete: 17 Mart 2016, Sayı: 29656, Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri Hakkında Yönetmelik).

- **Alo 183**

Şiddete uğrayan, uğrama riski taşıyan veya şiddet uygulanma tehlikesi bulunan bireyler ile destek ve yardıma ihtiyacı olanlar hukuki, psikolojik ve ekonomik danışma hattı olarak 183 telefon numarasını arayabilmektedir. Kişilere danıştıkları konu hakkında hakları anlatılmakta ve başvuru yapacakları birimler hakkında bilgi verilmektedir. Bunun dışında istismar, ihmal, şiddet vakaları ya da namus-töre olaylarını sonucu yaralama ve ölümlerin önlenmesi için tedbir amaçlı ihbarlarda alınmaktadır. Bu durum mağduru bulunduğu yerdeki acil müdahale grubunun yetkilisine veya İçişleri Bakanlığı bünyesindeki birimlere bildirilmektedir. Durumun hassasiyeti ve acil olup olmaması değerlendirilerek müdahalesi gerçekleştirilmektedir. Haftanın 7 günü 24 saat (7/24) bu hat her zaman aranabilmektedir. Ayrıca Kürtçe ve Arapça dilleri ile hizmet veren telefon hattına, kısa mesaj gönderilebilme hizmeti mevcuttur. İşitme engeli bulunanlar için 3G özelliği hizmeti olup, bu hizmet ücretsizdir. Alo 183 hattının dışında ücretsiz olarak Polis/Jandarma İmdat Hatlarının da birleştirildiği 112 Çağrı Merkezini 7/24 ihtiyaç duyan herkes arayabilmektedir (Erseçen ve Tosun, 2015).

- **Kadın Destek Uygulaması (KADES)**

KADES, kadınların ve çocukların maruz kaldığı şiddet, taciz gibi kötü eylemleri engellemek adına kullanıcılara sunulmuş resmi bir uygulamadır. Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanmış ve acil durumlarda ilk akla gelecek acil müdahale uygulamasıdır. KADES uygulaması, son yıllarda giderek artan kadına şiddet olaylarının önüne geçebilmek ve kadınlara yardım edebilmek amacıyla geliştirilmiştir. Eşinden veya bir başkasından şiddet gören ya da şiddete maruz kalma ihtimali olan kadınlar akıllı telefonları aracılığıyla yapacakları bildirimlerde hızlı bir şekilde bu iş için oluşturulmuş kadın acil destek ihbar sistemine ulaşabilmektedir (T.C. İçişleri Bakanlığı, 2018).

#### **2.6.4. Türkiye’de Kadın Konukevlerinin Niteliği ve Sunulan Hizmetler**

Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmeliği’nin dördüncü maddesinin üçüncü fıkrasında yönetmelikte belirtildiği gibi verilecek hizmet ve yardımlarda bazı konulara riayet edilmesi hizmetin akışı için gerekli görülmektedir. Öncelikle insan onuruna yaraşır, insan haklarına duyarlı, toplumsal cinsiyet eşitliğine önem vererek ve sosyal devlet ilkesi esas alınmaktadır. Yapılan çalışmaların merkezinde ise kadının olması esastır. Hizmet alan kadınların beyanı burada esas olarak kabul edilmektedir. Konukevi görevlileri kadını korumak amacıyla yönetmelikle belirtilen maddelerin haricinde kadının temel hak ve özgürlüklerini sınırlandıramamakta, ayrıca kadın adına karar verememekte ve alamamaktadırlar. Konukevi görevlileri tarafından kadınların şiddet yaşadıkları kişilerle anlaşmaları istenememekte, aracılık yapılamamaktadır. Konukevinin iletişim bilgileri; telefon numarası, adresi, kadınların, çocukların ve sığınma evi görevlilerinin özel bilgilerinin saklı kalması gereklidir (Tüğen, 2014).

Kadının, konukevinin hizmetlerini kabulü ile bu süreç başlamaktadır. Kadının kuruma gelmesi kurum personeli tarafından sağlanmakta, konukevine geldiği anda sosyal servise yönlendirilmektedir. Sosyal serviste, tanışma, kadın hakkında bilgi edinme ve kurum hakkında yapılan bilgilendirmeden sonra acil ihtiyaçları doğrultusunda ihtiyaçları karşılanmaktadır. Kadını odasına yerleştirme öncesinde kadının üzerinde bulunan, kesici-delici alet, cep telefonu, ilaç ve diğer emanetler kurum tarafından teslim alınmaktadır.

Sonrasında kadının kuruma yerleşmesi için gerekli çarşaf havlu gibi kişisel eşyalar verilerek odasına yerleştirilmektedir. Can güvenliği riskinin olup olmadığı anlaşılması için ilk görüşmesi alınıncaya kadar, acil durum olmadığı sürece dışarı çıkamayacağı bilgisi de kendisine verilmektedir (Ustabaş, 2014).

Kadının kurumla görüşmesi sırasında planları ve talepleri hakkında bilgi alınarak yönlendirilmeler konusunda da yardımcı olunmaktadır. Görüşme notları sosyal inceleme raporu gizli olacak şekilde dosyasına konmakta ve konukevleri yönetmeliğinde geçtiği gibi raporlar ŞÖNİM'e gönderilmektedir. Konukevinde kalan kadınların ihtiyaçları ile ilgili yönlendirilmelerinin yanında güçlenmeleri için de mesleki çalışmalar sağlanmaktadır. Güçlendirme ve farkındalık çalışması ile toplumsal cinsiyet, cinsel haklar, yasal haklar, şiddet ve çocuk istismarı gibi konularda kadınlara bilgi verilerek katkı sağlanmaktadır. İş konusunda yönlendirme yapılmakta fakat iş temin edilmemektedir. Her kadına kendine özgü kabul edilerek, farklı çalışmalar yapılarak desteklenmektedir (Karataş vd., 2008).

Şiddet mağduru kadınlar ve çocuklarının desteklenme konusunda hangi alanda hizmet tasarlanacağı da aynı zamanda planlanmaktadır. Şiddete uğrayan kadınların ihtiyaç duydukları hizmetler temel olarak, yardım erişimi ve yararlanabileceği uygulamalar hakkında bilgi almak, çocuk desteği, psikolojik destek, maddi yardım, şiddet konusunda bilinçlendirme, yoksulluğa karşı savunmasız kalmanın sonlandırılması, güçlendirme, güven odaklı bir ortam ve hukuki yardım boyutundadır (Lesur Stelmaszek vd., 2015).

Kadın konukevleri aslında burada sadece karar verme ve geçiş aşaması birimi olarak görülmektedir. Ekonomik özgürlüğüne sahip olan kadınlar, kadın konukevlerini bir geçiş aşaması olarak görürken, alt sosyo-ekonomi duruma sahip olanlar konukevi sürecini ve sonrasını en azından asgari düzeyde ihtiyaçlarının karşılandığı yer olarak görmektedir (Kelebek, 2017). Türkiye KSGM kapsamında hazırlanan rapora göre kadın konukevinde misafir edilen kadınlara ve beraberindeki çocuklarına emniyetli konaklama, giyim gereksinimleri ve sağlıklı ve dengeli beslenme olanaklarının sağlanacağı hakkında güven verilmektedir. Kadınların hissettiği özgüven kaybı, travma, güçsüzlük ve çaresizlik konularında mücadele etmelerine yönelik danışmanlık ve destek hizmetleri verilmekte, ekonomik durumlarının güçlendirilmesi konusunda, iş bulma ya da meslek edinimleri için eğitimler noktasında ve psikolojik ve hukuki alanda destek sağlanmaya çalışıldığı ifade edilmektedir. Kadın konukevlerinde verilen hizmetlerin belli standartlarda ve ilkelere olması oldukça önemlidir. Çünkü şiddet mağduru kadınların yaşamının değişmesi için

geçici bir konaklama hizmeti veren kadın konukevi yaşamlarında ciddi farklar yaratmaktadır.

Tablo 2.

2016- 2019 Konukevinde hizmet verilen kadın ve çocuk sayısı

Yıl	Kadın	Çocuk	Toplam
2016	29.612	17.956	47.568
2017	33.413	23.575	56.988
2018	36.767	26.769	63.536
2019	28.511	20.275	48.786

Kaynak: (KGSM, 2019).

Afşar (2018) Türkiye’de konukevlerinde yasal düzenlemelerin tam uygulanmadığı, konukevlerinin asgari düzeyde hizmet verdiği ayrıca hem konukevlerin hem de konukevlerinde çalışan uzman sayısının yetersiz olduğunu belirtmektedir. Bunu sonucu olarak çeşitli kadın örgütleri ve STÖ’ler tarafından şiddet mağduru kadınlara ve çocuklarına yeterli düzeyde hizmet edilmediği, maddi yardım, hukuki destek ve iş olanakları gibi ihtiyaçlarının ise yeteri kadar sağlanamadığı kurumlar olarak değerlendirilmektedir.

### **2.6.5. Türkiye’de Kadın Konukevlerinde Verilen Sosyal ve Ekonomik Yardımlar**

Konukevinde hizmet alan kadınların kendi kaynaklarını tüketmeden, ihtiyaçlarının karşılanması, hayat koşullarının iyileşmesi, normalleşmesi ve refah seviyesinin artırılması gerekmektedir. Ankara BM Konferansı’nda bir ülkenin refah düzeyini artması; sürdürülebilir kalkınma, sosyal politikalar ve stratejiler olarak üç faktöre bağlanmıştır. Bu faktörlerden herhangi birisi etkisiz kalırsa var olan gücünü kaybedecek diğer faktörlerinde dengesi bozulacaktır. Sürdürülebilir kalkınma ekonomik, sosyal ve çevresel olarak yaşamın eşitliğini, kalitesini, insanın kendi kendine yetebilmesini, refahını ve hayatı destekleyen doğal sistemin koruyup iyileştirmesini içermektedir. Bundan dolayı konukevlerinde kalan ve ayrılan kadınların hayat kalitesinin artması için sadece istihdam

sonrası gerçekleşecek bir gelir artmasıyla değil aynı zamanda sosyal hayata aktif katılımıyla hayat koşulları ve refahı da iyileşecektir (Kelebek, 2017).

Konukevlerinde kalan kadınlar ve beraberlerindeki çocukların hem sosyal hem de ekonomik olarak durumlarının iyileştirilmesi için verilen hizmetlerin iyi ve kaliteli olması gerekmektedir. Bunun için konukevine kabul olan kadına ve çocuklara ihtiyaçları göz önüne alınarak rehberlik yapılmakta ve en uygun hizmetler belirlenmektedir. Öncelikle kadının en öncelikli isteği olan güvenli barınma yeri sağlanmaktadır. İlk ihtiyaçları görüldükten sonra kadına ve çocuklara konukevi ekonomik ve sosyal yardım sunmaktadır.

Sosyal yardımlar kapsamında sunulan hizmetler aşağıdaki gibidir:

- Güvenlik,
- Danışmanlık,
- Psikolojik destek,
- Hukuki destek,
- Tıbbi destek,
- Grup çalışmaları,
- Giysi ve kişisel eşyalar,
- Tercüman desteği,
- Eşlik etme,
- Kreş,
- Çocuklara için yapılan faaliyetler,
- Sosyal, sportif ve sanatsal faaliyetler.

Sosyal yardımların yanı sıra sunulan ekonomik yardımlar ise aşağıdaki gibidir:

- Ekonomik yardım,
- İş bulma konusunda destek,
- Mesleki eğitim kursu,
- Ev bulma.

Ancak bazen kadından veya çocuktan kaynaklanan özel sebeplerle farklı hizmet modelleri ve müdahale planları da ortaya çıkabilmektedir (Tuncer ve Erdoğan, 2018).

### 2.6.5.1. Sosyal Yardımlar

Sosyal yardımlar temel ihtiyaçlarını karşılama konusunda olanakları olmayan kişilere yönelik olarak yapılan sosyal güvenlik yöntemidir. Sosyal yardımlar kişiye kalıcı çözümler getirecek uygulamalar değildir. Bu konudaki amaç temel ihtiyaçlarını bile karşılayamayacak derecede muhtaç olan kişilere ihtiyaçlarını gidermesi ya da hafifletmesi için verilmektedir. Bundan dolayı sosyal yardımlar genel olarak gıda, yakacak, barınma, sağlık ve eğitim gibi temel ihtiyaçlarda yardımı içermektedir. Yardımlar doğrudan nakit olacağı gibi dolaylı olarak kişilerin ihtiyaçlarının karşılanması şeklinde de olabilmektedir (Hamamcı ve Anık, 2020).

Sosyal yardımlar aynı zamanda psikolojik ve sosyal yönden de yapılmaktadır. Kadın konukevinde kadınlar birlikte kalmakta, kaldıkları süre içerisinde hayatlarının büyük bölümünü beraber geçirmektedir. En yakın ilişki kurulan kişiler şiddet görmüş kadınlar olmaktadır. Şiddet gören kadınların hayatlarını tekrardan yoluna koymaları için insan ilişkileri kurmaları ve kendilerine yeni kaynaklar yaratmaları sağlanmaktadır (Kılınc ve Yıldız, 2017).

Kadın konukevleri kadınların şiddete dur demeye karar verdikleri noktada, alışkın oldukları çevreden uzaklaşmalarına ve farklı deneyimler kazanmalarına yardımcı olmaktadır. Türkiye’de kadın konukevlerinde mahremiyete müsaade eden tek kişilik odaların olmaması, kadınların daha çok zaman geçirdiği ortak alanların olmasından kaynaklı sosyal ilişkiler kurmayı zorunlu hale getirmektedir. Hanelerde saklı kalan, kişinin birebir karşılaştığı şiddet ve istismar, konukevlerinin sosyal ortamında, farklı toplumsal statülerin çarpıştığı, yoksullukların, acıların beraber yaşandığı ortak alanları oluşturmaktadır. Konukevlerinde yaşam koşulları mağdur kadınların kişisel özelliklerine göre olduğundan, değişen kadınlara göre sosyal yaşamda şekiller almaktadır. Sığınma evlerinde verilen hizmetler; danışmanlık ve güvenlik desteği, tıbbi yardım, yasal süreçlerde destek, psikolojik destek, sosyal aktiviteler ve spor faaliyetleri çocuklara sağlanan faaliyetler ile kreş ortamı ve grup çalışmaları gibi faaliyetleri içermektedir (Erim ve Yücens, 2016).

## Güvenlik Hizmetleri

Kadın konukevlerinde, kadınların güven içerisinde barınmaları öncelikli amaçtır. Şiddet mağduru kadınların konukevine alınması sürecinde güvenlik konusu sorun olarak devam ediyorsa başka illere de yönlendirilebilmektedir. 6284 Sayılı Kanun kapsamında alınabilecek koruyucu ve önleyici tedbirler kapsamında uygulamalar gerçekleştirilmektedir.

Konukevinde güvenliği sağlamak adına bazı önlemler alınmaktadır. Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik hiçbir evrakta, materyalde, yazılı-görsel basında ve bunların internet sitelerinde konukevinin fiziki konumuna, dıştan görünümüne, görevliler ve hizmet alan mağdur kadın ve çocuklara ilişkin fotoğraflara yer verilmemesi bunlardan biridir. Ayrıca hiçbir kamu görevlisi konukevinden hizmet alan kadınların kişisel bilgilerini talep etmemektedir (T.C. Resmî Gazete: 5 Ocak 2013, Sayı: 28519, Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik).

Kadın konukevinde bunların dışında ayrıca bir de güvenlik görevlisi bulunmaktadır. STÖ'lere bağlı olan konukevleri güvenlik görevlisi talep etmemektedir. Çünkü güvenliğin sağlanması imzalanan protokol sayesinde İl Emniyet Müdürlüğü yükümlülüğündedir. Herhangi bir güvenlik konusunda acil durumda irtibat numarası aranarak polis kısa sürede konukevine gelmektedir. Öldürülme ya da hayatı tehlike riski taşıyan kadınlar, konukevinde farklı bir isim ile çağrılmakta, geldiği şehri söyletmemesi gibi kurumun kişiye özel aldırıldığı güvenlik önlemleri bulunmaktadır. Kadınların genel olarak can güvenliği bulunduğu dolayısı sınırlı sürelerde dışarı çıkarılmaktadır (Tosun ve Öztürk, 2010).

Kadın konukevinde, güvenlik ve gizlilik için kurumun aldığı ayrıca önlemler vardır. Hizmetlerin hepsi kadının ve çocukların güvenliği, korunması ve onurunu göz önünde bulundurarak hazırlanmaktadır. Konukevi güvenliği, haftanın her günü yirmi dört saat üzerinden nöbet sistemi ile sağlanmaktadır. Güvenlik ile ilgili riskler belirlenmekte, kadınlarla birlikte acil güvenlik planı oluşturulmakta ve bu konuda ilgili kurumlarla iş birliği yapılmaktadır. Kadınların gizlilik hakkına saygı gösterilmekte, gizlilik hakkı kısıtlanacağı zaman bilgilendirilmektedir. Konukevinde istihdam edilen personel ise özenle seçilmektedir. Personelin alanı ile ilgili uzman olması, hukuk dışı işlemleri ve eylemleri azaltmaktadır. Konukevi personeli; mağdur kadının tekrardan şiddet görme

ihtimali olan kişi ya da kişilerle uzlaşmasını teklif edememekte ve arabuluculuk yapamamaktadır (Reçber, 2018).

### **Danışmanlık Hizmeti**

Konukevlerinde verilen en önemli hizmetlerden biri olan danışmanlık hizmeti, şiddetin kadının üzerinden ne tür etkisinin olduğunu, bu etkiyi en aza indirmeyi ve kadını güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Danışma hizmetindeki en önemli nokta, şiddete uğramış kadına ve çocuklarına profesyonel danışmanlık verilmekte ve verilen tüm hizmetler hakkında bilgilendirme yapılmaktadır (Eyüboğlu, 2007).

Görüşmeler sırasında danışman, kadına konukevinde uyulması gereken kuralları anlatmakta, güvenlik, gizlilik ve çeşitli destek alabileceği diğer kurumlar ile ilgili bilgilendirme yapmaktadır. Danışman ile şiddete uğrayan kadın arasında güvene dayalı bir ilişkinin olması bu hususta önemlidir. İlk olarak danışman kadının ihtiyaçlarını belirlemekte, sorunlara çözüm üretmede, kendi güçlerinin farkına varmada, hedeflerine ulaşacak yöntemleri geliştirmede destek olmaya çalışmaktadır. Danışman kadından aldığı kişisel bilgileri kadının izni olmadan ve gerekmedikçe kimseye verme hakkına sahip değildir. Kadın ve danışman arasında oluşan ilişkinin güven üzerine kurulması için danışmanın kadına verdiği tüm bilgilerin gizli kalacağına dair güvence vermesi gerekmektedir (Karataş vd., 2008). Konukevlerinde danışmanlık hizmeti ilk kabulden sonra şu şekilde izlenmektedir (Erseçen ve Tosun, 2015):

- *Değerlendirme:* Danışman, kadını ve varsa çocuklarının ihtiyaçlarını ve risk durumlarını tespit etmektedir. Bu ihtiyaçlardan öncelikli olanları belirlemektedir. Kadını destekleyecek ya da zorlayacak koşulları ortaya koymaktadır.
- *Planlama:* Kadının ihtiyaçlarının ne zaman hangi kurum ve kuruluşlar tarafından karşılanacağını belirlemektedir. Kadınların bu sürece aktif olarak katılımlarını sağlamaktadır. Danışman eğer riski yüksek ve karmaşık görürse ekip halinde çalışmaları yaptırmaktadır.
- *Uygulama:* Kadın ile oluşturulan plan uygulamaya konmaktadır. Uygulamada öncelikle acil olarak görülen sorunların çözümü için çaba gösterilmektedir. Planlara koşullara göre esneklik gösterilmektedir. Uygulamalar ilgili



kurumlarla mutlaka iş birliği yapılmalı ve mümkün olduğunca süreci kadının yönetmesi sağlanmaktadır. Planı etkili bir biçimde uygulanması noktasında danışman ve kadın arasındaki iletişimin iyi bir şekilde kurulması gerekmektedir.

- *İzleme ve Değerlendirme:* Kadının uyguladığı planla ilgili bilgiler raporlanmaktadır. Kadınların hedeflerinden hangilerine ulaştıkları ve hangilerine ulaşamadıkları belirlenmektedir. Karşılaştığı zorluklar ve güçlüklerle ne kadar baş edebildiği değerlendirilmektedir. Bu değerlendirmeler bundan sonra yapılacak başvurularda uygulanacak planlara yön vermektedir.

### **Psikolojik ve Psikiyatrik Destek**

Psikolojik destek, konukevinde çalışan meslek elemanı psikologlar aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Her konukevinde psikolog kadrosu bulunmasına rağmen bazen personel eksikliğinden kaynaklı psikolog bulunmamaktadır. Psikolog bulunmaması halinde psikolog olan bağlı diğer kuruluşlardan ya da devlet hastanesinden yardım alınmaktadır. Belediyelere bağlı kadın konukevlerinde kadın şiddetine karşı olan ve kadın ticareti konularında kendini geliştirmiş psikologlar çalıştırılmasına öncelik verilmektedir. Bazı kadın konukevlerinde psikologlar kadın konukevlerinde aralıklı (saatlik görevlendirmeye) hizmet verirken, bazı konukevlerinde ise psikologlar kadınlarla görüşmelerini ŞÖNİM’de veya kadın danışma merkezlerinde yapmaktadırlar (KSGM, 2018).

Kadın konukevlerinin önemli bir görevi şiddete uğramış kadınlara sosyal destek adına kanal oluşturması ve hem diğer kadınlarla hem de konukevi çalışanlarıyla aralarında dayanışma ilişkisi kurmasının sağlanmasıdır. Aile üyelerinin, sosyal çevrenin ve arkadaşların travma sonrası verdikleri destek sayesinde şiddetin yoğunluğunun azaldığı bilinmektedir. Travmanın dile getirilmesi sonrasında suçlayıcı olmayan tepkiler, sevilen kişilerden gelen bakım ve ilgi travmatik olaylardan sonra destek olan kişi ve kurumların varlığı sığınan kadın için oldukça önemlidir (Briere ve Scott, 2016). Bu yüzden kadın konukevleri, şiddete maruz kalmış kadınların sorunlarının çözümü ve rehabilitasyonu içinde belirli faaliyetler yürütülmektedir. Bu faaliyetler şunlardır (Akbaş, 2015):

- Özsaygının ve özgüvenin yeniden yapılandırılması,
- Yeni hayatlarını sağlıklı bir şekilde kurmaları için psikolojik destek,
- Şiddet mağduru kadınların şiddet sonucu oluşan değersizlik, umutsuzluk, suçluluk, korku ve utanç gibi duygularla baş edebilmesini sağlama,
- Aile ya da eşlerin birlikte olma durumunun tercih edilmesi halinde ailenin şiddetten tamamen arındırılmış bir ortamda olmasını ve çocukların şiddetle temas etmeyecek sağlıklı bir aile ortamında yaşamaları için sağlıklı bir şekilde aile ilişkilerinin geliştirilmesini sağlama,
- Kadının kendine yetebilecek hale ve kimseye muhtaç olmayacak şekilde yaşamını sürdürmesi için meslek kazanmalarını sağlamak ve iş için gerekli çalışmaların yapılması,
- İzleme çalışmalarının devam ettirilmesi.

Kadın konukevinde kadının psikolojik olarak güçlenmesi adına yapılan uygulamalar ise şöyledir (Roberts, 2007):

- Şiddet konusunda mağdur olan kadın bilgilendirilmesi,
- Yasaları değerlendirerek bu kapsamda olan başvuruların yapılmasının sağlanması,
- Şiddete uğrayan kadının, kendisine uygulanan şiddet konusunda hiçbir suçunun olmadığını kendisine anlatılması,
- Kendisine iyi gelecek alternatifleri değerlendirerek yardım ya da destekleyici grup çalışmasına katılmasının sağlanması,
- Toplum referansları ve kaynakları hakkında bilgi edinerek şiddet mağduru yararına harekete geçirilmesi,
- Yasal işlemler sırasında kadının pes etmemesi için yanında yer alınarak, hukuki desteğe erişiminin sağlanması.

### **Hukuki Destek**

Konukevlerinde kadınların desteğe ihtiyaç duydukları diğer bir konu hukuki danışmanlıktır. Kadınların temel yasal hakları konusunda bilgilendirilmeleri, baroların adli birimlerine yönlendirmeler, gönüllü avukatlar ve çeşitli kuruluşlar tarafından

yapılmaktadır. ASHB'ye bağı kadın konukevleri, hukuki danışmanlık sağlamaktadır. Ayrıca avukat talebinde bulunan kadınlar baroların adli yardım birimlerine gönderilmektedir. Kadın konukevleri kadının konukevinde kaldığına, buradan hizmet verildiğine dair resmi bir belge düzenleyerek kadının adli yardım talebinde bulunmasına olanak da sağlayabilmektedir. Konukevleri baroların dışında STÖ'lerden de destek alarak avukatlarından yararlanmaktadır. Kadınlara ücretsiz olarak hukuki destek Ceza Muhakemesi Kanunu adı altında sağlanmaktadır (Karataş vd., 2008).

STÖ kapsamındaki kadın konukevlerinde ise adli destek istekli avukatlar vasıtasıyla yapılmaktadır. Ayrıca hukuki işlemler için oluşan masraflar yapılan projeler ile giderilmektedir (Tosun ve Öztürk, 2010).

### **Tıbbi Destek**

Şiddetin kadın sağlığı üzerindeki olumsuz etkisini gidermek amacıyla kadınlara konukevlerinde tıbbi destek ücretsiz verilmektedir. Hemşireler tarafından kadınlara sağlık konusunda bilgi aktarımı ve danışmanlık gibi hizmetler de sunulmaktadır. Bu hizmetler kapsamında; kadınlar sağlık sorunları için sağlık kuruluşlarına yönlendirilmekte, ihtiyaç halinde refakatte edilmektedir. Konukevlerindeki acil müdahaleler ise konukevi hemşireleri tarafından yapılmaktadır (Tosun, 2010). Sağlık personeli tarafından tedavileri için verilen ilaçları düzenli alıp almadıklarının kontrolü sağlanmakta ve hastalıklardan kaçınma yolları, var olan salgın dönemine ilişkin bilgilendirme, aile plânlaması hakkında danışmanlık hizmetleri verilmektedir. Yine benzer şekilde hamile kadınların gebelik hakkında bilgilendirilmesi (beslenme, doğuma hazırlık ve bebek bakımı vb.) yapılmakta ve benzeri durumlarla karşılaşıldığında eğitim çalışmaları verilmektedir. Konukevinin sağlıklı yaşam koşullarına uygun olup olmadığının denetlenmesi, temizliği ve düzeni de hemşirenin görevleri içinde yer almaktadır (Karataş vd., 2008).

ASHB'ye bağı kadın konukevlerinde, bilgisayar üzerinden şifre edinilerek Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) sitesine kayıtlı bir sosyal güvencesi bulunmayan mağdur kadınların genel sağlık sistemine girişleri yapılmakta, devlete ait olan sağlık kuruluşlarında ücretsiz muayene ve tedavi olma imkânı verilmektedir. Konukevlerinden ilişiği kesilen kadınların SGK sistemi üzerinden ayrılış tarihiyle kayıtları silinmektedir. Kadınlar,

konukevlerinde kaldıkları süre içerisinde tedavileri için kullanmış oldukları ilaçları anlaşmalı eczanelerden ücret ödemedi alabilmektedirler. Kadınların SGK sisteme kayıtları varsa yeni bir kayıt açılmayıp var olan sistem üzerinden işlemleri devam etmektedir. Bundan dolayı ilaçlar için katkı payı ve ilaç ücret farkı gibi ödenmesi gereken ücret konukevleri için bir gider teşkil etmektedir. Bu giderleri bazı konukevleri SYDV vasıtasıyla karşılar, bazıları da konukevleri kendi bütçelerinden karşılamak suretiyle ödemektedir (Tosun ve Öztürk, 2010).

### **Grup Çalışmaları**

Grup çalışması, grup üyelerin mikro ve makro düzeyde olan sorunlarını daha iyi bir şekilde çözmelerini ve psiko-sosyal gereksinimlerini karşılamalarını sağlayan, genel olarak küçük gruplar halinde aktivitelerin gerçekleştirildiği bir sosyal hizmet yöntemidir. Konukevlerinde kalan kadınlara kurum, sadece geçici barınma ihtiyaçlarını değil aynı zamanda güçlendirme çalışmalarını yani kendi ayakları üzerinde durmasını sağlayacak aktiviteler ile kadınları yeni hayatlarına hazırlamaktadır. Bu konuda sorunların çözülmesi için bireysel yardımın yanında grup çalışmaları da yapılmaktadır. Çünkü grup çalışmaları ilerlemeyi daha iyi bir şekilde sağladığı bilinmektedir. Konukevinde şiddet mağduru kadının yatılı olmasından dolayı orta seviyede sağlanan bir grup çalışmasını onların sorun çözme becerilerini geliştirmekte, güçlendirmekte ve karşılaşılabilecek problemlerle daha iyi ve kolay bir şekilde baş edebilmeleri sağlamaktadır (Erzeybek, 2019).

Kadın konukevlerinde gerçekleştirilen grup çalışmaları, belediyelere bağlı konukevlerinde sabah sohbetleri, gün akışı ve kuralların gündeme alındığı değerlendirildiği ev toplantıları şeklindedir. Veya konukevinden hizmet alanlar arası problem olması halinde kararlaştırılan toplantıları içerebilmektedir. Toplantıların gündemi genellikle kadına yönelik şiddet, bebek bakımı, beslenmesi gibi konulardan oluşmaktadır. Toplantılarda; izlenen kadın konulu filmler üzerine tartışma, kitap okuma, katılım sağlanan faaliyetlere yönelik değerlendirilmesi gerçekleştirilmektedir. Bakanlığa bağlı konukevlerinde Diyanet İşleri Bakanlığı ile yapılan protokol çerçevesinde kadın vaize görevlendirilmesi yapılmaktadır. Konukevlerine gelen bu görevliler kadının da gönüllü olması durumunda karşılıklı konuşarak çeşitli konularda çalışmaktadır. Ayrıca psikologlar da kadınlarla birlikte çalışmalar yapmaktadır (Erseçen ve Tosun, 2015).

Grup çalışması, zamandan tasarruf ederek etkili bir destek mekanizmasının oluşmasını sağlamaktadır (Duyan ve Bayır, 2016). Konukevlerinde kadınların sınırlı bir zaman dilimi içinde kalmalarından dolayı grup çalışmaları, bireysel çalışmalara göre daha hızlı bir şekilde ilerlemektedir. Bu da kadının daha kısa sürede güçlendirilmesini mümkün kılabilir. Literatüre bakıldığında şiddet görmüş kadınlara yönelik yapılan hizmetlerde en yaygın olarak grup çalışması kullanılmaktadır. Bunun sebebi ise grup içerisinde kadınların yaşadıklarını ve deneyimleri paylaşmaları, duygusal destek olarak sosyal bir çevre edinmeleri ve özgürleşme yolunda diğer kadınların tecrübelerinden belirli becerileri öğrenme imkânı bulmasıdır. Konukevlerinde yapılan grup çalışmaları, kadınların şiddet sonucu yaşadıkları psiko-sosyal problemlerin üstesinden gelmelerine, benlik algısı ve benlik saygılarının yükseltilmesine katkı sağlayacağı gibi ayrıca kendilerini daha bağımsız hissetmelerini sağlamak için oldukça önemlidir (Haj-Yahia ve Cohen, 2009).

### **Giyisi ve Kişisel Eşyalar**

Giyim yardımı aynı olarak yapılmaktadır. İhtiyaca göre verilecek giysinin rengi, biçimi konukevi tarafından belirlenmekte, mevsimine göre dikkat edilerek değişik beden ölçülerinde, yaş gruplarına ve cinsiyetlerine uygun olarak satın alınabilmektedir. Kadınlara ve çocuklara verilen kıyafet ve eşyalar imza karşılığında verilmektedir. ASHB bünyesindeki kadın konukevlerinde kadın ve yanlarındaki çocuklarına verilen kıyafet, ayakkabı, çocuk bezi, tırnak makası, kadın bağı, tüy dökücü krem, kırtasiye malzemeleri, okul formaları, kişisel temizlik malzemeleri vb. ihtiyaçlar genel müdürlük bütçesinden karşılanmaktadır. Giyim ve kişisel eşyalar, tüm senenin ihtiyacı karşılayacak şekilde tahmin edilerek yılda bir kez olacak şekilde temin edilmektedir. İstisnai durumlarda ayrıca yeni alım da yapılabilmektedir. Ayrıca gerek duyulan eşyalar bireysel ve şirket bağışlarıyla da giderilebilmektedir. Çoğu belediyelerin kendi bünyesinde giysi dağıtım merkezleri vardır. Bu merkezlerden gereksinimler karşılanmaktadır. Çoğu kadın konukevlerinden hizmet alan kadınlar için kullanılmış eşya kabul edilebilirken, bazılarında ise kabul edilmemektedir (Karataş vd., 2008).

Kadın konukevlerinde özellikle giyim yardımı konusunda dikkat edilmesi gereken konu Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmeliğin 23. maddesi gereği, giysilerin biçimlerini ve renklerini buldukları kadın konukevi tarafından

belirlenmektedir. Özellikle bu hususa vurgu yapıldığı gibi Yönetmeliğin 23. maddesinin 6. paragrafında “Eşya, giysilerinin model ve renklerinin benzer olmamasına özen gösterilir”, yazmaktadır. Bu da kadınların olası bir şiddet durumunda etkilenmemesi için yapılmaktadır. Fakat beklenen en azından kadınların görüşlerinin ve beğenilerinin alınması yönündedir (Reçber, 2018).

### **Tercüman**

Türkçe dilini konuşamayan ya da bilmeyen kadınlara tercüman konusunda destek olunmaktadır. Özellikle tercümanın cinsiyetinin kadın tercihinden yana olmasına ve aynı kişilerin çağrılmasına dikkat edilmektedir. Bazı durumlarda aynı dili konuşan iki kadının olması durumunda Türkçe bilen kadın tercümanlık yapmaktadır (Tosun ve Öztürk, 2010).

### **Eşlik Etme**

ASHB bünyesindeki kadın ve çocuklarını konukevlerinde gerekli durumlarda kadın özel durumuna bağlı olarak (zihinsel engeli olan ya da olduğu anlaşılan veya yüksek can güvenliği riski olan gibi) gidilecek yere göre konukevi çalışanları kadına refakat etmektedir. Hastane işlemleri ve mahkemelere gidilmesi gereken durumlarda da eşlik edilmektedir. Belediye bünyesindeki konukevlerinde görevliler de hizmet alan kadın ve çocukları gerekli durumlarda hastanelere götürerek tedavilerini sağlamaktadır. Ayrıca iş görüşmeleri, etkinlik ve avukat görüşmeleri de dâhil olmak üzere eşlik edilmesi gereken durumlarda destek olunmaktadır (Karataş vd., 2008).

### **Kreş**

Konukevinde çocuklarıyla beraber kalan kadınlar için çocukların eğitimden geri kalmamaları, eğitime başlamaları ya da sürdürmeleri adına konukevine en yakın eğitim

öğretim kurumuna kayıt yaptırmak için ŞÖNİM tarafından verilen kodlu kimlik kartı kullanılarak kesin kayıtları yaptırılmaktadır. Bu şekilde yerleştirilen çocukların adresleri kesinlikle (konukevinin adresi) verilmemekte, adres kaydı ŞÖNİM olarak gösterilmektedir. Okul öncesi kreş kategorisindeki çocukların eğitimi ve gelişimi kadın konukevi ve okul idaresinin iş birliği ile sürdürülmekte ve takip edilmektedir (Reçber, 2018). Konukevlerinde genel olarak kreş konusunda farklı uygulamalar bulunmaktadır.

ASHB bünyesindeki kadın konukevlerinin kreşi yoktur. İhtiyaç halinde ASHB bağlı kreşlerde belirlenen kontenjan ölçüsünde (bu oran %3) yararlanılmaktadır. Çalışmayan kadınların çocukları için 4 ay, çalışan kadınların çocukları için ise 2 ay kreşe gönderebilme imkânı verilmektedir. Bazı durumlarda bu süre uzatılabilmektedir. ASHB bünyesindeki kadın konukevlerinde oyun odaları bulunmaktadır. Çocuk eğitimcilerinin de görev yaptığı kadın konukevlerinde bu birimler kreş görevini görmektedir. Konukevi yönetimince belirlenen zaman dilimlerinde çocuklar anneleriyle birlikte buralardan yararlanabilmektedir. Belediyelere ait konukevlerinin kreşi bulunmaktadır. Daha çok belediye kreşleri konukevi yapısının içinde ya da bahçesinde olabildiği gibi konukevi dışında da olabilmektedir (Gül ve Alican, 2012).

### **Çocuklara Yönelik Faaliyetler**

Konukevinde annesinden dolayı kalan çocukların anneleri gibi psikolojilerinin güçlendirilmesi gerekmektedir. Bunun için çocuklara grup çalışması yapılmakta, eğitim desteği verilmekte ve gerekli durumlarda mahkeme desteği de verilmektedir. Grup çalışması çocuğun şiddetin etkilerinden kurtularak, kendini ifade edebilmesi için düzenlenmektedir. Çocuklar bu sayede birbirlerini desteklemekte, iletişimde yeni ve etkili yollar öğrenmekte, düşüncelerini, duygularını ve ihtiyaçlarını paylaşması sağlanmaktadır. Aynı zamanda çocuklar eğitimlerine devam etmektedir (Karataş vd., 2008).

Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmeliğe (madde 21, 36, 39) göre konukevlerinde çocuklara yönelik eğitim, kreş ve rehabilitasyon için oyun ve etkinlik, eğlence odaları bulunmaktadır. Çocukların sorunlarının çözülmesi için çocuklara rehberlik ve danışmanlık sağlanmaktadır. Çocuklar için sosyal, sportif, sanatsal, kültürel faaliyetler ve programlar düzenlenmektedir. Sarsıntı geçmişi olan çocuklara gelişim

programları ve uygun eğitimler, hikâyeler, etkinlikler, oyunlar hazırlanmakta ve uygulanmaktadır.

Türkiye’de konukevlerinde çocuklar adına çalışmalar yeterli olmamaktadır. Çocuklarla ilgili olan hizmetler konukevinin koşullarına göre şekillenmektedir. Özellikle emzirme çağında çocuğa sahip kadınlar, bebeklerinin ihtiyaçlarının karşılanmamasından sıkıntısı duymakta, bilgi eksiklikleri ise tüm annelerin ortak sorunu olmaktadır. Birçok konukevinde çocuk oyun odası bulunmamakta, olan konukevlerinde tüm gün kilitli tutulabilmektedir. Kreş olanağı olan konukevlerinde, çocuklar için servis olmadığından çocuklar okula ve kreşe gidememektedir. Konukevlerinin kadrosunda olan ya da farklı kurumlardan yönlendirilen çocuk gelişimciler genellikle başka kurumlarda çalışmaktadır. Çocukların etüt odaları olmamakta çoğu derslerine yemek masasında ya da yattıkları odalarda çalışmaktadır. Ayrıca, İl Milli Eğitim Müdürlükleri adres gizliliği ilkesine rağmen özellikle adres konusunda ısrarcı olduğu ve misafir öğrenci kabulünde isteksiz davrandığı için çocukların büyük bir çoğunluğu eğitimlerine devam edememektedir (Gül ve Alican, 2012).

### **Sosyal Aktiviteler ve Spor Olanakları**

Konukevlerinde yapılan sosyal aktiviteler ile spor faaliyetleri kadınların psikolojik ve sosyal hayatlarını iyi yönde etkilemektedir. Özellikle spor faaliyetlerinde yarışma dışı aktif olarak yapılan egzersiz türünün öz yeterliliği ve olumlu düşünceyi geliştirdiği, sosyal kaygıyı gidermesi sonucunda iyi hissetme duygusunu desteklediği ve benlik saygısını artırdığı bilinmektedir. Düzenli yapılan spor bireyi hem psikolojik hem de bedensel olarak olumlu yönde desteklemektedir. Vücutta kimyasal değişimlere yol açarak kanda hormon seviyelerini düzenlediği, seratonin hormonunun salgılanmasını desteklediği için mutluluk duygusunu yükseltmektedir. Böylelikle aşırı heyecan, depresyon, anksiyete, sinirlilik ve kaygı durumlarını düzelterek bireyin iradesini kuvvetlendirdiği, düşünmeyi desteklediği ve stres yönetimini yaptığı görülmektedir. Spor faaliyetleri konukevlerinde kalan şiddet görmüş kadınların toparlanmasına ve özgüveni artırdığı için hayatı ile ilgili emin adımlar atmasını sağlamaktadır (Karagün, 2014).



ASHB bünyesindeki kadın konukevlerinde mağdur kadınlar için ayarlanmış sosyal ve sportif aktiviteler kısıtlıdır. Bunun nedeni hem kadınların sürekli sirkülasyonundan hem de konukevinin fiziki koşullarının bu tür faaliyetleri yapmaya elverişli zeminin olmamasından kaynaklanmaktadır. Kadının güvenlik sorunu vb. nedenlerle etkinlikler yapılamamaktadır. Belediyelere ait konukevlerinde sosyal faaliyetler ve sporla ilgili olanaklar çok çeşitlidir. Konukevi dışında ve içinde eğlence, gezi, piknik türü faaliyetler düzenlenebilmektedir. Kadınların belediyenin spor tesislerinden ve sosyal imkânlarından ücret vermeden yararlanması sağlanmaktadır. Ayrıca belediyelere ait konukevlerinde çocuklar için park gezileri, tiyatro, sinema, yaz okulları gibi imkânlarından yararlanabilmektedir. STÖ bünyesindeki kadın konukevlerinden hizmet alan kadınlar ise sinema, müze, gezilere katılım sağlayabilmektedirler (Suata, 2018).

#### **2.6.5.2. Ekonomik Yardımlar**

Ekonomik şiddet kadınların maruz kaldığı, cinsel, fiziksel ve psikolojik şiddet türlerini etkilemesinin yanında aynı zamanda bu şiddetlerin oluşmasının da nedenlerindedir. Çünkü ekonomik durum, sosyal yapıdaki etkileşimleri oluşturan, gücü ve iktidarı simgeleyen ve biçimlendiren niteliğe sahiptir. Ekonomik baskı ve şiddet hem şiddetinin oluşumunu hem de sonucunu oluşturmaktadır (İnci, 2020).

Kendine yeten ve kendine ait bir ekonomiye sahip olan kadın, sadece barınma ve yiyecek gibi temel ihtiyaçlarını karşılamakla kalmamakta, aynı zamanda topluma bütünüyle katılımında önemli bir ön koşulu da sağlamaktadır. Genel olarak şiddete maruz kalan kadınlar, ekonomik istismardan şikâyet etmekte, ilişkileri içinde ve sonrasında ekonomik olarak zorlandıklarını ifade etmektedirler. Ekonomik destek olmadan şiddete uğrayan kadının eşinden ayrılması zor olup, şiddet uygulayan kişiye geri dönme riskini de artırmaktadır (Ulmestig ve Eriksson, 2017).

Kadınların ekonomik özgürlükleri yoksa şiddet görseler bile şiddette rağmen şiddet uygulayan kişinin yanında kalmaktadırlar. Şiddet uygulayıcılar genellikle kadınların üzerinde ekonomik kontrol sağlamaya çalışmakta, bu da kadının ekonomik olarak bağımsız olma yeteneğini olumsuz olarak etkilemektedir. Uzun süre şiddet görmüş ve kurtulamamış olan kadınlara bakıldığında finansal kaynaklardan izole edildiği nakit, banka hesabı ve ödeme hesaplarına erişemediği görülmüştür (Adams Tolman vd., 2012).

Öğrenim görme, meslek edinme, kamusal alana katılma gibi haklardan mahrum edilen kadının aynı zamanda bir de erken yaşta evlendirilmesi sonucunda ekonomik özgürlüğüne sahip olamaması, gördüğü şiddet karşısında ekonomik yardımlara ihtiyacının olmasını kaçınılmaz kılmaktadır. Bu süreçte devreye giren sosyal maddi yardımlar, kadın hayatını bir ölçüde kolaylaştırırsa bile kadının bağımsız bir yaşam geçmesine ve güçlenmesine yardımcı olmak yerine yardımlara bağımlı hale getirebilmektedir. Ekonomik destekler orta ve uzun zamanda sonuç verecek olan çözümleri engelleyebilen niteliğe dönüşebilmektedir. Konukevinde kaldığı sürede ve sonrasında yapılan maddi yardımlar kadının güçlenmesinde büyük katkı sağlamaktadır. Bunun yanında sosyal yardım adı altında verilen maddi desteğin kalıcı olması, kadının sosyal yardıma bağımlı olarak hayatını sürdürmesine sebep olabilmektedir. Bu durum ise İstanbul Sözleşmesi'nde geçen toplumsal cinsiyet eşitsizliğinde kadına karşı şiddetin yok edilmesi ve kadının özgür bir kişi olarak bağımsız yaşaması hedefinden sapmaya sebep olmaktadır. Ekonomik yardımlar kadının özgür iradesiyle seçtiği bir tercih değil, daha çok ataerkil toplum içinde cinsiyet rollerinin bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır (Aydın, 2018).

### **Maddi Destek**

İlk kabul birimleri, Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmeliğin 23. maddesinde geçmekte, konukevlerinden hizmet alan kadınların herhangi bir geliri bulunmaması durumunda kanunda belirtilen orana göre ödeme yapılmaktadır. ASHB bünyesinde konukevlerinden hizmet alan kadınlara ASHB bütçesinden nakdi yardım yapılmaktadır. Harçlık konukevi görevlileri tarafından hazırlanmış olan bordroya göre, her ayın birinci günü peşin olarak elden ödenmekte ve imza karşılığında teslim edilmektedir. Ayın onuncu gününe kadar konukevine gelen kadınlara tam harçlık verilmektedir. Ayın onundan sonra konukevine gelenlere ise kaldıkları gün sayısı kadar harçlık ödenmektedir. Kadınların işe girmeleri durumunda harçlıkları, çalıştıkları yerden aylık ücretini alıncaya kadar kesilmemektedir. Kadın konukevlerinde kalan kadınların çocuklarına da ödemeler yapılmaktadır. Mağdur kadının okula giden, okuluna çeşitli nedenlerle devam edemeyen çocuklarına ya da bir işte ücretli olarak çalışmayan çocuklarına da harçlıkları verilmektedir. Ancak okul yaşına gelmemiş olan çocuklara ödeme yapılmamaktadır. ASHB bünyesinde olan çocuk yuvalarında ve yetiştirme

yurdunda yaşamını sürdüren çocuklara verilen harçlık miktarında herhangi bir kesinti yapılmaksızın ödenmektedir (Tosun ve Öztürk, 2010).

Kurumdan kuruma harçlığın miktarı ve veriliş şekli değiştii için kadınların verilen hizmetlere göre konukevi tercihinde bulunmasına ve şartlara göre şekillenmesine neden olmaktadır. Bakanlığa bağlı konukevlerinde kalan kadınlar harçlık almalarına rağmen verilen yardım yalnızca bireysel ihtiyaçların kısmi bir bölümüne yetmektedir. Özellikle çocuklu olan kadınlara verilen harçlık yeterli olmamaktadır. Bundan dolayı kadınların gözünde konukevi kişisel ihtiyaçların karşılanmadığı kalacak yer olarak oluşmaktadır (Kelebek, 2017).

Belediye, İl Özel İdaresi ve STÖ bünyesindeki konukevlerinden hizmet alan kadınlara ve çocuklarına harçlık ödemelerine kaynak sağlayan kurumlar şu şekildedir (T.C. Resmî Gazete: 5 Ocak 2013, Sayı: 28519, Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik):

- ASHB bünyesinde bulunan konukevlerinde bakanlık bütçesinden,
- Belediye bünyesinde açılan konukevlerinde belediye bütçesinden,
- İl Özel İdaresi bünyesinde bulunan konukevlerinde İl Özel İdaresi bütçesinden,
- STÖ bünyesindeki konukevlerinde ise bakanlık bütçesinden karşılanmaktadır.

Kadın ve çocuklara yapılacak olan tüm ödemeler kanunda da belirtildiği üzere gelir vergisi ile intikal ve veraset vergisinden, bu ödemeler için hazırlanan evraklar ise damga vergisinden muaftır.

### **İş Bulma Desteği**

Kadın konukevinde kalan kadınların işsizlik sorununa çözüm üretme konusunda sıkıntılar yaşanmaktadır. Bu sorun ise kadınların büyük çoğunluğunun belirli bir mesleğinin bulunmamasından kaynaklanmaktadır. Kadınlar konukevlerinde çoğunlukla; bebek bakıcılığı, hasta, yaşı, bakımı, ev ile işyeri temizliği gibi işlere yönlendirilmektedir. Konukevinden ayrıldıktan sonra kalacak yer problemi olan kadınlar tarafından daha çok yatılı işler seçmektedir. Bu tür işlere ise daha çok çocuğu bulunmayan kadınlar bakmaktadır (Erseçen ve Tosun, 2015).

Kadın konukevlerinde kadınların iş bulmasını kolaylaştıracak hizmetler çok kısıtlıdır. ASHB bünyesindeki kadın konukevleri kadınların istekleri ve yeteneklerine göre güçlenmeleri için iş bulmaya teşvik ederek Millî Eğitim Bakanlığı, Halk Eğitim Merkezleri ile ortaklaşa çalışmaktadır. Kadınlara okuma yazma, takı tasarımı, dikiş, ahşap boyama, bilgisayar, anne-bebek bakımı gibi alanlarda kurslar almaları sağlanmaktadır. Aldıkları bu kurslarla kadınların, çalışma hayatına girmeleri ve meslek edinmeleri için kurs eğitim giderleri bakanlık bütçesinden karşılanmaktadır. Kadın konukevlerinde kadınlara maddi olarak kendilerine yetmeleri ve meslek edinmeleri için iş danışmanlık desteği verilerek, İşsizleri Meslek Edindirme Kursları (İSMEK) gibi meslek kurslarına yönlendirilmektedir. Kadınlar, Halk Eğitim gibi kurumlardan aldıkları desteklerle takı, aşçılık, bilgisayar ve kuaförlük gibi kurslara katılmakta ve bu destek sayesinde çeşitli işlerde çalışmaktadırlar. Ancak yapılan bir araştırmada işe yerleştirme oranını oldukça düşük (%5) olduğu görülmüştür (Tosun ve Öztürk, 2010).

6284 Sayılı Kanunda “*Şiddet mağduru veya şiddet uygulayanı ihtiyaçları doğrultusunda mesleki eğitime yönlendirmek ve sonuçlarını takip etmek, iş bulma konusunda rehberlik yapmak*” ŞÖNİM’in görev alanı kapsamında yer almıştır. Ayrıca konukevlerinin temel amaçları arasında kadınların ekonomik olarak güçlendirilmesi de yer almaktadır. Konukevlerinde kalan kadının iş arama talep etmesi durumunda gerekli işlemler ŞÖNİM ve kadın konukevi tarafından İŞKUR’a gitmesine gerek kalmadan kuruluşlarda bu konuda görevlendirilmiş personel tarafından yapılması planlanmıştır. Böylece iş ve meslek danışmanı ile irtibatının sağlanması ve sürecin takibinin şiddet mağdurlarının ekonomik güçlenmesine önemli katkı sağlayacaktır. 2020 yılının Ocak ayında KGSM’den gelen yazıya istinaden ŞÖNİM ve konukevlerinin İŞKUR hizmet noktası olarak tanımlanması istenmiştir (Sivri ve Aka, 2012).

Konukevleri vasıtası ile şiddete maruz kalan 2012 yılında 87 kadın, 2013 yılında 652 kadın, 2014’te 1.072 kadın, 2016 yılında 1.123 kadın, 2017 yılında 1.027 kadın ve 2018 yılında da 1.202 kadın işe yerleştirilmiştir (Yıldırım, 2019).

## **Ev Bulma**

Bazı hallerde konukevinden ayrılacak olan kadının kendisine ev bulması durumunda altı aya kadar kira bedeli SYDV tarafından karşılanabilmektedir. Belediyelerin anlaşmalı oldukları emlakçılar vasıtasıyla kadınlar, gösterilen evlere komisyon ücreti vermemektedirler. Birçok belediye bazı kadınların ev eşyalarını temin etmesine yardımcı olmaktadır. Kadın koordinasyonu merkezi ve belediyelerin sosyal market aracılığı ile kadınların ihtiyaçları giderilmeye çalışılmaktadır. Kadın konukevleri, konutlara eşya tedarik etme hususunda problemle karşılaşmaktadırlar. Ayrıca STÖ'ler de kadınlara ev bulma konusunda bazen yardımcı olamamaktadır (Özberk, 2008).

Kadın konukevlerinde kalan şiddete maruz kalmış kadınların maddi ve sosyal yaşama sağlıklı olarak katılmaları için ilgili kurum STÖ ve yerel yönetimlerin yürüttükleri çalışmalar sonucunda 2018 ve 2019 yılındaki verilere göre ;

- Farkındalık eğitimi: 2018 yılında 8.055 kadın, 2019 yılında 7.739 kişi almıştır.
- Okuma yazma kursları: 2018 yılında 1.299 kadın, 2019 yılında 745 kadın katılmıştır.
- Sosyal, sportif, sanatsal faaliyetlere: 2018 yılında 10.724 kadın, 2019 yılında 8.258 kadın katılmıştır.
- Vakıfların, belediyelerin ve SYDV katkısıyla ekonomik destek: 2018 yılında 2.044 kadına 2019 yılında 2.280 kadına sağlanmıştır.
- Meslek edinme kurslarına 2018 yılında 5.260 kadın yararlanmış ve 1.202 kadın işe yerleştirilmiş, 2019 yılında 5.042 kadın yararlanmış ve 915 kadın işe yerleştirilmiştir.
- 2018 yılında konukevinde kalan kadınların beraberindeki çocuklardan 5.420 çocuğa kreş ve çocuk kulübü hizmeti sağlanmıştır. Aynı zamanda 5.904 kadına hukuki destek sağlanmıştır (Yıldırım, 2019).

## **2.7. Şiddet Mağduru Kadınların Yaşam Planları**

Bir müdahale hizmeti olarak sunulan sığınma evi hizmeti, kadına şiddetin sona erdirilmesi ve yinelenmesinin önüne geçilmesi hususunda sunulacak destek hizmetleri ile

beraber verildiğinde sığınma evinin kuruluş hedefine daha uygun olacaktır. Sığınma evleri yalnızca şiddete maruz kalmış olan mağdurların şiddet ortamından bir süreliğine sığınabilecekleri/kaçabilecekleri bir ortam olmaktan ziyade “*şiddete uğrayan mağdur kadınları güçlendirmeyi, kendilerine olan güvenleri, umutlarını ve yaşam kalitelerini artırmayı*” yani kadınları ve beraberindeki çocukları da güçlendirerek ayakta kalmalarını ve yeni bir hayat politikası oluşturmayı hedefleyen bir kuruluş olma özelliğini göstermesi gerekmektedir (Afşar, 2018).

Konukevlerine sığınan kadınlar, ailelerinden de destek görmüyorlarsa ekonomik anlamda zorlanacakları için kadın konukevlerini tercih etmektedir. Bir kadının kendi ayakları üzerinde durabilen, kendi ihtiyaçlarını karşılayabilen, kendini yeterli ve mutlu hisseden bir bireye dönüşmesi toplum sağlığı açısından oldukça önem arz etmektedir.

Geleceği yönlendirecek kişileri yetiştiren olarak kadın, özündeki değeri idrak edip bu yönüyle de kendisini geliştirmesi ve ileriye taşıması, yapacağı seçimler ve ilerlemeler toplum açısından da çok kritik bir önem taşımaktadır. Bu yönüyle konukevlerinde kalan kadınlar için onlara sunulacak olan imkânlar büyük bir önem arz etmektedir. Özellikle de konukevinden ayrıldıktan sonra kadınların hayatlarına ekonomik olarak mutlu ve huzurlu devam etmeleri bu kurumların ilk sıradaki hedefini teşkil etmelidir. Bunun üzerinde önemle durulmalı, bu konuda çeşitli politikalar oluşturulmalı, destekler sağlanmalı ve sempozyumlar düzenlenmelidir.

Dominelli, insani gereksinimleri değerlendirirken şiddet mağduru olan kadınlara yönelik araştırmaları içine alan iki maddeye yer vermiştir. Bu maddeler; kadınların gereksinimlerini onları güçlü bir hale getirecek mikro ve makro seviyedeki kaynak ve destek sistemleri ekseninde değerlendirmek, diğer bir madde de gereksinimlerin analizinde kadınların kendine has tecrübeyle yorumlamaları için tavsiyelerini ön plana almak olduğunu ifade etmiştir. Sığınma evinde hayatını sürdüren kadınlara verilecek destek ve hizmetler de Dominelli'nin çalışma sonucunda kadınların gereksinimlerini kendilerine has tecrübeyle değerlendirmeleri ve bu duruma yönelik problem çözme tavsiyeleri oluşturmaları gerekliliğidir. Ayrıca gereksinime yönelik olan çözüm tavsiyelerinin ve hizmetlerin sunum prensipleri de önem arz etmektedir. Kadın sığınma evlerinde kaldıkları süre içerisinde, kadınların yaşamlarıyla alakalı sonuçları kendileri verebilmelidir. Ayrıca çocukları ile beraber olmaları sağlanarak, mahremiyet temel prensip haline getirilmelidir. Kadınların ve personelin güvenliği, sunulan hizmetin daimî, ücretsiz ve kaliteli olması sağlanmalıdır. Hizmetler herkese eşit oranda ve eşit şekilde sağlanmalıdır. Hizmet

sunumunda ekip çalışması önemlidir. Özellikle kadın bakış açısına sahip çalışanlar hizmet vermelidir. Kadınların sığınma evinde olan hayata da katılımları desteklenmelidir (Afşar, 2018).

Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi ile İlgili Yönetmelik'in 14. maddesinde belirtildiği üzere; “*Konukevinde hizmet alma süreci, kadının ilk kabul birimine olan kabul tarihinden itibaren altı aydır*” açıklaması kadınların konukevindeki hayatlarının daimî olmadığını içermektedir. Altı ay süresince konukevinde kalmak, şiddete uğramış olan kadınların yaşadıkları sarsıntılar, günlük hayata adaptasyonu ve gücünü kazanması için yeterli değildir. Kadının maruz kaldığı çok boyutlu sarsıntı ve yüz yüze geldiği problemlerin düzenli olarak danışmanlık ile altı ayda yok olması mümkün değildir. Çoğunlukla da çok sayıda kadının hukuki anlamda destek hususunda yeterli seviyede enformasyonu bilmemesi ve konukevi akabinde hayatında yardım göreceği birimlerin sınırlı olması, kadınları istikbaline dönük olarak endişe içerisinde konukevinde kalmayı zorunlu kılmaktadır (Kelebek, 2017).

KSGM tarafından yayınlanan raporda Türkiye’de sığınma evlerinde yaşayan mağdur kadınlara ve çocuklarına emniyetli kalacak yer, sağlıklı dengeli beslenme, kıyafet ihtiyaçlarının temini hususunda destek, kadınlara psikolojik, ekonomik ve hukuki danışmanlık hizmeti ve iş edinmesi veya meslek bulması için gereken eğitimlerin sunulduğu ifade edilmektedir. Kadın sığınma evlerinde verilen desteklerin ortak bir standart ve prensiplere sahip olması gereklidir. Menfi bir durumda bu kuruluşlar, belli bir süreliğine barınma hizmeti sunan, şiddete maruz kalmış mağdurların hayatında önemli bir değişim oluşturmeyen merkezler olarak kalacaktır (Afşar, 2018).

Konukevine müracaat eden mağdur kadınların iş tecrübelerine bakıldığında, %86 oranında ev hanımı olduğu ve daha önce de çalışma tecrübelerinin bulunmadığı anlaşılmaktadır. Kadınların, makul seviyede ekonomik olanağı ve imkânı olmadığı için ücretsiz barınma imkânı ve psiko-sosyal destek veren konukevine gelmektedirler. Başka bir yönden, bir işe yerleştirilen kadınların yeniden bir istismar ile karşılaşma olasılığının daha az olduğu ve bu yönüyle de daha üst bir hayat kalitesinde yaşadıkları açığa çıkmıştır. Çok sayıda kadın şiddetin çok farklı şekillerine ve sıklıklarına uğrasalar da birtakım sebeplerle sığınma evini seçmemektedirler. Tokdemir vd. (2003) araştırmalarında; şiddete uğramış olan kadınların evliliklerini %27,3’ünü çocukları için, %13,6’sı sosyal güvencesi olmadığı için devam ettirdiklerini ifadeleri yer almaktadır. Söz konusu olan bu kadınlara yeterli düzeyde erişilememesinden dolayı, sığınma evine gelmiş güçlü ve dirençli

kadınların yaşamlarını devam ettirebilmeleri adına desteklenmeleri önemlidir. Campbell vd. (1995), kadınların çöküntü seviyelerinin anlaşılması için yapılan araştırmalarının sonucunda, kadınların konukevinden ilişkilerini kesmelerinin altıncı ayın akabinde depresyonlarının en üst düzeye çıktığını ve bu durumun nedeninin kadınların güçlü olmayışı, istismara uğramış olması ve düşüşe geçen sosyal destek gibi faktörler olduğunu ifade etmişlerdir (Kelebek, 2017).

Kadın hayatının ekonomik, toplumsal ve çevresel anlamda idame ettirilmesi adına konukevinden ayrılmış olan mağdur kadınların desteklenmeye devam edilmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliğini içine alan yaptırımlar meydana getirilmesi önem arz etmektedir. Sürdürülebilir bir hayat, her insanın en doğal hakkıdır. Sürdürülebilirlik kelimesi devamlılık kelimesinden ayrı olarak, dışsal bir faktöre bağımlı olmamayı da içermektedir. Bir şeyin devamlı olması, bağımlılık göstermeyebilirken, sürdürülebilir olması tüm şartlar uygun olsa bile, irade yönlü kullanılmasıyla ilişkilidir. Sığınma evinde kalma süresi bitmiş ve ayrılmış kadınlar ekseninde hayat kalitesinin yükselişi, yalnızca istihdam ile oluşan bir gelir yükselişini değil, bununla beraber hayat şartlarının iyi bir düzeye getirilmesini kapsamaktadır. Başka bir yandan eşitlik, kadınların hayatlarını devam ettirmeleri için öncelikle istedikleri bir öncüdür. Kadınların refah bir yaşama erişebilmeleri için eşitlik, kadın-erkek eşitliğini, aynı işe eşit ücreti, maddi, sağlık, eğitim, hukuki ve siyasi eşitliğe ulaşımı da içermektedir. Sürdürülebilir bir hayat için birbirine bağlı üç adımın ilerletilmesi gereklidir. Sürdürülebilir ekonomik kalkınma için, kadınların ekonomiye iştirak hususunda gönüllü olmaları, çok özel sahalarda donanım sağlayabilecekleri eğitimler almaları önemlidir. Bu yönüyle mağdur kadınların hayat kalitesini ve refahını iyi bir konuma getirerek, kadınların sosyal hizmet kapsamında destek aldıkları konukevinden devamlılığı olan yardımları görmesi kadınların güçlenmiş hale gelmesi yönünden görmezden gelinmeyecek kritik bir değere sahiptir (Kelebek, 2017).

## **2.8. İlgili Çalışmalar**

Küçükali (2016), araştırmasını ASHB'ye bağlı KSGM bünyesinde Bayburt, Erzurum ve Erzincan illerinde hizmet vermekte olan kadın konukevlerinde bulunan kadınların demografik özelliklerini ve verilen hizmetlerin verimliliğini ölçmek amacıyla yapmıştır. Araştırmada konukevlerinin genel olarak tam kapasite ya da kapasitesinin



üstünde hizmet verdiği görülmüştür. Binaların yapısı ve verilen hizmetlere bakıldığında, binaların fiziki donanımları, yatma, yeme, içme gibi barınma hizmetleri standart bir otelin verdiği hizmetten daha iyi bir hizmet verildiği şeklindedir. Kadınların genellikle şiddet ve ekonomik sıkıntıdan dolayı bu kurumlara başvurdukları fakat bu sıkıntılar bir seviyeye kadar konukevlerinde giderilse de kalıcı olarak çözümler sağlanmadığı ifade edilmiştir. Konukevlerinde kalan kadınların sayısının azalmasına yönelik olarak verilen önerilerde, şiddet uygulayanlara karşı caydırıcı önlemler alınmasını ve şiddetin ilköğretimden itibaren ders müfredatlarına dâhil edilmesi, aile ve bireyin güçlendirilmesi, toplumsal bilincin artırılması, STÖ'ler ile organize olarak kadın hakları ile ilgili duyarlılık kazandırılması ve eğitim kurumlarının her aşamasında kadına şiddete dikkat çekerek konunun taze tutulması yer almaktadır.

Stephens vd. (2000), konukevlerinde kaldıkları süre boyunca şiddet mağduru kadınların, özellikle beraberindeki çocukların ruh sağlığı, psikolojik danışmanlık hizmetlerine duyulan ihtiyaca dikkat çekmişlerdir. Kadın konukevlerinde kadınlara ve çocuklara sağlanan hizmetlerin değerlendirilmesi gerektiğine dikkat çekmişlerdir. Teksas Houston'da şiddette maruz kalmış kadının bulunduğu çeşitli konukevlerinde yaptıkları araştırmalarda konukevlerinde çocuklara yönelik temel gündüz bakımı, konukevi destekli çocuk programları, oyun grupları, ev ödevi grupları, çocuk savunuculuk grupları, öfke yönetimi grupları, okuma odaları ve grupları, eğitim hizmetleri, sanat ve el sanatları programları, saha gezileri ve konukevinden çıkma günü dâhil olmak üzere birçok türden konukevi hizmetleri verildiğini tespit etmişlerdir. Çocuklar için bireysel danışmanlık, oyun terapisi, sanat terapisi ve grup terapisi de genellikle konukevlerinde sağlanmaktadır. Çocuklara sunulan hizmetlere ek olarak, birçok konukevi, annelere doğrudan çocuklarına fayda sağlamayı amaçlayan hizmetler sunmaktadır. Pek çok hizmet genel olarak konukevinin tüm sakinlerine sunulmakta ve bu hizmetlere katılımın, konukevinde kalmanın bir koşulu olarak gerekli olduğu yansıtılmaktadır. Yapılan bu çalışmada hizmet planlamasına bakıldığında kadınların ve çocuklara verilen hizmetlerin ihtiyaçları karşıladığı fakat bu hizmetleri sistematik olarak değerlendirilen sonuç verilerinin bulunmadığı bu yüzden de hizmetlerin hayata geçirildiğine dair kesin bir bilgi veremeyeceklerini ifade etmişlerdir. Araştırma sırasında verilen hizmetlerin barınma temelli olduğunu, diğer ihtiyaçların ise yeterince karşılanmadığı gibi bir düşünceye ulaşmışlardır. Konukevlerinde çocuklara yönelik hizmetlerin türleri, hedefleri ve zamanlaması ile ilgili sorunlarının nedenleri olarak; sınırlı konukevi kaynakları, çocuğun

davranış ve uyum sorunları, problemlerinin nedenlerini ve kaynaklarını belirlemenin zorluğu, hizmetlerden yararlanma şekli ve becerileri, konukevinde kalma süresinin sınırlı ve belirsiz olması, çocuklarının hizmetlerine anneleri dâhil etmenin zorluğu olarak sıralanmıştır. Dolayısıyla, hizmet planlamasında çocuklar için hizmetlerin ayrıca planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi için ihtiyaçların değerlendirilmesi, hedeflerin belirlenmesi, hizmetlerin tasarımı - seçimi, uygulanması, değerlendirilmesi, devam ettirilmesi, sonlandırması veya değiştirilme kararları ile sonuç olarak değiştirilen hizmetlerden ne şekilde etkilenilebildiğinin özellikle değerlendirilmesi gerektiği sonucuna ulaşmışlardır.

Çiltaş ve Var (2019) çalışmasında, konukevlerinde kalan kadınların çoğunun eğitim düzeyinin düşük, ekonomik özgürlüklerinin olmamasından kaynaklı sebeplerle konukevlerine tekrar tekrar başvurdukları ortaya çıkmıştır. Ortaya çıkan bulgularına göre kadınların istihdamı ve eğitimi noktasına öncelikli olarak kadın konukevlerinde önem verilmesi gerektiğidir. Gerekli iyileştirmeler ve önlemlerin alınmaması sonucunda kadın konukevlerinde kadınların tekrar tekrar kalmalarının engellenemeyeceği ve sağlıklı bir hayata uyum sağlamalarının da zorlaşacağı yönündedir. Araştırmaya dâhil edilen kadın konukevinde kalan kadınların yarısının önceden konukevlerinde kaldıkları, bu da kadın konukevlerinde verilen sosyal desteğin yetersiz olduğu ve kadınları tekrardan şiddet ortamına katılmak zorunda bırakıldıklarını göstermektedir. Kadın konukevlerinde verilen hizmetlerinin etkinliğinin, niteliğinin artırılması ve konukevlerinin ulaşılabilirliğinin sağlanması gerekliliği vurgulanmıştır.

Gül ve Alican (2012) çalışmasında konukevlerinde kalmakta olan kadınların beraberindeki çocuklara sağlanan hizmetlerin niteliğine ve yeterliliğine bakıldığında çocuklar, konukevlerinin unutulmuş yüzü olarak ifade edilmiştir. Araştırma kadın konukevlerinde kalmakta olan 15 yaş üstü çocuklu annelerle yapılmış ve birçoğunun beraberlerindeki çocuklarla kaldıkları tespit edilmiştir. Buna rağmen konukevlerinde çocuklara yönelik yapılan hizmetlerin erişiminin zor, yetersiz ve kalitesinin düşük olduğu görülmüştür. Aynı zamanda kadın konukevi sayısının az ve kapasitelerinin yeterli olmadığı tespit edilmiştir. Özellikle özel hizmet gereken çocuk anneler, enste uğramış olanlar, fuhsa zorlanmış çocuklar, çocuk hamileler için özel konukevlerinin olmadığı vurgulanmıştır. Türkiye de konukevlerinin tek tip olduğunu ve temel hizmet ihtiyaçlarını karşılamaya karşı hizmet sunulduğu ifade edilmiştir

Hartnett ve Postmus (2010), “Konukevlerinin daha çok sosyal kontrolü için mi, yoksa *kadınlara barınma ve istihdam sağlamada yardımcı olmak için mi?*” sorusuna yanıt aramış ve çalışmada konukevlerinin hizmet sağlarken hangi noktaya odaklandığını eleştirel olarak değerlendirmek için konukevleri içindeki politika ve uygulamaları incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırma Ohio'daki kadın konukevlerinde yapılmıştır. Konukevleri, kadınların sosyal kontrolünü güçlendirerek, barınma ve istihdam için kurallara uymayı zorunlu kılarak kadınların toplumdaki yerini yeniden ürettiği ve güçlendirdiği ifade edilmiştir. Bu çalışmadan elde edilen sonuçlara göre, konukevlerinin kadınların davranışlarını değiştirmeye odaklanan politika ve uygulamaları kullanarak hem örgütsel hem de sosyal kontrole daha fazla eğilimli olduğudur. Konukevlerinde vaka yönetimi, bireysel danışmanlık, sosyo-yapısal odaklı hizmetlerin örneğin; barınma yardımı, sağlık hizmetleri, istihdam ve eğitim programlarının fazla yapılmadığı görülmüştür.

Jonker vd. (2015), şiddet mağduru kadınların konukevlerinde kaldıkları sürede ve sonrasında uygulanan hizmetlerin ruh sağlığı, yeniden istismara uğrama ve sosyal sonuçları açısından etkililiğini test eden çalışmalarını gerçekleştirmişlerdir. Konukevlerindeki istismara uğramış kadınların ruh sağlığı, güvenlik ve psikolojik ihtiyaçlar dâhil olmak üzere birçok alanda ihtiyaçlarını bildirdiği tespit edilmiştir. Kadınların sığınma evlerinde kalmaları sırasında ve sonrasında aldıkları hizmetlerin ruh sağlığı sonuçlarını iyileştirmede, yeniden istismar vakalarını azaltmada ve sosyal sonuçları iyileştirmede etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Perez (2014)'e göre konukevlerine erişimin kolay olması gerekmektedir. Çünkü yapılan nitel görüşmeler, acil olarak konukevine başvurarak kabul edilmesi gereken durumlarda, konukevlerinin mevcut olmasına rağmen kadınların konukevi araması ve erişememesi halinde caydırıcı olduğunu ortaya koymuştur. Aynı zamanda erişim olduğunda bile kadınlara karşı olan olumsuz tutumların, güvenliksiz olmasının ve giriş kuralları caydırıcı olarak yine konukevlerini algılamalarına sebep olabilmektedir. Kadınların konukevinde yaşadıkları önceki deneyimlerinden dolayı da kalmayı düşünmemesi, yaşadığı şiddet ortamından ayrılamamasına da sebep olabilmektedir. Kadın konukevlerinin hizmetlerinin planlanmasının ve yapısının değiştirilerek, daha fazla erişilebilir olmasının sağlanması için daha kapsamlı olarak çalışılması gerektiği önerilmiştir. Konukevlerinde verilen hizmetlerin ve şekilsel yapısının değişmesi, kadının yaşam memnuniyetini artıracak ön görülmüştür.

Gilroy vd. (2019) çalışmasında, kadınların şiddetten kaçması için ekonomik özgürlüğünün olması gerekliliğine değinmişlerdir. Şiddet ve yoksulluk döngüsü kadını kaçması zor bir duruma sokmakta, kadınların ekonomik güçlerini iyileştirmelerine ve yoksulluğa dayalı şiddeti azaltmalarına yardımcı olmak için müdahalelere ihtiyaç gereksinimi doğurmaktadır. Kadınların bozulan psikolojilerinin düzeltilmesi için yapılacak hizmetlerde psikolojik destek programlarının da olması gerekmektedir. Çünkü birçok kadın, depresyon veya anksiyete gibi psikolojik sorunları, yetersiz para yönetiminin bir nedeni olarak tanımlamışlardır. Bu amaçla konukevlerinde kaldığı süre boyunca kadınlar tarafından kazanılan ve harcanan paranın en azından bir kısmı kendilerinin kontrollüne verilerek para yönetimi kazandırılmaya çalışılmalıdır. Çalışmada sosyal sermaye, istihdam, ailesini geçindirmek ve bağımsızlık için kadınların, yeterli geliri sağlayacak bir işi nasıl elde edeceklerini bilmek istedikleri, ayrıca ekonomik güçlenmeleri için hizmetlerin daha fazla yapılmasının gerekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Irmak (2014), kadın konukevlerinde kadınlara sunulan hizmetlerin kadınların maruz kaldığı şiddeti azaltmadaki rolünü tespit etmek için çalışma yapmıştır. Bu kapsamda araştırma ASHB'ye bağlı konukevlerinde kalan 80 kadın ile yapılmıştır. Kadın konukevlerinde kadınlara ve beraberindeki çocuklara sağlık hizmeti, meslek edinme çalışmaları, hukuki ve psikolojik destek verilmekte olup kadınların hayatlarına yön verilmesi sağlanırken aynı zamanda kadınların ve çocukların güvenliğinin de sağlandığı görülmüştür. Kadın konukevinde hizmet alan kadınların hukuki destek ve psikolojik destek bakımından iyi olduğu, çocukların sağlık, eğitim ve boş zaman değerlendirmesi konusunda verilen hizmetlerden memnun oldukları ifade edilmiştir. Genel olarak kadın konukevlerinde verilen destek hizmetleri sayesinde kadınların şiddetin etkilerinden kurtulmalarına yardımcı olunduğu görülmüştür. Ancak Türkiye'de konukevlerinin hepsinin aynı statüde olmadıkları, işleyişinde, şiddete karşı bakış açılarında, çözümler ve sunulan destek hizmetleri noktasında farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Konukevlerinin birbirleri ile ortak hareket etmeleri gerektiği ve ortak hizmet modellerinin sunulması gerektiği savunulmuştur.

Yalçın (2014), Türkiye'de bulunan konukevlerinin yeterliliğinin, verilen destek hizmetlerinin alanlar ve sunan açısından değerlendirilmesi için çalışma yapmıştır. Konukevlerinde kalan kadınların genel olarak düşük eğitim ve sosyo-ekonomik düzeye sahip oldukları ve genellikle eşleri tarafından şiddete uğradıkları için konukevlerine ihtiyaçları olduğu ifade edilmiştir. Konukevinde çalışan personel incelendiğinde,

personelin mesleklerini sevdikleri fakat doyum sağlayamadıkları, fazla iş yükü olduğu için mesleki çalışmaları yapamadıklarını, personel eksikliğinin olduğunu, maaşların yetersiz olduğu ve hizmet içi eğitim ve uzman desteklere ihtiyaçları olduğu bildirilmiştir. Sunulan hizmetler kapsamında, mevzuata uygun olarak hareket edilmediğini, konukevlerinde sadece barınma hizmeti sunulduğunu, gereken geçici ekonomik destek, psikolojik yardım, sosyal ve sportif faaliyetler sanatsal etkinlikler ve mesleki eğitime destek hizmetlerinin yetersiz kaldığı belirtilmiştir. Yerel yönetimlere ve bakanlığa bağlı konukevlerinde destek hizmet standartlarının farklılık gösterdiği ifade edilmiştir.

İçağasıoğlu Çoban (2013), çalışmasında Türkiye’de bulunan kadın konukevlerinin ve verilen destek hizmetlerinin yeterliliğini araştırmıştır. Türkiye’de kadın konukevlerinin yetersiz olduğu, var olan kadın konukevlerinin farklı statülerde açıldığı ifade edilmiştir. Konukevlerinin statülerinin farklı olmasından dolayı verilen destek hizmetleri konusunda da farklılık olduğu kanısına varılmıştır. Aynı zamanda konukevleri personel bakımından yetersiz olduğu görülmektedir. Bu nedenle, farklılaşmaların giderilmesi için konukevlerinin eşgüdüm ve iş birliği içinde çalışmaları önem taşımakta, personelin son derece donanımlı olması için özel olarak yetiştirilmesi ve maddi olarak desteklenmesi gerekmektedir. Personelin alanları ile ilgili beceri ve tekniklerini geliştirmesi sağlanmalıdır. Sunulan destek hizmetlerinin kadına şiddet konusunda dinamiklerini, nedenlerini ve sonuçlarını ele alırken, feminist, etik kaynaklı yaklaşılması gerektiği ifade edilmiştir. Konukevlerinin şiddeti ortadan kaldırmak amacıyla değil, sonuçlarıyla mücadele etmek amacıyla açılan kurumlar olduğu hatırlatılmış ve kadına şiddet konusunda caydırıcı yaslara ihtiyaç olduğu vurgulanmıştır.

Taşdemir Afşar (2018)’e göre kadınları şiddet ortamından uzaklaşmasını sağlayacak hizmetlerden biri olan kadın konukevleri, Türkiye’de yeterli sayıda bulunmamaktadır. Çalışmada Ankara ilinde bulunan yerel yönetimlere bağlı olan kadın konukevlerinde verilen hizmet ve desteklerin niteliğinin nasıl olduğuna bakılmış ve kadınların, konukevinden ayrıldıktan sonra bu desteklerin sonucunda kendilerine çizdikleri yol incelenmiştir. Sonuç olarak kadınlar kaldıkları süre boyunca ve sonrasında iş bulma desteğine ve meslek edindirme kurslarına katılım, ekonomik desteğe, psikolojik desteğe, sosyal kültürel etkinliklere katılım desteğine ve hukuki desteğe ihtiyaçları olduğu görülmüştür. Ayrıca kadınların hayatlarını planlarken kira ve eşya yardımı yapılmasını, devlet tarafından kendilerine belirli bir süre maaş verilmesini ve çocuklu kadınlara ücretsiz kreş hizmeti sunulması gibi özellikle devletten destek bekledikleri görülmüştür.

Şimşek (2018), kadın konukevlerinde kalan kadınların kalış süreleri dolduktan sonra gelecek planları için konukevinde sunulan hizmet ve desteklerin ne kadar yeterli olduğunu araştırmıştır. Kadınların planlarına bakıldığında, büyük bir kısmı iş bularak çocuklarıyla ayrı eve çıkacaklarını belirtmiş fakat eğitim seviyesinin düşük olması ve ekonomik imkânlarının kısıtlı olması bu planlarını etkilediği belirtilmiştir. Araştırmaya katılan kadınların bir kısmı planladıkları hayatı yaşamak için çaba sarf etmektedir. Ancak genel olarak kadınlar şiddetin etkilerinden kurtulamadığı ve özgüven eksikliği yaşadıkları için yaşam planlarını gerçekleştirmeye dair güçlerinin olmadığı görülmüştür. Kadınların çoğu şiddet ortamından kurtuldukları için konukevinde verilen hizmetleri sadece güvenli barınma ve diğer ihtiyaçların karşılandığı yer olarak gördüklerinden dolayı aldığı hizmetleri yeterli görerek beğendiklerini söylemişlerdir. Çalışma, kadınların eğitim seviyelerinin yetersiz olması ve verilen hizmetlerin farkında olamamalarından dolayı verilen hizmetler geniş bir perspektiften değerlendirilememiştir.

Demirbilek vd. (2020) çalışmalarında kadına yönelik şiddette kadın konukevlerinde verilen hizmetlerin rolünü ve işlevinin belirlenmesini esas almışlardır. Kadınların şiddetten kurtuldukları için kadın konukeviden memnun oldukları, fakat kadın konukevlerinin bazı kısıtlamalarından dolayı rahatsız oldukları belirlenmiştir. Bunlar; güvenlik hizmeti kapsamında olan can güvenliği endişesinden dolayı konukevinin aşırı kuralcı olması, giriş ve çıkış saatleri, toplumsal yaşamdan uzak kalma, konukevinin fiziksel şartlarının kötü olması, çalışan personelin davranışları ve konukevlerine toplumun bakış açısı, önyargılar gibi kadınları psikolojik açıdan kötü etkileyen yönleridir. Konukevlerinin yetersiz ve verilen hizmetlerin niteliğinden dolayı kadınlar ekonomik ve psikolojik olarak güçlendirilemedikleri için kadınların şiddet ortamına tekrardan geri döndükleri belirtilmiştir. Buradan yola çıkarak kadın konukevlerinin koşullarının iyileştirilmesi, kadınlara güvenli ve özgür kamusal alan oluşturulması gerektiği, konukevindeki kadınları toplumsal ve ekonomik olarak güçlendirmek için verilen hizmetlerin etkinlik düzeyinin artırılması gerektiği önerilmiştir. Sonuç olarak Türkiye’de şiddetle mücadele adına kadın konukevi sayısı artırılarak verilen hizmetlerin kalitesinin artırılması gerektiği ifade edilmiştir.

Kelebek (2017), çalışmasında da kadın konukevlerinde kalan kadınların kaldıkları süre ve sonrasında yaşamlarının sürdürülebilirliğini incelemiştir. Kadın konukevlerinde verilen hizmetlerin kadınları özgürleştirilmesi ve güçlendirmesi gerektiği savunulmaktadır. Çalışma kapsamında kadın konukevlerinde kalan ve ayrılan kadınların sürdürülebilir bir

hayat için var olan politikaları ve yapılar feminist bir zeminde eleştirilerek çözümler aramıştır. Kadın konukevlerinin feminist kuram çerçevesinde, var olan politikalarının değerlendirilerek, ortada olan sorunlara üretilen çözümlerin yeniden yapılanması gerektiği ifade edilmiştir. Konukevlerinin kapasitesinin artırılması, hizmetlerin daha verimli yapılması için uzman sosyal çalışmacılara ihtiyaç olduğu, kadınların çocuklarına kurumda kalırken ve sonrasında her türlü yardımcı olunması gerektiği, kadınların ekonomik özgürlüklerini kazanmaları için iş imkânlarının diğer kurumlarla (Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme Başkanlığı ve İŞKUR) ortaklaşa çalışılması gerektiği önerilmiştir. Sonuç olarak kadınların kendi hayatlarında söz sahibi olmaları için özellikle konukevlerinin bu yönde hizmetler sunması gerektiğidir.

Reçber (2018), Türkiye’de kadın konukevlerini gelişmiş bir toplum açısından işlevlerini ve sunulan hizmetleri incelemiştir. Bir toplumda kadın konukevi sayısının azlığı, o toplumda kadına yönelik uygulanan her türlü şiddetin az olduğu anlamına gelmediğini, fazla olmasının da şiddete çözüm olduğu anlamına gelmeyeceğidir. Kadın konukevlerinin gelişmiş toplumlarda az olduğu belirtilmiştir. Fakat gelişmişlik düzeyi yeterli olmayan toplumlarda kadına yönelik şiddetin olmasına rağmen, kamu gücünü elinde bulunduran yapının konuyu ele alış şekli, politikası ve iradesinin olmaması (ya da yanlış bakış açısına sahip olması) nedeniyle yeteri kadar koruyucu ve önleyici hizmetler sunulmadığıdır. Türkiye’de kadın konukevlerinin açılma ve hizmetleri ele alındığında kadınlara verilen hizmetlerde eksiklikler olsa bile kadınların sosyal ihtiyaçlarının karşılandığı belirtilmektedir. Kadın konukevlerine ihtiyacın azalması için çocuklar okul öncesi dönemden itibaren kadına karşı şiddete karşı bilinçlendirmek gerektiği önerilmiştir.

## ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

### ŞİDDET MAĞDURU KADINLARIN YAŞAM PLANLARININ EKONOMİK YÖNDEN DEĞERLENDİRİLMESİNE YÖNELİK NİTEL BİR ARAŞTIRMA: YALOVA ÖRNEĞİ

#### 3.1. Araştırmanın Modeli

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde bulunan ve konukevlerinde kalan kadınların konu edildiği bu çalışmanın amacı, kadınların bu konukevlerine gelme süreçleri ve ayrıldıktan sonraki planlarında ekonomik boyutun önemi ile çalışma hayatında kadının yerine yönelik düşüncelerini ortaya çıkarmaktır. Bu amaç çerçevesinde nitel araştırma yöntemi benimsenmiştir.

Nitel araştırma yöntemi, az sayıdaki katılımcının kişisel algı ve yaşantılarının doğal alanlarda gözlemlendiği, çok sayıda kişinin katılımının olmaması halinde bile detaylı verilerin elde edildiği gözlem, görüşme gibi yöntemlerin kullanıldığı bir araştırma biçimidir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Nitel araştırmalar, disiplinler arasında bütüncül bir perspektifi göz önüne alarak, araştırma sorunsalını betimleyici bir yöntemle değerlendirmeyi önemseyen bir yöntemdir. Araştırma yapılan olay ve olgular kendi bağlamı içerisinde, bireylerin onları anlamlandırdıkları şekilde yorumlanmaktadır (Altunışık vd., 2010).

Nitel araştırmalar bir anlatı araştırması olmakla birlikte araştırma desenleri fenomenoloji, etnografi ve durum araştırmalarıdır. Bu araştırma desenlerinden fenomenoloji deseni farkında olunan ancak derinlemesine bir bilginin ortaya çıkarılmadığı olguları keşfetmeyi hedefleyen araştırmalarda kullanılmaktadır. Fenomenoloji çalışmalarında verinin kaynağı odaklanılan olguyu birebir yaşayan ya da olguya dair bilgi verebilecek bireyler veya gruplar olmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Fenomenoloji deseniyle kişi veya bir grubun belirlenen olgu, kavram veya durumla ilgili yaşadıkları belirlenmeye çalışılmaktadır (Creswell, 2021).



### 3.2. Araştırma Verilerin Toplanması

Çalışma kapsamında veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Görüşme, araştırmaya gönüllü katılan kadınların ortak bir hususta duygu ve düşüncelerini anlatma yoluyla açıklama etkinliği olarak tanımlanmaktadır. Görüşmenin amacı kadının iç dünyasını anlayarak onun bakış açısını yakalamaya çalışmaktır (Sönmez ve G. Alacapınar, 2011). Bakış açısını anlamak için fenomenoloji çalışmalarında Polkinghorne'nin de vurguladığı üzere 5 ile 25 katılımcı ile görüşülmesinin uygun olacağı vurgulanmaktadır (Creswell, 2021). Polkinghorne'nin bu görüşü esas alınarak çalışma kapsamında 20 kadın ile görüşülmüştür.

Araştırma için ASHB'den izin alınması gerekmiştir. Çalışmanın yapılacağı dönemin pandemi dönemine denk gelmesinden dolayı çalışma için 4 kez dilekçe sunulmuştur. 3 dilekçe, konukevlerindeki kuralların ve kadınların hassasiyetinin olmasından dolayı geri çevrilmiştir. Sesli kayıt yöntemine onay verilmemiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formundaki bazı soruların revizesi talep edilmiştir. Bu aşamaların sonunda, araştırmanın adı ve araştırmanın sorularında değişikliğe gidilmiştir. Değişiklikler sonrası katılımcılardan "Gönüllü Onam Formu" alınmıştır. Bu kadınlar Yalova Kadın Konukevinde kabul edilen 20 misafir kadındır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda katılımcılara 5'i demografik olmak üzere toplam 20 soru yöneltilmiştir. Bunlar;

1. Yaşınız?
2. Medeni durumunuz?
3. Eğitim durumunuz?
4. Mesleğiniz nedir?
5. Çocuğunuz var mı, çocuk sayısı kaçtır?
6. Yanınızda kalan çocuk sayısı nedir?
7. Sizin ve varsa eşinizin gelir düzeylerinizin toplamı nedir?
8. Maruz kalınan şiddetin türü nedir?
9. Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi (ŞÖNİM) veya konukevlerinden daha önce faydalandınız mı? Faydalandıysanız kaç kez ve ne kadar süre hizmet aldınız?

10. Başka kurum, kuruluş veya Sivil Toplum Kuruluşlarından (STK) sosyal ve ekonomik destek alıyor musunuz?
11. Konukevinden ayrıldıktan sonraki süreçte planınız nedir?
12. Kadının çalışması ya da kadın istihdamı konusunda ne düşünüyorsunuz?
13. Geçiminizi nasıl sağlıyorsunuz? Borcunuz var mı?
14. Kadının ekonomik özgürlüğü sizce ne düzeyde önemlidir?
15. Meslek edindirme kurslarına katılmayı ve bu edinilen bilgilere uygun bir işte çalışmayı düşünür müsünüz?
16. Ekonomik durumunuzu nasıl yönetirsiniz?
17. Finansal okuryazarlık hakkında bilgi sahibi misiniz?
18. Çalışma hayatında kadın olmanın sıkıntıları var mıdır?
19. Çalışmanıza engel bir durumunuz var mı?
20. Sorulardan bağımsız eklemek istedikleriniz var mıdır?

### **3.3. Araştırma Verilerin Çözümlemesi**

Katılımcıların görüşlerinden elde edilen veriler, içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Bu yöntemde hedeflenen, elde edilen verileri açıklamak üzere kavramları ve ilişki durumunu ortaya çıkarmaktır. Katılımcıların görüşleri kendilerine verilen kodlarla çalışma içerisinde yer almaktadır. Bu kodlar K1, K2, K3...şeklinde belirlenmiştir. Katılımcıların demografik bilgileri Tablo 3'teki gibidir.

Tablo 3.

Katılımcıların demografik özellikleri

Katılımcılar	Yaş Aralığı	Medeni Durum	Eğitim Durumu	Meslek	Çocuk Sayısı	Yanında Kalan Çocuk Sayısı
K1	31-39	Boşanmış	Lise	-	2	1 bebek
K2	18-30	Bekâr	Lisans	-	-	-
K3	40-49	Boşanmış	Ortaokul	Tekstil	1	-
K4	50	Boşanmış	İlkokul	-	3	-
K5	40-49	Boşanmış	İlkokul	-	1	-
K6	31-39	Evli	İlkokul	-	3	-
K7	40-49	Boşanmış	Okuryazar	-	1	-
K8	18-30	Evli	Ön lisans	Tercüman	1	1 çocuk
K9	40-49	Boşanmış	İlkokul	-	1	1 çocuk
K10	18-30	Bekâr	Ortaokul	-	-	-
K11	31-39	Evli	Lisansüstü	Tercüman	-	-
K12	18-30	Evli	Ortaokul	-	1	1 çocuk
K13	31-39	Nikâhsız	Lisans	Öğretmen	3	-
K14	31-39	Evli	Lise	Pazarlama	2	2 çocuk
K15	31-39	Evli	Ortaokul	-	4	3 çocuk
K16	18-30	Bekâr	Lise	-	-	-
K17	18-30	Evli	-	-	5	4 çocuk
K18	18-30	Evli	Okuryazar	-	1	1 çocuk
K19	18-30	Nikâhsız	İlkokul	Çiftçi	1	1 çocuk
K20	18-30	Evli	-	-	3	1 çocuk

### 3.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Tez aşamasında tayinden dolayı tez ismindeki “Çanakkale Örneği” olarak belirlenmiş çalışma Yalova Örneği olarak değiştirilmiştir. Çalışma aşamasında pandeminin getirmiş olduğu kısıtlamalardan dolayı çalışma için gerekli izinlerin alınması esnasında onaylanma süreci gecikmiştir. Araştırma Yalova Kadın Konukevinde konuk edilen kadınlar arasında yapılmıştır. Ayrıca konukevlerinin özelliği, kadın mahremiyeti açısından kadınlara kodlamalar verilmiştir. Dolayısıyla elde edilen veriler bu kapsamda değerlendirilmektedir. Bu da çalışmanın bir sınırlılığı olarak ortaya çıkmaktadır.

## DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

### BULGULAR

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde bulunan ve konukevlerinde kalan kadınların konu edildiği bu çalışmanın amacı; konukevlerinde misafir edilen kadınların bu evlere gelme süreçleri, buradan ayrıldıktan sonraki planlarının ne olacağı, çalışma hayatında kadının yeri ve geleceğe dair planlarında ekonominin yerinin tespit edilmesidir. Bu kapsamda 20 kadınla yapılan görüşmelerden elde edilen verilerden 5 tema ortaya çıkarılmıştır. Bu temalar, şiddetin belirlenmesi, konuk evinde kalma süreleri, geleceğe dair planlar, çalışma hayatında kadın olmak ve kadınların gözünden ekonomi şeklindedir. Katılımcılara bu sorulardan bağımsız olarak eklemek istedikleri başka bir şey olup olmadığı da sorulmuştur. Bu sorunun sorulmasındaki amaç ise çalışma kapsamında öngörülemeyen, düşünülemeyen deneyimlerin ortaya çıkarılmasını sağlamak olmuştur.

#### 4.1. Şiddetin Belirlenmesi

Katılımcıların ifadeleri değerlendirildiğinde şiddetin varlığı saptanmıştır. Şiddetin varlığının yanında şiddetin türü de tespit edilmeye çalışılmıştır. Tema ve katılımcıların örnek ifadeleri Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4.

Şiddetin belirlenmesi teması ve örnek ifadeler

Tema	Kodlar	Örnek İfadeler	Sayı
Şiddetin Varlığı (Fiziksel, Sözel, Cinsel, Duygusal ve Ekonomik)	Ekonomik	(K1, K4, K15)	3
	Fiziksel- sözel- duygusal	(K3, K6, K7, K10, K12, K13, K14, K16, K17, K18, K19)	11
	Cinsel	(K8, K9, K11, K20)	4

Şiddetin belirlenmesi temasında katılımcılardan K2 ile K5'in konukevini kullanma nedenleri arasında sayılan şiddete ilişkin bilgi vermedikleri belirlenmiştir. Bu katılımcılar, konukevini barınma amaçlı kullandıklarını beyan etmişlerdir. K1 ve K4 konukevini ekonomik şiddete maruz kaldıklarından dolayı kullandıklarını belirtirken, K4 sıkıntılarını; *“Kekse bu hayatımı geri alabilseydim. 2 evliliği de yapmazdım. 2 eş ve erkek kardeşlerimin davranışlarından sonra erkeklerden nefret ettim. Keşke okula gidebilseydim. Avukat, mimar olmayı çok isterim. Ayaklarımın üzerinde durabilen bir kadın olsaydım. Babalar çocuklarına eşit davransınlar. Çocuklarını ayırmassınlar. Babam diğer erkek kardeşlerime yardım ediyor. Bana gelince parası olmuyor. Kadınlar ayağının üzerinde dursun. Koca emrine girmesinler. Ama hayatı geri alamıyor insan. Devlet en güvenilir yerdir diye buraya geldim. Burada olmaktan memnunum”* şeklinde dile getirmektedir.

K15 ise; *“Ailem beni okutmadı. Yaşadığımız yerde lise yoktu. Yatılı okumam gerekiyordu buna da ailem izin vermedi. Keşke okuyup bir meslek sahibi olsaydım. İnsan düşünce anne baba bile destek olmuyor. Çalışsaydım çok güçlü olurdu. Buralarda olmazdım (gözleri doluyor)”* şeklinde ifade etmiştir.

11 katılımcı kadın konukevlerini ekonomik şiddet de dâhil olmak üzere çeşitli şiddet eylemlerine maruz kaldıkları için kullandıklarını bildirmişlerdir. Katılımcılardan K8, K9, K11 ve K20 konukevlerini kendilerine yönelik cinsel şiddet sonrası barınma ve korunma amaçlı kullandıklarını belirtmişlerdir.

K20; *“Buraya polisin yönlendirmesi ve ısrarıyla geldim. Eşim yakalana kadar burada kalacağım. Yakalandığını öğrenince devletten para yardımı olsa ailemin yanında kalırdım. Ama kesilmeyen bir yardım istiyorum. Eşim hapisten çıkınca ne yapacağım bilmiyorum. Eşim kezzap atıp yüzümün güzelliğini alacağını söyledi. Televizyonda Didem Arslan'ın programında yüzü kezzaplı bir kadını görünce “seni de böyle yapacağım. Evlenirsen başka biriyle benden iz kalsın, baktıkça beni hatırla” dediğini ifade ederek korku ve endişelerini dile getiriyor.*

## **4.2. Konukevlerinde Kalma Süresi**

Araştırmaya katılan kadınların konukevlerini kullanma süreleri yapılan görüşmeler kapsamında belirlenmiştir. Temaya ait veriler ve örnek ifadeler Tablo 5'te yer almaktadır.

Bu temada katılımcıların herhangi bir yorumlamada bulunmadıkları belirlenmiştir. Bu durumda konukevini ilk kez kullananlar ile birden fazla kez kullananlar ayrılmıştır.

Tablo 5.

Konukevinde kalma süreleri ve örnek ifadeler

Tema	Süre	Örnek İfadeler	Sayı
<b>Konukevinde Kalma Süreleri</b>	İlk kez Kullanma	“İlke kez konukevinde kalıyorum” (K2, K3, K4, K6, K7, K11, K13, K14, K15, K16, K17).	11
	Birden fazla kez Kullanma	“Başka illerde birçok kez kaldım, sayısını hatırlamıyorum” (K1). “2019 yılında geldim ve 9 ay kaldım. 2021 yılının Mayıs ayında Çorum’da 15 gün kaldım” (K5). “Önce Manisa’da kaldım, şimdi buradayım” (K8). “Kızıyla kalıyorum, 7 il değiştirdim” (K9). “Kızıyla beraber; Muğla Fethiye’de 5 ay, Çanakkale’de 2 ay, Afyon’da 2 ay, Kocaeli ilinde 4 ay, Çorlu’da 6 ay, Eskişehir’de 15 gün kaldık. Buraya 2. kez geldik. En çok burada Yalova’da 1 yıl kızıyla beraber kaldık, kalmaktayız” (K10). “Bursa, Bodrum ve Yalova’da çeşitli sürelerde kaldım” (K12). “Burada ikinci gelişim. Eşimle barışınca ayrıldım. Sorunlar devam edince buraya tekrar döndüm” (K18). “Burada bir kez kaldım, eşim düzelir sanıp gittim. Bir kez daha geldim” (K19). “Daha önce Balıkesir’de kaldım” (K20).	9

Tablo 5 incelendiğinde katılımcılardan 11’inin ilk kez konukevinde buldukları, geri kalan katılımcıların ise birden fazla kadın sığınma evlerine geldikleri belirlenmiştir. Farklı illerdeki konukevlerini kullanan katılımcıların varlığının yanında eşleriyle ilgili problemlerinden kaynaklı sığınma evlerini kullananlarda tespit edilmiştir. Ayrıca elde edilen verilere göre çocuklarıyla bu evlerde kalmak zorunda olan katılımcıların da varlığı söz konusudur.

### 4.3. Geleceğe Dair Planlama

Araştırmada katılımcıların sığınma evinden ayrılma durumundaki planlamalarının ne yönde olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Temaya ait veriler ve örnek ifadeler aşağıdaki Tablo 6’da yer almaktadır.

Tablo 6.

## Geleceğe dair planlama teması, kodları ve örnek ifadeler

Tema	Kodlar	Örnek İfadeler	Sayı
Geleceğe Dair Planlama	Yeni başlangıçlar	<p>“17 yaşında İstanbul’da yatılı okulda oğlum var. Onunla görüştüğünden sonra ne yapacağıma karar vereceğim. Onunla aldığımız karara göre ya orada ya da burada yeniden çalışabilirim de” (K13).</p> <p>“Benim kızımın engelli raporu var. Bu rapor sayesinde Engelli Merkezinde kızımın beraber kalacağız. Sürekli bir yerlerde kalmaktan sıkıldık. Böylece kalma sorunumuz olmayacak. Yazışmalar bitince buradan bizi oraya götürecekler. Buradakilerden Allah razı olsun” (K9).</p> <p>“Şu an boşanma aşamasındayım. Boşandıktan sonra yabancı uyruklu olmam sebebiyle çalışma izni alıp daha sonra tercümanlık ya da İngilizce öğretmenini olarak çalışmak istiyorum” (K11).</p> <p>“Eşim madde bağımlısı olduğu için tedavi olmayı kabul etti. Eğer söylediklerimi yaparsa, alışık olduğu ortamları bırakırsa eşime tekrar geri dönüp aile olmaya devam etmek istiyorum” (K12).</p> <p>“Mesleğime devam ederim. Yaşadığım ili değiştirebilirim. Birikmiş param var. Evimi alırım. Düzenimi kurabilirim” (K13).</p> <p>“İstanbul’da teyzem var onun yanına yerleşmek istiyorum. Teyzemde 26 yaşında beni kabul eder mi bilemiyorum (gülüyor). Sakarya iline nakil gidip oradaki konukevinde 6 ay kalmak istiyorum. Bu süre içerisinde çalışmak istiyorum” (K16).</p> <p>“Okumak, kendimi ifade etmek, az-çok bir şeyler almak geçinecek kadar fazla bir şey istemiyorum” (K17).</p>	7
	Çalışmak	<p>“Atamamın yapılmasını bekliyorum. Ocak ayında bir yerleştirme daha yapılacak. Atamam olana kadar bir yerlerde herhangi bir işte çalışmayı istiyorum” (K2).</p> <p>“Bu ilde ev tutup çocuklarıma yakın olmak istiyorum. Çocuklarım burada olduğu için buraya geldim. Eşya yardımı istiyorum. Zengin iş adamları bana yardım ederler mi acaba diye soruyor. Bayan kıyafeti satan yerlerde ya da sadece bayanların olduğu yerde çalışırım belki” (K4).</p> <p>“Boşanacağım. Ev tutmak istiyorum. Ailemin yanına gitsem onlar beni eşimle barıştırmak isteyecekler (yüzü düşüyor). İş bulup çalışmak, düzenimi kurmak istiyorum. Çocuklar da gelmek isterlerse onları da yanıma alıp hayatıma devam etmek isterim” (K6).</p> <p>“Bir an önce işe girmek istiyorum. Daha önce işe girme deneyimim oldu. Yatılı bir işe girdim” (K8).</p> <p>“İş bulup çalışmak istiyorum. Dedemin yanına gitmek istiyorum. Daha önce çalışma deneyimim oldu. Bir otelde temizlik, mutfak her şeye yardımcı oldum”(K10).</p> <p>“Yalova’da 2 aydır tutmuş olduğum bir evim vardı. Burada yaşamak istiyorum. Bulaşıkçılık işi de bulmuştum. Çalışmaya devam ederim” (K14).</p>	6
	Ekonomik destek	<p>“İlk eşim bana ev tutacağını söyledi. Devletten de destek alıp düzenimi kurmayı düşünüyorum” (K1).</p> <p>“Buraya 2. kez geliyim. Aylık maaş verilecek diye geldim. Maaş verilene kadar buradayım. Anne ve babamın yanına gidince de Sosyal Yardımlaşmadan para çıkmıyor. Buradan para vermezlerse ailemin yanına giderim” (K5).</p> <p>“Yalova’yı terk etmek Tekirdağ’a gitmek istiyom. Orada ağabeyim ve ablam var. Orada onlardan destek alıp hayatımı idame ettirmek istiyom. Tekirdağ’ın ucuz olduğunu biliyom. Ayaklarımın üzerinde orada durabilirim” (K15).</p> <p>“Ailemin yanına gideceğim. Buraya polisin yönlendirmesiyle geldim. Eşim yakalanana kadar burada kalacağım. Yakalandığımı öğrenince gideceğim. Devletten para yardımı olsa ailemin yanında kalırdım. Ama kesilmeyen bir yardım istiyorum” (K20).</p>	4
	Kararsızlık	<p>“Bir fikrim yok” (K18).</p> <p>“Eşim bana hiç sahip çıkmadığı için ailesi bana ve bebeğime bakmazsa ne yaparım bilmiyorum, küçük bir bebekle çok zor” (K19).</p>	2

Tablo 6 incelendiğinde katılımcı kadınların geleceğe dair planlama temasında katılımcıların ifadeleri üzerinden yeni başlangıçlar, çalışmak, ekonomik destek ve kararsız kodları ortaya çıkmıştır. Yeniden başlangıçlar kodunda katılımcıların bir kısmının yeni planlamalar yaptıkları, düzen kurmaya, hayallerini gerçekleştirmeye yönelik ifadelerinin olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların hayatlarının devamı için çalışmaya odaklandıkları belirlenirken bazı katılımcıların ekonomik destek almak üzere planlamalara girişecekleri bilgisi alınmıştır. Katılımcıların 3'ünde ise kararsızlık ve endişe halinin baskın olduğunu söylemek mümkündür.

#### **4.4. Çalışma Hayatında Kadın Olmak**

Araştırmaya katılan kadınların çalışma hayatını nasıl gördüklerine yönelik elde edilen veriler incelendiğinde kadın olma durumunun farklı alanlara referans vererek yorumladıkları belirlenmiştir. Elde edilen veriler kapsamında çalışma hayatında kadın olmak teması, kodları ve örnek ifadeleri Tablo 7'de gösterilmiştir.



Tablo 7.

## Çalışma hayatında kadın olmak teması, kodları ve örnek ifadeler

Tema	Kodlar	Örnek İfadeler	Sayı
Çalışma Hayatında Kadın Olmak	Şiddet	<p>“Kadınlar erkeklerin psikolojik şiddetine maruz kalıyorlar. Aşağılanabiliyorlar. Bazı patronlar özellikle vasıfsız elemanları azarlıyor, eziyor. Emir vererek konuşuyorlar” (K1).</p> <p>“Fitne, fesatlık yüzünden gerginlik, mobbing oluyor. Cinsel açıdan terbiyesizlik yapabiliyorlar” (K3).</p> <p>“Çalıştığım mesleğe göre değişir. Erkeklerin olduğu bir ortamda özgürce hareket edemiyorsun. Kadınların çoğunlukta olduğu bir ortamda kendimi özgür hissediyorum. Psikolojik şiddete uğrama olasılığın daha da artıyor” (K12).</p>	3
	Ayrımcılık	<p>“Çalışma hayatında erkeklerin genel olarak kendilerini daha güçlü, ön planda hissettiklerini gözlemledim. Genelde çoğunlukla hep erkek müdür gördüm. Sadece bir kadın müdürle karşılaştım. Siyasette de öyle. Devletin her kurumunda bu eşitlik olsa biz kadınların yaşam standartları da yükselmiş olur” (K2).</p> <p>“Çalışma hayatında kadın olmanın sıkıntılarını yaşamadım. Temizlik işine gittim. Hiçbir sıkıntı yaşamadım. Ben yaşamadım ama çevremde olanları duymuştum. Bazı cahil kişiler kadınları zayıf görüyor. Yapamazsın, edemezsin gibi düşünüyorlar” (K5).</p> <p>“Biz kadınlar çalışma hayatında yetersiz görülüyoruz. Aslında erkeklerden daha çok yetenekliyiz ama bilen yok. Fiziği ile daha çok ilgileniyorlar. Erkeklerle oranla daha düşük ücretle çalıştırılıyorlar” (K9).</p> <p>“Çalışma hayatında zorluk var. Kadın ve erkek arasında ayrımcılık yapıyorlar” (K10).</p> <p>“İşyerine göre değişir. Satış danışmanı iseniz kadınların itişmesi olmuyor. Bulaşıkçılık yaptığınızda yanındaki erkeklerin tacizine maruz kalıyorsunuz. Yüz vermediğinizde de işten çıkarılman için elinden geleni yapıyorlar” (K14).</p> <p>“Staj yaptığım zaman tek kız bendim ve bana iş yaptırmadılar. Stajyer olarak 3 kişiydik. İki erkek ve onlara görev verilmişti. Erkekler daha hızlı yapabilir diye. Ben arka planda bırakılmıştım” (K16).</p>	6
	Cinsel obje	<p>“Ezik görüyorlar, cinsel obje olarak görüyorlar. Gittiğim yerlerde kendimi çirkinleştirip beni olumsuz anlamda görmesinler istiyorum” (K7).</p> <p>“Türkiye’de daha farklı bakılıyor kadınlara. Otelde bir dönem çalıştım. Önemsenediğimi hissettim. Ne kadar tecrübeli olduğunun hiçbir önemi yok. Daha çok boyunun uzunluğu ve fiziksel görünümünle ilgileniyorlar” (K11).</p> <p>“Kadın olmak başlı başına bir sıkıntı, kadın olmak çok zor” diyor ve duygulanıyor. Çalışsan da eve gelip yemek yapmalı, evle, çocukla ilgilenmek zorundasın. Azıcık bakımlı olsan sarkıntılık yapanlar oluyor” (K15).</p> <p>“İnsanlar menfaatçi oluyor. İyilik yaptığında hemen bakıyorlar, başka anlam çıkarıyorlar. Kadın olduğun için dışlanıyorsun” (K17).</p> <p>“Erkeklerin gözü hep kadınlarda oluyor. Ben hiç çalışmadım ama duyduklarımın biliyorum” (K18).</p> <p>“Restoranda çalıştım. Oranın sahibinin oğlu bana sarkıntılık yaptı. Çılglık attım. Çılgılığın sesine gelenler yanımda patronun oğlunu görünce seslerini çıkarmadılar. O an işi bıraktım. İçeride çalıştığım param kaldı” (K20).</p>	6
	Eğitimsizlik	<p>“Zordur kadın olarak çalışmak. Çaresiz, cahil bir kadın olsan tecavüze uğrayabilirsin. Kadının ayağının üzerinde durması gerçekten çok zordur. Paspasçı gibi okumamış işlerde çalışanların kendilerini koruması güçtür. Öğretmen, hemşire gibi okumuşsan işin daha kolaydır. Ben hiç çalışmadım ama çevremden, televizyondan duyduğum kadarıyla bildiklerim bunlardır” (K4).</p>	1

Tablo 7 incelendiğinde katılımcıların ifadelerinden elde edilen verilere göre şiddet, ayrımcılık, cinsel obje ve eğitimsizlik gibi kodlar belirlenmiştir. Şiddet konusuna yönelik

ifadeler incelendiğinde katılımcı kadınların özellikle mobbing, psikolojik şiddet veya cinsel şiddete dair karşılaştıkları uygulamaları anlattıkları tespit edilmiştir. Katılımcı kadınların ayrımcılık konusuna yönelik ifadeleri belirlenmiştir. Buna göre ayrımcılık kadın erkek ayrımcılığı üzerinden çalışma alanları üzerinden değerlendirdikleri belirlenmiştir. Cinsel obje koduna yönelik ifadeler incelendiğinde ayrımcılıktan bağımsız olarak kadınların cinsel obje olarak görüldüklerine dair düşünceleri ve deneyimlerini aktarılmıştır. Bir katılımcının ise eğitim durumunun çalışma alanlarında kendini olumlu gösterdiğini söylediği belirlenmiştir.

#### 4.5. Kadınların Gözünden Ekonomi

Yalova'daki konukevinde misafir edilen kadınların bireysel olarak ekonomiye, finansal okuryazarlığa, kadının ekonomik özgürlük düzeyine ve ekonomisini yönetebilmesine ilişkin sorulara verdikleri yanıtlar kadınların gözünden ekonomi teması altında değerlendirilmiştir. Sosyal destek alınıp alınmamasına yönelik katılımcıların verdikleri yanıtlar ise Tablo 8'de yer almaktadır.

Tablo 8.

Sosyal destek alınan kişi, kurum, kuruluş veya STK

Destek noktaları	Destek alan katılımcılar	Sayı
Kaymakamlık	K1, K17	2
Eş dost yardımı	K15	1
Engelli maaşı	K18	1
Hiç destek almamak	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K13, K14, K16, K19, K20	17

Tablo 8 incelendiğinde katılımcıların ikisi kaymakamlıklardan ekonomik destek alırken; bir katılımcı engelli maaşı bir katılımcı ise akraba yardımıyla destek sağladığını belirtmiştir. Herhangi bir kurum, kuruluş veya STK'den yardım almayan katılımcısı sayısı 17 olarak tespit edilmiştir.

K3; *“Ben yardım eden konumdayken buraya gelmiş olmak çok tuhafıma gidiyor”*

K15; “*Sosyal Ekonomik Destek yardımı ile geçimimi sağlıyorum. Kömür yardımı alıyorum. Eş dostlar da yardım ediyö. Onlar olmasaydı ne yapardım bilmiyorum. Allah razı olsun onlardan da devletten de*”

K18; “*Engelli maaşım var. Ama bu maaşla ev tutup geçinebilir miyim bilmiyorum. Endişeliyim. Ailemden bir desteğim yok. Babam öldü. Beni amcam büyüttü, evlendirdi. Annem de engelli*”

şeklinde açıklamada bulunmuşlardır.

Katılımcı kadınların ekonomik durumlarını yönetebilmelerine dair görüşleri incelendiğinde aşağıdaki Tablo 9’daki durum ortaya çıkmıştır.

Tablo 9.

Ekonomik durumu yönetebilme

<b>Ekonomik durumu yönetme yolları</b>	<b>Katılımcılar</b>	<b>Sayı</b>
Paranın takibini yapma	K1, K2, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K14, K15, K16, K17, K18, K19	14
Satın alınan ürünlerde fiyat sorgulaması	K1, K2, K3, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K13, K14, K15, K16, K17, K18, K19	16
Fazla para harcama	K1, K2, K3, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K13, K14, K15, K16, K17, K18, K19	16
Parayı yönetebilme	K4, K10	2
Para biriktirme	K1, K2, K7, K8, K10, K11, K12, K13, K14, K15, K16, K17, K18	13

Tablo 9 incelendiğinde katılımcı kadınların ekonomik durumları yönetebilmelerine hakkında 14 katılımcının paranın takibini yaptıkları, 16 katılımcının satın aldıkları ürünlerde fiyat sorgulaması yoluna gittikleri, 16 katılımcının ise fazladan para harcamadıkları tespit edilmiştir. Bu şekilde 16 katılımcı ekonomik durumlarında farklılaşmaya gitmişlerdir. Parayı yönetebildiğini söyleyen katılımcı sayısı 2’dir. Para biriktirme ise ekonomik durumunu yönetebilme olarak kabul edilmiştir. Buna göre para biriktirmeyi önemseyen katılımcı sayısı 13 olarak saptanmıştır.

K3; “*Her şeyimi ama her şeyimi biriktirerek yaptım. Biriktirmeden bir şey almak bizler için çok zor*”

K4; “Ben fakir insanlara çok yardım ederim. Sanki benim durumum çok iyide. Ne yapayım, dayanamıyorum. Ablam var o bana, ben de benden daha yoksullara veririm ki onlarda kalkınsınlar diye”

K15; “Kendime bir şey almam. Tek önceliğim çocuklarım (gözleri yaşıyor). Kira vermemeyi, bir evimin olmasını çok istiyom”

K17; “Para biriktirmek benim için bir hayal. Kimseye muhtaç olmayayım, ayakta durabileyim yeter”

K20; “Para biriktirmek isterim ama düzenli bir gelir yok. Günlük ne kazanırsak onu yiyoruz”

biçiminde düşüncelerini açıklamışlardır.

Konukevlerinde misafir olan kadınların finansal okuryazarlık düzeylerine yönelik yapılan tarama sonucun göre bilgi düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Buna göre Tablo 10 aşağıdaki şekilde oluşturulmuştur.

Tablo 10.

Finansal okuryazarlık düzeyi

Bilgi düzeyi	Katılımcılar	Sayı
Evet	K1, K2, K7, K10, K19	5
Hayır	K5, K6, K8, K12, K15, K18, K20	7
Biraz bilgi sahibiyim	K3, K4, K9	3

Tablo 10 incelendiğinde katılımcılardan finansal okuryazarlığı bildiğini belirten katılımcı sayısı 5 olurken, bilmediğini belirten katılımcı sayısı 7 olmuştur. Biraz bilgi sahibi olduğunu belirten katılımcı sayısı 3 iken, 5 katılımcının ise konuya dair bir değerlendirmede bulunmamıştır. Örneğin;

K5; “Babamla yaşadığım için alışverişimizi babam yapıyor, benim elime para geçmiyor. Onun için ben pek anlamam”.

K6; ” Alışverişle eşim ilgilenir. Hayatımda hiç alışveriş yapmadım. Eşimin bana verdiği harçlıkları biriktir yine ona verirdim zor zamanlarında kullansın diye” şeklinde açıklama yapmışlardır.

Konukevlerinde misafir olarak kalan kadınların ekonomik özgürlük düzeylerine ilişkin değerlendirmeleri “en düşük 1, en yüksek 10 puan” olarak ifade etmeleri istenmiştir. Katılımcıların puanlamaları Tablo 11’deki gibidir.

Tablo 11.

Kadının ekonomik özgürlük düzeyi

Değerlendirme Puanı	Katılımcı	Sayı
10	K1, K2, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K13, K14, K15, K16, K17, K19, K20	18
9	K3	1
8	K18	1

Tablo 11 incelendiğinde kadınların ekonomik özgürlüğe sahip olması gerektiğini ifade eden katılımcı sayısı 18 olmuştur. 18 kadın katılımcı bu durumu 10 üzerinden değerlendirirken, 2 katılımcı 9 ve 8 üzerinden değerlendirmiştir. Konukevlerinde misafir olarak kalan kadınların hem ekonomik alanda hem de kendi hayat planlamalarında ekonominin önemli bir etken olduğu ortaya çıkmıştır.

K2; “Kadınların çalışması çok hoşuma gider. Çalışma hayatında erkeklerin genel olarak kendilerini daha güçlü, ön planda hissettiklerini gözlemledim. Genelde çoğunlukla hep erkek müdür gördüm. Sadece bir kadın müdürle karşılaştım. Siyasette de öyle. Devletin her kurumunda eşitlik olsa biz kadınların yaşam standartları da yükselmiş olur” diyerek 10 tam puan vermiştir.

K3; “Kadın gözlemler, inceler, kavrar. Kadının çalışmasına çok ihtiyaç var. İşin içinde çürük elmalarda var tabi. 10-15 yıllık çalışırım. Kadınlara sigorta yapmıyorlar. Kadınları arka plana itiyorlar. Üzümünü yiyip salkımını bırakıyorlar. Fitne, fesatlık yüzünden gerginlik, mobbing oluyor. Cinsel açıdan terbiyesizlik yapabiliyorlar. Kimse ben gibi boşanmış kadınlara iyi gözle bakmıyor. Birisine yakın olsan, konuşsan bu bununla oynaşiyor deyip adını çıkartıyorlar. Rekabet var. Bir kadının bir kadına yaptığını başkası yapmaz” diyerek 9 puan vermiştir.

K9; “Biz kadınlar çalışma hayatında yetersiz görülüyoruz. Aslında erkeklerden daha çok yetenekliyiz ama bilen yok. Fiziği ile daha çok ilgileniyorlar. Erkeklere oranla

*daha az ücretle çalıştırılıyorlar. Kadınlar çalışma hayatında olmalı”* diyerek 10 tam puan vermiştir.

*K14; “Bazen işyerlerinde kadınların itişmesi oluyor. Bazen de bulaşıkçılık yaptığınızda yanındaki erkeklerin tacizine maruz kalıyorsunuz. Yüz vermediğinizde de işten çıkarılmanız için elinden geleni yapıyorlar. Ama yine de kadının çalışması ekonomik açıdan özgür olması çok değerlidir”*

*K20; “Evlaysen eşin bakacak. Bekârsan ayakların üzerinde durman gerek. Onun için kadının çalışması çok önemlidir.”*

şeklinde ifade etmişlerdir.



## BEŞİNCİ BÖLÜM

### GENEL SONUÇ ve ÖNERİLER

#### 5.1. Sonuç

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde bulunan konukevlerinde kalan kadınları esas alan bu çalışmanın amacı, konukevlerinde misafir edilen kadınların bu evlere gelme süreçleri, buradan ayrıldıktan sonraki planlarının ne olacağı, çalışma hayatında kadının yeri ve geleceğe dair planlarında ekonominin yerinin tespit edilmesi olmuştur.

Yalova'da yapılan araştırmaya konukevinde misafir edilmiş 20 kadın katılmıştır. Katılımcılarla yarı yapılandırılmış görüşme formu ile yüz yüze derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. 5'i demografik olmak üzere toplam 20 soru sorulmuştur. Katılımcılardan 6'sının boşanmış olduğu, 9'unun evli olduğu, 3'ünün bekâr, 2'sinin ise nikâhsız birliktelik yaşadığı ifade edilmiştir.

Katılımcıların eğitim durumu incelendiğinde 5'i ilkokul, 5'i ortaokul, 3'ü lise, 4'ünün lisans ve üzeri eğitim durumuna sahip oldukları, 2 katılımcının okuryazar oldukları ancak herhangi bir diploma sahibi olmadıkları belirlenmiştir. Mesleklerini bildiren sadece 6 katılımcı olmuştur.

Katılımcıların yarı yapılandırılmış görüşme sorularına yönelik verdikleri yanıtlardan elde edilen veriler kapsamında 5 tema ortaya çıkarılmıştır. Bu temalar; şiddetin belirlenmesi, konukevinde kalma süreleri, geleceğe dair planlar, çalışma hayatında kadın olmak ve kadınların gözünden ekonomiyi içermektedir.

Kadınların konukevlerine gelme nedenlerinin başında şiddete uğramaları gelmektedir. Bu nedenle katılımcıların hangi şiddet türünden dolayı konukevlerine sığındıkları belirlenmeye çalışılmıştır. Buna göre fiziksel, sözel, duygusal ve ekonomik şiddet gördüğü gerekçesiyle konukevlerine gelen katılımcı sayısı 11 olurken; sadece cinsel şiddet gerekçesiyle gelenlerin sayısı 5; ekonomik şiddet gördüğü gerekçesiyle 2 katılımcının konukevlerine geldikleri belirlenmiştir. Benzer sonuçlar Küçükali'nin 2016 yılındaki çalışmasında da ortaya çıkarılmıştır. Buna göre konukevlerine başvuran kadınların şiddet görmeleri etkili olmaktadır. Elde edilen bu veriler araştırmanın alt

sorularından biri olarak kadınların konukevlerine gelme nedenlerinde şiddet görmeleri etkili midir sorusunu da açıklamaktadır.

Katılımcıların konukevlerinde kalma süreleri veya tekrar kalma aşamaları da çalışma kapsamında değerlendirilmiştir. Buna göre katılımcılardan 11'in ilk kez konukevinde kaldıkları belirlenirken, birden fazla kullanma zorunda kalanların sayısı ise 9 kişi olmuştur. Çıltaş ve Var'ın 2009'un da yaptıkları çalışmada konukevlerinde kalanların eğitim düzeyinin düşük olduğu belirlenirken bir yandan da kadınların ekonomik olarak bir özgürlükleri olmadıklarından dolayı tekrar tekrar konukevlerine başvurdukları belirlenmiştir. Benzer sonuçlar bu çalışmada ortaya çıkmıştır.

Araştırmada katılımcılara konukevinde kalma süreleri bittikten sonraki yaşamlarında nasıl bir planlama ile hareket etmek istedikleri sorulmuştur. Buna göre kadınların, yeni başlangıçlar yapmak istedikleri, çalışmak istedikleri veya ekonomik destek talep ettikleri belirlenirken, kararsızlık içerisinde olanların varlığı da dikkat çekmektedir. Araştırma alt sorularından biri olarak kadınların geleceğe yönelik planlarının içerisinde çalışmak ve ekonomik özgürlüğe referans verecekler mi sorusuna cevap alınmıştır.

Katılımcı kadınların konukevinde olma süreçleri içerisinde çalışma hayatında kadın olmaktan kaynaklı görüşleri alınmıştır. Katılımcıların deneyimleri üzerinden anlatılarına bakıldığında şiddet, ayrımcılık, cinsel obje olarak algılanma ve eğitim gibi konuların çalışma hayatında kadınların karşılaştıkları sorunlar arasında olduğu belirlenmiştir. Kadınların çalışma hayatlarında karşılaştıkları şiddetin başında psikolojik şiddet, kimi zaman mobbing gibi uygulamalarla karşılaşmalarının yanında taciz ve cinsel saldırı ile karşılaştıkları tespit edilmiştir.

Katılımcıların ifadelerinden özellikle ayrımcılık konusunu vurguladıkları belirlenmektedir. Buradaki ayrımcılığı, kadın erkek cinsiyetleri arasındaki bir ayrımcılık olarak okumak önemlidir. Kadınların erkeklere oranla çalışma hayatında yaşadıkları ayrımcılık, geleneksel kalıp rollerin baskınlığı ön plana çıkmaktadır. Çalışma alanında kadınların yetersiz görülmesi, zayıf görülmesi, geri plana itilmesi gibi uygulamalara rastlanmaktadır. Çalışma hayatında kadınların cinsel obje olarak görülmek istenmediklerine yönelik katılımcıların ifadelerine rastlanmıştır. Kadının fiziksel görüntüsünün ön plana alındığına yönelik yaklaşımların kadınlar tarafından ifade edildiği belirlenmiştir. Bu durum şiddetin de yaşanmasına neden olmasının yanında korunma taleplerinin artmasına, sığınma evlerine yerleşen kadınların yerleşme nedenleri arasında görülmesine neden olmaktadır.



Katılımcı kadınların kendi yaşamlarında ekonominin ciddi bir rolü olduğu görülmüştür. Buna göre dışarıdan destek alma oranlarının az olduğu belirlenmiştir. Burada kurum, kuruluş veya STK'lerden herhangi bir destek almadıkları tespit edilmiştir. Kadınların hiç destek görmedikleri buna bağlı olarak ekonomik durumlarını yönetilme becerisine dair görüşleri incelendiğinde paranın takibini yaptıkları gibi özellikle satın aldıkları ürünlerin fiyat bilgisini öğrenmeye özen gösterdikleri belirlenmiş, para biriktirme konusuna da önem verdikleri görülmüştür. Katılımcıların finansal okuryazarlık düzeylerine dair bilgiye vakıf olmadıkları belirlenmiştir. Ekonomik durumu nasıl yönettiklerine dair katılımcıların satın alınan ürünlerin fiyat sorgulaması yapma eylemini, ekonomik durumu yönetme olarak algılanmıştır. Katılımcılar, ekonomik olarak kimseye ihtiyaç duymadan yaşamayı ekonomik özgürlük olarak ifade etmişlerdir. Dolayısıyla ekonomik özgürlüğü para kazanmak, gelir elde etmek, bir iş yerinde çalışmak, düzenli bir çalışma alanı içerisinde yer almak olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcıların görüşme esnasında ağladıkları, endişelendikleri, kimi zaman tebessüm ederek bazı ifadeleri kullandıkları gözlenmiştir. Konukevleri kadınların geçici süreyle kaldıkları mekânlardır. Konukevlerinde kalan kadınların, düzenli bir hayata geçmek istedikleri, kadın olmaktan kaynaklı kamusal alan içerisinde kendilerine pozitif ayrımcılık uygulanmasını istedikleri, çalışma hayatında aktif rol almak isteyenlerin daha fazla olduğu belirlenmiştir. Ancak araştırmanın çarpıcı sonuçları ise şu şekilde özetlenebilmektedir: Konukevlerinde kalan kadınların bir kısmında devletten sürekli bir gelir veya zengin varlıklı iş insanlarından yardım beklentisinin olduğu belirlenmiştir. Görüşme yapılan kadınlardan K4, K5 ve K20'nin ifadeleri bu konuda dikkat çekici olup, devletten ya da zengin kişilerden ekonomik beklentilerinin olduğu, bu yardımların da kesilmeyen bir yardımın olmasını istemeleri kendilerini ne kadar dışa bağımlı kaldıkları/kalmak istedikleri durumunu gözler önüne sermektedir.

Kadınlar, sosyo-ekonomik hayatta yaşadıkları bazı sorunlar nedeniyle çalışmaktan vazgeçtikleri ve konukevine tekrar döndükleri belirlenmiştir. “(K17) Ben çalışmak istiyorum ama çocukları düşünüyorum nasıl çalışabilirim diye. 5 çocuk en küçüğü 3 yaşında. Hayalim okumak, kendimi ifade etmek, az-çok bir şeyler almak geçinecek kadar fazla bişey istemiyom” şeklinde düşünen kadınların varlığı da söz konusudur. Aslında bazı kadınların hayattan çok fazla beklentisi olmadığı, sadece herkes gibi çalışarak hayatını idame ettirmek, evine çocuklarına bakmak istediği görülmüştür. Kadınların çalışma hayatına engel olan unsurların başında çocuklarının bakıma muhtaç olmaları, bakacak

kimsenin olmaması, kreş ve bakımevi gibi uygulamaların maliyetlerini karşılayamadıkları, kreş saatleri ile çalışma saatleri arasında uyumsuzluklar olduğudur. Bunun yanında kadınların vasıflı çalışan olma yetersizliklerinden dolayı elde edecekleri gelirin hayatlarını sürdürmeye yetmeyeceği endişesi, geçim sıkıntısıyla baş edememe gibi kaygılarının olduğu da saptanmıştır.

Yapılan 20 görüşmeden 9 kişinin konukevlerinden mükerrer hizmet aldıkları ortaya çıkmıştır. Konukevini barınacak sıcak ve güvenli bir yer olarak gören bazı kadınlar (çocukları ile) birçok defa farklı illerdeki konukevlerinde kalarak konukevi hizmetinden yararlanmayı alışkanlık haline getirebilmektedir. Kadınların hayatlarını bu şekilde çeşitli konukevlerinde geçirmeleri ise devlete ekonomik ve sosyal yükler getirmektedir. Bu durum ortada olan en temel sorunu çözememekte ve kendi ayaklarının üzerinde duran, bir başkasına bağımlı olmayan güçlü kadınlar yaratılmasını engellemektedir.

## **5.2. Öneriler**

Çalışma kapsamında bazı önerilere yer verilmesi önemsenmektedir. Kadınların, özellikle yaşadıkları şiddet veya şiddet türleri nedeniyle konukevlerine geldikleri belirlenmiştir. Bu nedenle etkili koruma tedbirlerinin alınması devletin kurumları tarafından sağlanmalıdır. Çalışma hayatı içerisinde kadınların görünürlüğünün artırılmasına yönelik teşvik edici uygulamalar hayata geçirilmelidir. Kadınlara yönelik geleneksel ön kabullerin ortadan kaldırılmasına dair sosyal politikalar üretilmesi sağlanmalıdır. Kadınların psikolojik destek ve rehabilitasyonları için çalışmalar yapılması teşvik edilirken aynı uygulamanın erkekleri de kapsayacak şekilde olması önemlidir. Aile içi iletişim kanallarının etkili şekilde işletilmesi için bireylerin kendilerini geliştirmesine yönelik çalışmaların ortaya çıkarılması gerekmektedir. Ayrıca, kadın erkek eşitliği, şiddet, öfke kontrol gibi konuların ilkökul düzeyinden başlanarak eğitim müfredatına dâhil edilmesi toplumsal bilincin küçük yaşlardan itibaren oluşturulmasına katkı sağlayacaktır.

Konukevlerini barınacak sıcak ve güvenli bir yer olarak gören bazı kadınlar (çocukları ile) birçok defa farklı illerdeki konukevlerinde kalarak konukevi hizmetinden yararlanmayı alışkanlık haline getirebilmektedir. Kadınların hayatlarını bu şekilde çeşitli konukevlerinde geçirmeleri ise devlete ekonomik ve sosyal yükler getirmektedir. Bu

durum ortada olan en temel sorunu çözemediği gibi ekonomik ve sosyal yardımların da boş yere yapılarak, kendi ayaklarının üzerinde duran, bir başkasına bağımlı olmayan güçlü kadınlar yaratılmasını engellemektedir. Aynı zamanda gerçekten yardıma ihtiyacı olanları ise sistemin dışında bırakabilmektedir.

Kadınları pasif bir konumdan çıkarıp aktif bir role geçirecek uygulamalar yararlı olacaktır. Kadınların beklentilerini, kendi potansiyellerini ortaya çıkaracak şekilde kadınları çalışmaya teşvik edici uygulamaların planlanması hem bedenen ve zihnen kendilerine yarar sağlayacak hem de ekonomik anlamda toplumsal gelişmenin basamağı olacaktır. Kadınları çalışmaya yönlendirici politikaların olması, devlet tarafından yapılan yardımların suiistimal edilmeyecek şekilde uygulanması sayesinde, devletin kaynaklarının etkin kullanılacağı, boşa gitmeyeceği, doğru kişiye doğru zamanda yapılmasıyla kamu ekonomisine yarar sağlayacaktır.

Bunların yanında konukevinden ayrıldıktan sonraki ilk süreçte ayakta kalmaya çalışan bir kadının yaşayacağı zorluklar göz önüne alındığında, çalışması, çocuklarıyla ilgilenmesi hem de yaşamını ekonomik olarak idame ettirmesi zor olacağından hayatını düzene sokana kadar (bu durum her kadın için farklı sürelerde olabilir) kalacak yerinin ücretsiz sağlanması süreci kolaylaştıracaktır. Konukevinden çıktıktan sonra kalacakları bu evlerin hayata tutunmalarında ilk basamak olarak planlanması gerekmektedir. Bu ev seçeneğiyle kadının geçim kaygıları azaltılacaktır. Çalışma hayatını düzene koyan ve hayatını idame ettirmeyi başaran kadınlardan (ekonomik olarak güçlenme/düzenli gelir elde etme, evlenme, ailesinin yanına gitme vb.) yer gösterilen bu evler sonraki aşamada alınarak ihtiyacı olan diğer kadınların da barınma ihtiyaçları giderilebilecektir.

Kadın konukevlerindeki doluluk oranlarının yüksek olması sebebiyle, korunma ihtiyacı olanlar haricindeki kadınların (kalacak yeri olmayan, barınma amacıyla gelenler) otel, pansiyon, yurt, kurumlara ait misafirhaneler vb. yerlerde kalmaları sağlanabilir. Bakanlığın kreşlerle yapılan protokol çerçevesinde ihtiyacı olanlara %3'lük kontenjan dâhilinde nasıl ki çocuklar ücretsiz yararlanabiliyorsa bu uygulamaya benzer şekilde, belirlenen kontenjan çerçevesinde barınma ihtiyacı olan kadınlar için de sağlanabilir. Böylece konukevlerinde doluluk önlenerek verilen hizmetlerin ve kaynakların korunmaya muhtaç kadınlara eksiksiz sunulması sağlanabilir.

Konukevlerinde misafir olarak kalan kadınların hem ekonomik alanda hem de kendi hayat planlamalarında ekonominin önemli bir etken olduğu çalışma kapsamında

ortaya çıkmıştır. Hem konukevindeki kalma sürecinde hem de konukevinden ayrıldıktan sonrasında mağdur kadınların 'kendi ayakları üzerinde durabilmeleri' için ekonomik özgürlüklerini kazanmaları gerekmektedir. İŞ-KUR ve KOSGEB desteği ile kadınların çalışma hayatına katılımı, sürdürülebilir bir hayat bakımından önem arz etmektedir. Kadınların istihdama katılımları sağlayacak şekilde örneğin; çalışanlarının yarısından fazlasının kadın olan işletmelere/firmalara belirli oranlarda vergi indirim yapılması, işletmede/firmada çalışan her 10 kadından birinin sigortasının devlet tarafından karşılanması vb. politikaların üretilmesi ayrıca iş hayatına ve üretime katılmaya istekli kadınlara, belediyeler ve diğer kurum/kuruluşlarda açılan Mesleki Eğitim Kurslarına katılımlarının sağlanması veya KOSGEB ile yürütülen işbirliği ile "Girişimcilik Eğitimi" verilmesi faydalı olacaktır.

Kişilere bir meslek veya sanat öğretmek ve bu şekilde üretilen ekonomik değerleri pazarlamak için diğer kurum ve kuruluşlarda bulunan döner sermaye adı altındaki tesis atölye vb. ünitelerin kadın konukevlerinde de kurulmasının kadınlara iş imkanı, ek gelir ve ekonomiye katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Çalışma planlanan bir sonuç olmamasına rağmen en az kadınlar kadar mağdur olan çocukların da bu planlama kapsamında düşünülerek konukevlerinin buna göre tasarlanması gerekmektedir. Özellikle eğitim, eğlence, kreş, sağlık gibi ekonomik, sosyal ve kültürel konularda anneye odaklanırken çocukların ihmal edilmemesi gerekmektedir. Ayrıca gelişen teknolojiyle beraber hayatımızın vazgeçilmez bir parçası olan telefon, tablet ve bilgisayarlarda oynanan oyunların şiddet içerikli olup olmadığının yetkili mercilerce kontrol edildikten sonra erişime sunulması ruhsal açıdan sağlıklı bireylerin yetişmesi için yararlı olacağı düşünülmektedir.

Kadınların ekonomik hayatta yer alması başta kendisine, çocuklarına, ailesine, arkadaşları ve topluma sosyal fayda sağlayacak, ekonomiye katılımı ise ülke refahını olumlu etkileyecektir. Kofi Annan'ın bir sözüyle bitirmek gerekirse "Toplumsal cinsiyet eşitliği kendi başına bir hedef olmaktan daha fazlasıdır. Yoksulluğu azaltma, sürdürülebilir kalkınmayı teşvik etme ve iyi yönetim oluşturma sorununu karşılamak için bir ön koşuldur" (Lusigi, 2018).

## KAYNAKÇA

- Abeya, S. G., Afework, M. F., ve Yalew, A. W. (2012). "Intimate Partner Violence Against Women in West Ethiopia: A Qualitative Study on Attitudes, Woman's Response, and Suggested Measures as Perceived By Community Members. *Reproductive Health*", 9, 14.
- Adams, A. E., Tolman, R. M., Bybee, D., Sullivan, C. M., ve Kennedy, A. C. (2012). "The Impact of Intimate Partner Violence on Low-Income Women's Economic Well-Being: The Mediating Role of Job Stability. *Violence Against Women*", 18(12), 1345-1367.
- Afşar, S. T. (2018). *Sığınma evinde kalan kadınlara sunulan hizmetler ve kadınların sığınma evi sonrası yaşam planları. Toplum ve Sosyal Hizmet*, 29, 190–225.
- Aile ve Çalışma Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Plan (2018)
- Aile ve Çalışma Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. <https://ailevecalisma.gov.tr/sss/kadinin-statusu-genel-mudurlugu/#:~:text=Kad%C4%B1n%20konukevlerinin%20fiziki%20yap%C4%B1s%C4%B1na%20g%C3%B6re,3.444%20kapasite%20ile%20hizmet%20verme> ktedir, Erişim Tarihi: 06.12.2020
- Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, (2019). Türkiye'de Kadın. <https://www.ailevecalisma.gov.tr/media/19172/tr-de-kadin-eylul.pdf>.
- Akbaş, E. (2015). *Aile ve Kadına Yönelik Sosyal Hizmet Kuruluşları*. Sosyal Hizmet Kuruluşları, Saray Matbaacılık, Eskişehir, 38-59.
- Akkaş, İ.& Uyanık, Z. (2016). "Kadına Yönelik Şiddet" *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 6(1), 32-42.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S.ve Yıldırım, E. (2010). "Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı" (6. Baskı). Sakarya: Sakarya Yayıncılık.

- Ararat, M., Alkan, S.ve Mutluer, N. (2015). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle İlgili İşyeri Politikaları Geliştirme ve Uygulama Rehberi. “*İş Dünyası Aile İçi Şiddete Karşı Projesi*”.
- Aşkın, E. Ö. ve Aşkın, U. (2017) Sığınma Evlerinin Aile İçi Şiddetle Mücadelede Kadını Güçlendirme Etkisi: “*Sığınma Evinde Kalan Kadınlar Üzerine Bir Araştırma*”. *ICOMEPTemmuz’17 Özel Sayısı*, 188-208.
- Aydın, A. (2018). Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Sığınma Evi Sonrası Destek Hizmetlerinin Önemi. *International Journal of Social and Humanities Sciences*. 2(1), 136-151.
- Aytaç, S, Eteman, F. S, Aydın, G Ç, Reçber, B.ve Sezen, H K. (2016). Kadına Yönelik Şiddetin Dünü, Bugünü, Yarını: Kestirim Tabanlı Bir Araştırma. “*Journal of Sociological Studies/Sosyoloji Konferansları*”. (54), 275-297.
- Birgün Gazetesi. Türkiye’de Kadın Sığınma Evlerinin Sayısı ve Olanakları Yeterli mi? <https://www.birgun.net/haber/turkiye-de-kadin-siginma-evlerinin-sayisi-ve-olanaklari-yeterli-mi-310042> Erişim Tarihi: 09.12.2020
- Briere J. N., Scott C. (2016). *Travma Terapisinin İlkeleri: Belirtiler, Değerlendirme ve Tedavi İçin Bir Kılavuz*, (Çev. Betül Dilan Genç), İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları: İstanbul.
- Ceylan, E. (2013). “*Türk Hukukunda Aile İçi Şiddet ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesiyle İlgili Yeni Düzenlemeler*”. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (109), 13-54.
- Cihan, Ü. ve Karakaya, H. (2017). “*Kadın-Erkek Kavramları Bağlamında Şiddet ve Şiddetle Mücadelede Sosyal Hizmetin Rolü*”. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(4), 297-324.
- Creswell, J. W. (2021). Nitel Araştırma Yöntemleri Beş Yaklaşımına Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni (Çeviri Editörleri: Mesut Bütün, Selçuk Beşir Demir). 6. Baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Çakır, H. (2020). Kadına Yönelik Şiddetin Kavramsal İncelemesi: Yozgat Örneği. *İmgelem*, 4 (6), 41-62.

- Çalışkan, H. ve Çevik, E. İ. (2017). “Kadına Yönelik Şiddetin Belirleyicileri: Türkiye Örneği”. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*,7(14), 218-233.
- Çiltaş, Ç. ve Var, E. Ç. (2019). Kadına Yönelik Şiddet ve Kadın Konukevi Hizmetine İlişkin Bir Araştırma: Ankara Örneği. “*Türkiye Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi*”, 1(3), 13-23.
- Damarlı, N. ve Kuyucu, N. (2017). Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Mekanizmaları İzleme Raporu. *Kadın Dayanışma Vakfı*.
- Demirbilek, S., Özgür, A. Ö., ve Çoban, A. (2020). Şiddetle Mücadelede Toplumsal Bir Kurum Olarak Kadın Sığınma Evleri. *Sosyoekonomi*, 28(46), 311-348.
- Dillon, G., Hussain, R., Loxton, D. ve Rahman, S. (2013). “*Mental and Physical Health and Intimate Partner Violence Against Women: A Review of The Literature. International Journal of Family Medicine*”.
- Duyan, V., ve Özgür Bayır, Ö. (2016). *Sosyal hizmete Giriş*. Sosyal Çalışma Yayınları, Ankara.
- Efe, Ş. Y. ve Ayaz, S. (2010). “Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Kadınların Aile İçi Şiddete Bakışı”. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 11(1), 23-29.
- Erbaydar, N. P. (2012). Kadın Sığınma Evleri. *Erişim: [http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/Aylikyazi.php]*. Erişim Tarihi, 10.04, 2021.
- Ergöçmen, B.A., Türkyılmaz, A.S., ve Özgören, A.A. (2015). “Kadına Yönelik Şiddet ile Mücadele Yöntemleri. Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması”, Ankara, s.38-45.
- Ergöçmen, B.A., Üner, S., Abbasoğlu, A., Gökçen C. 2009. “Kadınların Aile İçi Şiddetle Mücadelesi. Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet”, Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Ankara, s.83-99
- Erim, B. R. ve Yücens, B. (2016). “Kadına Yönelik Şiddet ve Kadın Sığınma Evleri”. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, 25(4), 536-549.

- Erseçen, D. ve Tosun, Z. (2015). *Kadın Danışma Merkezi İşleyişi Eğitimi El Kitabı*. 1. Baskı Ankara: Kadın Dayanışma Vakfı. Erişim: 17.03.2019 <https://studylibtr.com/doc/630838/kad%C4%B1n-dan%C4%B1%C5%9Fma-merkezi-i%CC%87%C5%9Fleyi%C5%9Fi-e%C4%9Fitimi-el-kitab%C4%B1>.
- Eryurt, M.A. ve Seçkiner, P.Ç. (2015). *Kadına Yönelik Şiddetin Sonuçları. Türkiye Kadına Yönelik Şiddet Araştırması, Bölüm 6*.
- Erzeybek, B. (2019). “*Nitel Bir Çalışma: Sığınma Evindeki Kadınların Sorun Çözme Becerileri Üzerine Grup Çalışması*”. *Journal of International Social Research*, 12(65), 1016-1023.
- Eyüboğlu, B. (2007). “*Şiddetten Uzakta: Bir Sığınak Nasıl Kurulur? Nasıl Yürütülür?*” Mor Çatı Yayınları, İstanbul.
- Fadia, K. (2014). “*Women's Empowerment Through Political Participation in India*”. *Indian Journal of Public Administration*, 60(3), 537-548.
- Fraser, N. (2012) “*Feminism, Capitalism, and The Cunning of History: An introduction*”. *Foundation Maison Des Sciences de L'Homme Working Paper 17*, 1-14.
- Gengler, A. M. (2012). “*Defying (Dis) Empowerment in a Battered Women's Shelter: Moral Rhetorics, Intersectionality, and Processes of Control and Resistance. Social Problems*”, 59(4), 501-521.
- Ghodsee, K. (2014). “*Research Note: The Historiographical Challenges of Exploring Second World-Third World Alliances in The International Women's Movement*”. *Global Social Policy*, 14(2), 244-264.
- Ghodsee, K. (2010). “*Revisiting The United Nations Decade for Women: Brief Reflections on Feminism, Capitalism and Cold War Politics in The Early Years of the International Women's Movement*”. In *Women's Studies International Forum*, 33(1), 3-12.
- Gierman, T. (2013). *Shelter for Women and Girls at Risk of or Survivors of Violence, United Nations Woman, The Virtual Knowledge Centre To End Violence Against Women And Girls*,



<<http://www.endvawnow.org/uploads/modules/pdf/1363538451.pdf>>, Erişim Tarihi: 30.07.2019.

Gilroy, H., Nava, A., ve Ellis, P. (2019). “*Getting My Independence Back*”: *Economic Solvency Program Ideas From Residents Of A Women’s Shelter*”. *Public Health Nursing*, 36(3), 303-309.

Gül, S. S., ve Alican, A. (2012). “*Türkiye’de Aile İçi Şiddetle Mücadelede Sığınma Evleri ve Sığınma Evlerinin Unutulan Yüzü: Çocuklar*”. *Uluslararası Katılımlı Kadına ve Çocuğa Karşı Şiddet Sempozyumu Bildiri Kitabı*, 630.

Hartnett, H. P. ve Postmus, J. L. (2010). The Function of Shelters for Women: Assistance or Social Control?. *Journal of Human Behavior in the Social Environment*, 20(2), 289-302.

Haj Yahia M. ve Chaya Cohen H. (2009). “*On the Lived Experience of Battered Women Residing in Shelters*”. *Journal Family*, 24 (2), 95-109.

Hamamcı, E. D. E., ve Anık K. (2020). “*Kadınların Yoksullukla Mücadelesinde Sosyal Yardımların Rolü: Erzurum’da Bir Uygulama*”. *Erzurum Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (10), 105-131.

Heiskanen, M., Francis, B., Strid, S., Stöckl, H., Helweg-Larsen, K., Palmer, E., ve Olive, P. (2017). “*The Concept and Measurement of Violence Against Women and Men*”. *Policy Press*.(p. 192).

Htun, M., ve Weldon, S. L. (2012). “*The Civic Origins of Progressive Policy Change: Combating Violence Against Women in Global Perspective*”, 1975–2005. *American Political Science Review*, 548-569.

İrmak S. (2014). “*Kadın Konukevlerinin Kadına Yönelik Şiddeti Azaltmadaki Rollerini: Kocaeli, Bursa, Yalova Örneği*”, *Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Yalova: Yalova Üniversitesi*.

İçağasıoğlu Çoban, A. (2013). “*Kadın Sığınma Evlerinde Sosyal Hizmet Uygulamaları*”. *Sözlü Bildiri, Aile ve Kadın Sempozyumu: Kırıkkale*, 73-82.

İnci, R. (2020). “*Çalışan Kadınlarda Şiddet Algısı ve Bu Algıda Ekonomik Şiddetin Yeri*”. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 3(1), 189-206.

- Jonker, I. E., Sijbrandij, M., Van Luijtelaar, M. J., Cuijpers, P., ve Wolf, J. R. (2015). “*The Effectiveness of Interventions During and After Residency in Women’s Shelters: A Meta-Analysis*”. The European Journal of Public Health, 25(1), 15-19.
- Karagün E. (2014). “*Kadının Spora Katılımı ve Psikolojik Yansımaları*”. Marka, Kocaeli.
- Karataş, S., Şener, U., ve Otaran, N. (2008). “*Kadın Sığınma Evleri Kılavuzu*”. Ankara: Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Yayınları.
- Kelebek, G. (2017). “*Sığınma Evinden Ayrılan Kadınların Sürdürebilir Yaşamları*”. Akademia Sosyal Bilimler Dergisi, 1(3), 79-87.
- Kılınc, G.ve Yıldız, M. (2017). “*Kadın Konukevinde Kalan ve Şiddete Uğramış Kadınların İlişkilere İlişkin Bilişsel Çarpıtma Düzeylerinin Örselleyici Stres, Depresyon ve Umutsuzluk Düzeyleri ile İlişkisi*”. Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 3(2), 1-5.
- Krahé, B. (2018 ). “*Violence Against Women*”. Currentopinion in Psychology, 19, 6-10.
- Krook, M. L. (2018). “*Violence Against Womenin Politics: A Rising Global Trend*”. Politics & Gender, 14(4), 673-675.
- Küçükali, A. (2016). “*Kadın Konukevi Müdürlüklerinden Hizmet Alan Kadınların Genel Profili ve Kurumlardan Aldıkları Hizmetlerin Verimliliği: Erzurum, Erzincan ve Bayburt Örneği*”. Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, 7(14), 43-57.
- Küçükali A. (2019) “*Kadın Konukevi Müdürlüklerinden Hizmet Alan Kadınların Genel Profili ve Kurumlardan Aldıkları Hizmetlerin Verimliliği*”: Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. Türkiye'de Kadın Raporu. Ankara.
- Küçüker Yıldız, A. ve Taştan, C. (2019). “*Dünyada ve Türkiye’de Kadın Cinayetleri*”. Polis Akademisi Yayınları, 68: 1-46.
- Lesur, M. Stelmaszek B. Topalan, Z. Logar, R. Perego, A. Rösslhumer M. (2015). “*Supporting the Sustainability and Autonomy of Women’s Organizations Providing Services in Eastern Europe for Women and Children Survivors of Domestic Violence*”, Women Against Violence Europe (WAVE),Viyana.

- Lewis, R., Rowe, M., ve Wiper, C. (2017). “*Online Abuse of Feminists as an Emerging Form of Violence Against Women and Girls*”. *British Journal of Criminology*, 57(6), 1462-1481.
- Logar R. (2008). “*The European Women’s Shelter Movement and Its Contribution to Change: New Challenges and Future Perspectives*”. World Conference on Women’s Shelters, 08 - 11 September, Edmonton/Canada.
- Lusigi A. (2018). “*Gender Equality is so Much More Than a Goal*”, UNDP Afrika, August 28, <https://www.africa.undp.org/content/rba/en/home/blog/2018/gender-equality-is-so-much-more-than-a-goal-.html>, Erişim Tarihi: 29.04.2022.
- Maybek, SD. (2017). “*Şiddet Mağduru Kadınların Sığınma Evi Sonrası Deneyimleri*”. *Journal of Sociological Studies/Sosyoloji Konferansları*, 55.
- Mor Çatı Kadın Sığınak Vakfı, (2018). *Sığınak Tartışması Üzerine Basın Açıklaması*. <https://morcati.org.tr/basin-aciklamalari/470-siginak-tartismasi-uzerine/#dipnot2>  
Erişim Tarihi: 29.04.2022
- Mor Çatı Kadın Sığınma Vakfı (2020). *Koronavirüs Salgını ve Kadına Yönelik Şiddet Aralık 2020 Raporu*, <https://morcati.org.tr/izleme-raporlari/koronavirus-salgini-ve-kadina-yonelik-siddet-mor-cati-kasim-aralik-2020-raporu/>, Erişim Tarihi: 31.03.2022.
- Mor Çatı Kadın Sığınma Vakfı (2021). *Kadına Yönelik Şiddet*, <https://morcati.org.tr/siddet-bicimleri/> Erişim Tarihi: 01.04.2022
- Moroğlu, N. (2012). *Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi 6284 Sayılı Yasa ve İstanbul Sözleşmesi*. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 99, 357-380.
- Mutlu, R. (2019). “*Aile İçi Şiddet Nedeniyle Kadın Konukevinden Hizmet Alan Kadınların Sosyo-Demografik Faktörler Açısından Değerlendirilmesi: Trakya Bölgesi Örneği*”, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tekirdağ.
- Nkiruka, E. B., ve Akubue, F. N. (2012). “*An Appraisal of The Statusof Nigerian Women: Educational Implications and National Development*”. *American Journal of Sociological Research*, 2(2), 27-31.

- Okday, E. Y. (2015). “*Türkiye'nin ve Dünyanın Ortak Sorunu: Kadına Şiddet*”. Journal of Academic Studies, 16(64), 62-64.
- Oram, S., Khalifeh, H., ve Howard, L. M. (2017). “*Violence Against Women and Mental Health*”. The Lancet Psychiatry, 4(2), 159-170.
- Özberk, E. (2008). “*Şiddete Maruz Kalan Kadınlara Sunulan Hizmetler*”. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Özer, S. (2013). “*Kadına Seçme ve Seçilme Hakkı Verilmesinin Türk Kamuoyundaki Yankıları*”. Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, 29(85), 131-168.
- Özkan, G. (2017). “*Kadına Yönelik Şiddet-Aile İçi Şiddet ve Konuya İlişkin Uluslararası Metinler Üzerine Bir İnceleme*”. Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, 7(1), 533-564.
- Padovani, C. (2016). “*Gendering the European Digital Agenda: The Challenge of Gender Mainstreaming Twenty Years After the Beijing World Conference on Women*”. Journal of Information Policy, 6(1), 403-435.
- Pekkolay, H. (2021). “*Kadın Konukevinden Ayrılan Kadınların Ayrılış Dinamikleri: Diyarbakır Örneği*”, Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Perez, J. L. (2014). “*The Cost of Seeking Shelter: How In Accessibility Leads to Women's Under Utilization of Emergency Shelter*”. Journal of Poverty, 18(3), 254-274.
- Ramme, J. (2019). “*Exclusion Through Inclusion. Struggles Over the Scalar Regimes of Belonging Europe and The Family at The 1995 Fourth UN World Conference on Women and The Agency of (Polish) Women*”. Frontiers in Sociology, 4, 55.
- Reçber, B. (2018). “*Sosyal Hizmetlerde Kadın Konukevleri İşlevsel mi?*” 1. Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 37(2), 89-110.
- Resmi Gazete, 20.03.2012, Sayı: 28239, “*Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun*”, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/03/20120320-16.htm>

- Resmî Gazete, 08.11.2001, Sayı: 24607, “*Türk Medeni Kanunu*”,  
<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4721.pdf>
- Resmî Gazete, 17.03.2016, Sayı: 29656, “*Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığında: Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri Hakkında Yönetmelik*”.  
<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/03/20160317-8.htm>
- Resmî Gazete, 05.01.2013, Sayı: 28519, “*Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığında: Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik*”.  
<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/01/20130105-5.htm>
- Resmî Gazete, 12.10.2004, Sayı: 25611, “*Türk Ceza Kanunu*”,  
<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5237.pdf>
- Resmî Gazete: 24.05.1983, Sayı: 2828 “*Sosyal Hizmetler Kanunu*”,  
[http://cocukhaklari.barobirlik.org.tr/dokuman/mevzuat\\_kanun/sosyalhizmetler.pdf](http://cocukhaklari.barobirlik.org.tr/dokuman/mevzuat_kanun/sosyalhizmetler.pdf)
- Roberts, A. R., ve BCETS, D. (Eds.). (2007). “*Battered Women and Their Families: Intervention Strategies and Treatment Programs*”. Springer Publishing Company.
- Sallan Gül S. (2011). “*Türkiye’de Kadın Sığınma Evleri*”. İstanbul: Bağlam Yayıncılık, 89-90.
- Sen, S. ve Bolsoy, N. (2017) “*Violence Against Women: Prevalence and Risk Factors in Turkish Sample*”. BMC Women's Health, 17(1), 100.
- Sivri, M. ve Aka, E. (2012). “*Kadın Sığınma Evinde Kalan Kadın ve Çocukların Sistemden Kaynaklı Karşılaştıkları Güçlükler: Eskişehir Örneği*”. Uluslararası Katılımlı Kadına ve Çocuğa Karşı Şiddet Sempozyumu Bildiri Kitabı 2. Cilt.
- Stephens, N., McDonald, R., ve Jouriles, E. N. (2000). “*Helping Children Who Reside at Shelters for Battered Women: Lessons Learned*”. Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma, 3(1), 147-160.
- Soydınç, L. (2018). “*Kadın Sığınağı Modellerinin Kadınların Ruh Sağlığına Etkisi Üzerine Nitel Bir İnceleme*”, Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 4(3), 74-80.
- Sönmez, V., ve G. Alacapınar, F. (2011). “*Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri*”. Anı Yayıncılık. Ankara.

- Suata, C.Ö. (2018). “8 Haftalık Pilates Egzersizlerinin, Kadın Konukevinde Kalan Şiddet Mağduru Kadınların Bilişsel Çarpıtma, Psikolojik Dayanıklılık ve Stresle Başa Çıkma Tarzları Üzerine Etkisi”. Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yönetmeliğinin Beden Eğitimi ve Spor Programı için Öngördüğü Bilim Uzmanlığı Tezi.
- Şahin, B.B. ve Dündar, P.E. (2017). “Kadına Yönelik Şiddet ve Yaşam Kalitesi”. *Anatolian Journal of Psychiatry/Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 18(3), 203-210.
- Şimşek, H. (2018). “Kadın Konukevinde Kalan Şiddet Mağduru Kadınların Yaşam Planlarının Niteliksel Olarak Araştırılması: Eskişehir Örneği”. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Taşdemir Afşar, S. (2018). “Sığınma Evinde Kalan Kadınlara Sunulan Hizmetler ve Kadınların Sığınma Evi Sonrası Yaşam Planları”. *Journal of Society & Social Work*, 29(2), 190.
- Tariq, Q. (2013). “Impact of Intimate Partner Violence on Self Esteem of Women in Pakistan”. *American Journal of Humanities and Social Sciences*,1(1), 25-30.
- T.C. İçişleri Bakanlığı, (2018). Kadın destek uygulaması. Erişim: 23.06.2022, <https://www.icisleri.gov.tr/kadin-destek-uygulaması-kades>
- Tosun Z. (2010). “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele. Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesinde Din Görevlilerinin Katkısının Sağlanması Projesi Eğitim Kiti”. Diyanet İşleri Başkanlığı, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu.
- Tosun, Z. ve Öztürk, A. B. (2010). “Kadın Sığınma Evi Modelleri-Türkiye ve Çeşitli Ülke Uygulamaları”, Genel Yayın No:675. İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü.
- TRT Haber, (2020), “Kadın Konukevlerinin Kapıları Tüm Kadınlara Açıldı”. <https://www.trthaber.com/haber/gundem/kadin-konukevlerinin-kapilari-tum-kadinlara-acildi-482392.html> Erişim Tarihi: 09.12.2020

- Tuncer, B., ve Erdoğan, T. (2018). “*Korunmaya Muhtaç Çocuklar ve Korunmaya Muhtaç Çocuklara Sağlanan Bakım Yöntemleri*”. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (Ibad), 3(2), 515-527.
- Tüğen, K. (2014). “*Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme ve Türkiye*”. Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Raporu 1. Oturum.
- Tüzel, G. B. ve Gelegen, D. G. (2010). “*Evim, Güzel Evim: Bir Sığınma Evinde Feminist Yapı Çözümü*”. Fe Dergi, 2(1), 42-57.
- Ulmestig, R. ve Eriksson, M. (2017). *Financial Consequences of Leaving Violent Men–Women Survivors of Domestic Violence and The Social Assistance System in Sweden*. European Journal of Social Work, 20(4), 560-571.
- Ustabaş, F. S. (2014). “*Kadın Sığınma Evleri Olanak ve Sınırlılıkları*”. Yaratıcı Drama Dergisi, 9(18), 101-106.
- Uzuner Akçıl, B. ve Gedik, E. (2020). “*Çalışan Bekâr Kadınların Şiddet Algısı: Yozgat Örneği*”. Sosyal Bilimler Dergisi/Journal of Social Sciences, (63), 231.
- Ündücü, C. A. (2016). “*Kadına Yönelik Şiddetin Tarihi*”. Alternatif Politika, 8 (Special), 1-21.
- Weldon, S. L., ve Htun, M. (2013). “*Feminist Mobilisation and Progressive Policy Change: Why Governments Take Action to Combat Violence Against Women*”. Gender & Development, 21(2), 231-247.
- Yalçın, M. (2014). “*Aile İçi Şiddet Nedeniyle Kadın Konukevinden Hizmet Alan Şiddet Mağduru Kadınlar ile Kurulmuşta Görev Yapan Meslek Elemanlarının Kadın Konukevi Hizmetlerine İlişkin Değerlendirilmeleri: Ankara Örneği*”. (Master's Thesis, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). “*Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*”. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Yıldırım, S. (2019). “*Şiddete Uğrayan Kadınlara Yönelik Sosyal Yardımlar ve Sosyal Hizmetler: Ankara Örneği*”. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale.

Yüksel Kaptanoğlu, İ. ve avlin A., (2015). “Kadına Yönelik Şiddet Yaygınlığı”.  
Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması, Bölüm 5, 81-122.





## EKLER

### EK 1

#### YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

*Değerli katılımcı, bu görüşme formu Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi bünyesinde gerçekleştirilen Şiddet Mağduru Kadınların Yaşam Planlarının Ekonomik Yönden Değerlendirilmesi: Yalova Örneği isimli bilimsel araştırmada kullanılmak üzere oluşturulmuştur. Araştırma kapsamında elde edilecek veriler sadece bilimsel araştırma amacıyla kullanılacak olup, üçüncü şahıslarla kesinlikle paylaşılmayacaktır. Sorulara vereceğiniz gerçekçi yanıtlar araştırmanın doğruluğu açısından büyük önem arz etmektedir. Vereceğiniz samimi yanıtlar için çok teşekkür ediyorum.*

*Derya ENGİN*

*Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi*

*Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi*

1. Yaşınız?  
 18-30 yaş  31-39 yaş  40-49 yaş  50 yaş ve üstü
2. Medeni Durumunuz?  
 Bekâr  Evli  Boşanmış  
 Eş vefat  Resmi nikâhsız birliktelik
3. Eğitim durumunuz?  
 Okuryazar değil  Okuryazar  İlkokul  Ortaokul  
 Lise  Ön lisans  Lisans  Lisansüstü
4. Mesleğiniz nedir? Ya da bir belgeniz var mıdır?
5. Sahip olduğunuz çocuk sayısını ve yaşlarını belirtiniz?  
 Çocuğum yok  Var ise belirtiniz.....  Yaşları
6. Yanınızda kalan çocuk sayısı nedir?
7. Sizin ve varsa eşinizin gelir düzeylerinizin toplamı nedir?  
 Yok  Var ise belirtiniz.....
8. Maruz Kalınan Şiddet Türü nedir?  
 Fiziksel  Sözel  Cinsel  Duygusal  Ekonomik

9. Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi (ŞÖNİM) veya konukevlerinden daha önce faydalandınız mı? Faydalandıysanız kaç kez ve ne kadar süre hizmet aldınız?

10. Başka kurum, kuruluş veya STK'lerden sosyal ve ekonomik destek alıyor musunuz? (Belediye vb.) Varsa belirtiniz.

11. Konukevinden ayrıldıktan sonraki süreçte planınız nedir?

12. Kadın çalışması ya da kadın istihdamı konusunda ne düşünüyorsunuz? Konukevinden ayrıldıktan sonra iş aramaya ve bulmaya yönelik görüşleriniz nelerdir?

( ) Kadınlar ekonomik üretime katkı sağlama konusunda erkeklerden daha az beceriklidir.

( ) İş ve terfilerde erkeklerin kadınlardan daha çok tercih edildiği birçok meslek vardır.

( ) Kadınlara işe girme konusunda erkeklerle eşit fırsatlar verilmelidir.

( ) Kadınlar evinde oturmalı çocuk ve ev işleriyle ilgilenmelidir.

13. Geçiminizi nasıl sağlıyorsunuz? Borcunuz var mı?

14. Meslek edindirme kurslarına katılmayı ve bu edinilen bilgilere uygun bir işte çalışmayı düşünür müsünüz?

15. Kadının ekonomik özgürlüğü sizce ne düzeyde önemlidir? 0'dan 10'a kadar puan veriniz.

0 : Hiç önemli değil ..... 10: Çok önemlidir

16. Ekonomik durumunuzu nasıl yönetirsiniz?

( ) Paramın takibini yaparım.

( ) Satın aldığım ürünlerin fiyatını sorgularım.

( ) Aylık bir bütçe yapar ona uygun davranmaya çalışırım.

( ) Elime geçen paradan fazlasını harcarım.

( ) Paramı yönetebilirim.

( ) Araba, ev gibi finansal hedeflerim için para biriktiririm.

( ) Diğer

17. Finansal okuryazarlık hakkında bilgi sahibi misiniz?

18. Çalışma hayatında kadın olmanın sıkıntıları var mıdır?

19. Çalışmanıza engel bir durumunuz var mı?

20. Sizin eklemek istediğiniz bir husus var mıdır?

## EK 2

### BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ ONAM METNİ

Sizi Derya Engin tarafından yürütölen “Şiddet Mağduru Kadınların Yaşam Planlarının Ekonomik Yönden Değerlendirilmesi: Yalova Örneği” başlıklı araştırmaya davet ediyoruz. Bu araştırmanın amacı yaşam planınızı ekonomik açıdan nasıl yönlendirilmeyi düşündüğünüzü anlamaktır. Araştırmada sizden tahminen 30 dakikalık bir süre ayırmanız istenmektedir. Araştırmaya sizin dışınızda tahminen on beş kişi katılacaktır. Bu çalışmaya katılmak tamamen **gönüllölük** esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün soruları eksiksiz, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içtenlikle verecek şekilde cevaplamanızdır. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahipsiniz. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacaktır.

---

- Araştırmaya katılmayı kabul ediyorum.
- Araştırmaya katılmayı kabul etmiyorum.

**EK 3**



T.C.  
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ  
REKTÖRLÜĞÜ  
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Savı : E-84026528-050.01.04.04-2000184985  
Konu : Başvuru İncelenmesi

08.12.2020

Sayın Derya ENGİN

Yürütücülüğünüzü yapmış olduğunuz 2020-YÖNP-0043 nolu projeniz ile ilgili olarak Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'nun almış olduğu 04/ 12 /2020 tarih ve 06/39 sayılı kararı aşağıdadır.

Bilgilerinize rica ederim.

**KARAR:39-** Derya ENGİN 'in sorumlu yürütücülüğünü yaptığı "Şiddet Mağduru Kadınlara Devlet Tarafından Yapılan Sosyal ve Ekonomik Yardımların Değerlendirilmesi Yalova Örneği" başlıklı araştırmasının. Bilimsel Araştırmalar Etik Kurul ilkelerine **uygun olduğuna** oy birliği ile karar verilmiştir.

## EK 4



T.C.  
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ  
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü



Sayı : E-84026528-050.01.04-2100009137  
Konu : Başvuru İncelenmesi

21.01.2021

Sayın Derya ENGİN

Yürütücülüğünüzü yapmış olduğunuz 2021-YÖNP-0014 nolu projeniz ile ilgili olarak Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'nun almış olduğu 19/01/2021 tarih ve 02/41 sayılı kararı aşağıdadır.

Bilgilerinize rica ederim.

**KARAR:41-** Derya ENGİN'in sorumlu yürütücülüğünü yaptığı "Şiddet Mağduru Kadınlara Devlet Tarafından Yapılan Sosyal ve Ekonomik Yardımların Değerlendirilmesi: Yalova Örneği" başlıklı araştırmasının Bilimsel Araştırmalar Etik Kurul ilkelerine **uygun olduğuna** oy birliği ile karar verilmiştir.

## EK 5



T.C.  
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ  
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü  
Bilimsel Araştırma Etik Kurulu



Sayı : E-84026528-050.01.04-2100086909  
Konu : Başvuru İncelenmesi

18.06.2021

Sayın Prof. Dr. Murat AYDIN

Yürüttüğünüzü yapmış olduğumuz 2021-YÖNP-0479 nolu projeniz ile ilgili Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'nun almış olduğu 17.06.2021 tarih ve 11/30 sayılı kararı aşağıdadır.

Bilgilerinize rica ederim.

**KARAR:30-** Prof. Dr. Murat AYDIN'ın sorumlu yürüttüğünü yaptığı "Konukevlerinden Hizmet Alan Şiddet Mağduru Kadınların Yaşam Planlarının Ekonomik Yönden Değerlendirilmesi: Yalova Örneği" başlıklı araştırmasının, Bilimsel Araştırmalar Etik Kurul ilkelerine **uygun olduğuna** oy birliği ile karar verilmiştir.



## EK 6



T.C.  
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI  
Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı

Sayı : E-84459573-605.01-781082

10.08.2021

Konu : Veri Toplama (Araştırma/Makale Yayım  
Talepleri)

### DAĞITIM YERLERİNE

Başkanlığımıza iletilen ve ekte bilgileri bulunan araştırma/makale yayım talepleri Bakanlık Makamının 06/08/2021 tarihli ve 11 sayılı Olurları ile uygun görülmüş olup yazımız ekinde gönderilmektedir.

Ek-1'deki çizelge doğrultusunda İl Müdürlüğünüzü/ Biriminizi ilgilendiren araştırma/makale yayım talebinin, ilgili kişilerin bilgilendirilerek ve Ek 2'de gönderilen taahhünamenin imzalatılarak uygulanmasının sağlanması hususunda;

Gereğini ve bilgilerinizi arz/rica ederim.

Ek:

- 1 - Onay ve Çizelge (7 Sayfa)
- 2 - Taahhütname (1 Sayfa)

Dağıtım:

Gereği:

ANKARA VALİLİĞİNE (Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü)  
GİRESUN VALİLİĞİNE (Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü)  
MALATYA VALİLİĞİNE (Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü)  
HATAY VALİLİĞİNE (Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü)  
KARS VALİLİĞİNE (Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü)  
İSTANBUL VALİLİĞİNE (Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü)  
TOKAT VALİLİĞİNE (Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü)

Bilgi:

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğüne  
Personel Genel Müdürlüğüne  
Gazi Üniversitesi Rektörlüğüne  
İnönü Üniversitesi Rektörlüğüne  
Çağ Üniversitesi Rektörlüğüne  
Atatürk Üniversitesi Rektörlüğüne  
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Rektörlüğüne  
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Rektörlüğüne  
Kto-Karatay Üniversitesi Rektörlüğüne  
Uşak Üniversitesi Rektörlüğüne  
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Rektörlüğüne  
Kafkas Üniversitesi Rektörlüğüne  
Kırklareli Üniversitesi Rektörlüğüne  
İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Rektörlüğüne

KONYA VALİLİĞİNE (Aile ve Sosyal Hizmetler İl Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Rektörlüğüne  
Müdürlüğü) Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörlüğüne  
UŞAK VALİLİĞİNE (Aile ve Sosyal Hizmetler İl İstanbul Gelişim Üniversitesi Rektörlüğüne  
Müdürlüğü) Bezm-İ Alem Vakfı Üniversitesi Rektörlüğüne  
ADANA VALİLİĞİNE (Aile ve Sosyal Hizmetler İl  
Müdürlüğü )  
RİZE VALİLİĞİNE (Aile ve Sosyal Hizmetler İl  
Müdürlüğü)  
TRABZON VALİLİĞİNE (Aile ve Sosyal  
Hizmetler İl Müdürlüğü)  
VAN VALİLİĞİNE (Aile ve Sosyal Hizmetler İl  
Müdürlüğü)  
TEKİRDAĞ VALİLİĞİNE (Aile ve Sosyal  
Hizmetler İl Müdürlüğü)  
KIRKLARELİ VALİLİĞİNE (Aile ve Sosyal  
Hizmetler İl Müdürlüğü)  
İZMİR VALİLİĞİNE (Aile ve Sosyal Hizmetler İl  
Müdürlüğü)  
YALOVA VALİLİĞİNE (Aile ve Sosyal Hizmetler  
İl Müdürlüğü)  
EDİRNE VALİLİĞİNE (Aile ve Sosyal Hizmetler  
İl Müdürlüğü)  
OSMANİYE VALİLİĞİNE (Aile ve Sosyal  
Hizmetler İl Müdürlüğü)  
Kadının Statüsü Genel Müdürlüğüne



T.C.  
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI  
Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı

6./08/2021

Sayı : 73595336-605.01[605.01]-11  
Konu : Bilimsel Araştırma Talepleri

BAKANLIK MAKAMINA

Ekte yer alan Beş (6) sayfa ve (21) kişiden oluşan çizelgede detaylı bilgileri bulunan ve ilgili Genel Müdürlükler tarafından uygun görülen bilimsel araştırma taleplerinin, ilgili Birim koordinesinde gözetim ve denetiminde, günlük işleyişi aksatmadan, araştırmaya katılanların kişilik hakları ve güvenlikleri gözetilerek, ses-görüntü kaydı alınmaksızın, iş akışını aksatmayacak şekilde gönüllülük ve gizlilik esasları çerçevesinde, araştırma sonuçlarının herhangi bir yerde yayınlanmadan önce Bakanlığımızdan izin alınması ve araştırma bitiminde bir örneğinin Başkanlığımıza gönderilmesi, araştırmaya başlamadan önce taahhütname imzalanması koşulları ile gerçekleştirilmesi hususunu;

Olurlarınıza arz ederim.

17	NEİ TEKİN	Doç. Dr.	İzmir Kadir Çelebi Üniversitesi	Huzurevinde Kalan Yağlılarda ve Çalıntılarda İstikaf Pandemik COVID-19 Açısı (CoronaVae) Sorunları İle İlgili Etkilerle Değerlendirilmesi	Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü	İzmir Nuhdere HYBRAL
18	Değer ENOLIN	Hemşire	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Sağlık Yönetimi Bölümü	Konaklarından İçerik Alan Gözet Meşafuru Kadınların Yaşam Planlarının Ekonomik Yönden Değerlendirilmesi: Yalova Örneği	Kadınlar Statüsü Genel Müdürlüğü	Yalova Kadın Komitesi
19	İsmail ZEYREK ÇEREBHAN	Yüksek Lisans Programı Öğrencisi	Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mühendislik Anabilim Dalı	Evrensel Tasarım Kapsamında Erişilebilir ve Olumsuz Çevre Tasarımı	Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü	İzmir İli Huzurevleri başta olmak üzere Ege Bölgesinde faaliyet gösteren Bakanlıkların başta olmak üzere huzurevleri
20	Emine İNER	Yüksek Lisans Öğrencisi	İstanbul Celal Bayar Üniversitesi	Geçmiş Bir Yüzyilde Zeybek Çalıntılarının Bazı Mühim Özellikleri Üzerine Etkisi	Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü	Edirne Huzurevi Müdürlüğü